

OBEC RADOĽA

**PROGRAM HOSPODÁRSKEHO
A SOCIÁLNEHO ROZVOJA
OBCE RADOĽA**

aktualizácia na r. 2021-2027
(s výhľadom do r. 2030)

spracovateľ:

Euro Dotácie, a.s.

Na Šefranici 1280/8, 010 01 Žilina

**Schválené Uznesením obecného zastupiteľstva obce Radol'a č. 165/2022 zo
dňa 23.5.2022**

1. Úvod.....	8
2. Štruktúra Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Radol'a.....	8
3. Analytická časť PHRSR.....	10
3.1 Vznik a história obce Radol'a	10
3.2 Geografická charakteristika a prírodné pomery.....	12
3.2.1 Vymedzenie územia, geografická poloha	12
3.2.2 Geologická stavba, nerastné suroviny.....	12
3.2.3 Pôdne pomery	14
3.2.4 Hydrologické pomery	14
3.2.5 Klimatické pomery.....	15
3.2.6 Rastlinstvo a živočíšstvo	15
3.3 Ľudské zdroje a demografický vývoj.....	17
3.3.1 Vývoj počtu obyvateľov a hustota obyvateľstva	17
3.3.2 Veková štruktúra obyvateľstva.....	19
3.3.3 Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva.....	20
3.3.4 Štruktúra obyvateľstva podľa náboženského vyznania.....	20
3.3.5 Štruktúra obyvateľstva podľa národností	20
3.4 Trh práce a ekonomická aktivita obyvateľstva.....	21
3.4.1 Nezamestnanosť a trh práce	21
3.4.2 Sociálna situácia obyvateľstva.....	25
3.5 Občianska vybavenosť.....	26
3.5.1 Infraštruktúra bývania.....	26
3.5.2 Školská infraštruktúra.....	26
3.5.3 Kultúrna a spoločenská infraštruktúra	28
3.5.4 Športová infraštruktúra	29
3.5.5 Zdravotnícka infraštruktúra	30
3.5.6 Sociálna infraštruktúra	32
3.5.7 Štátna a verejná správa.....	33
3.5.8 Komerčná vybavenosť	33
3.5.9 Cestovný ruch	34
3.6 Technická infraštruktúra	35

3.6.1	Sídlná infraštruktúra	35
3.6.2	Vodné hospodárstvo	35
3.6.3	Energetika	36
3.6.4	Telekomunikácie	37
3.6.5	Zásobovanie teplom, teplou úžitkovou vodou a plynom.....	37
3.7	Dopravná infraštruktúra.....	38
3.7.1	Dopravné súvislosti.....	38
3.7.2	Základný dopravný systém obce	39
3.8	Životné prostredie.....	41
3.8.1	Environmentálna regionalizácia.....	41
3.8.2	Ovzdušie.....	41
3.8.3	Odpady	41
3.8.4	Voda.....	42
3.8.5	Pôda	42
3.8.6	Ochrana prírody a krajiny.....	42
3.9	Hospodárstvo obce.....	43
3.9.1	Hospodárstvo obce.....	43
3.9.2	Polnohospodárstvo a lesníctvo	45
3.10	Informatizácia a internetizácia na úrovni obce.....	46
3.11	Využívanie finančných prostriedkov zo štrukturálnych fondov Európskej únie.....	47
3.12	Stav projektovej prípravy investícií	48
3.12	Prieskum názorov a potrieb obyvateľov	48
3.14	Zhodnotenie súčasného stavu územia	49
4.	Stratégia hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce na roky 2021-2027.....	53
4.1	Východiskové strategické dokumenty	53
4.2	Strategická vízia rozvoja obce.....	53
4.3	Stanovenie kľúčových disparít a globálnych cieľov rozvoja.....	54
4.4	Stanovenie špecifických cieľov	56
4.5	Územné ciele rozvoja	57
4.6	Spôsob napĺňania cieľov	58
5.	Program rozvoja obce na roky 2021-2027.....	59
5.1	Globálny cieľ 1. Rozvoj infraštruktúry obce.....	59

5.1.1	Špecifický cieľ 1.1 Podpora rozvoja bytovej výstavby.....	59
5.1.2	Špecifický cieľ 1.2 Rozvoj školskej infraštruktúry.....	60
5.1.3	Špecifický cieľ 1.3 Rozvoj kultúrnej infraštruktúry	62
5.1.4	Špecifický cieľ 1.4 Rozvoj športovej infraštruktúry	62
5.1.5	Špecifický cieľ 1.5 Rozvoj a budovanie infraštruktúry pre podporu cestovného ruchu a obnova kultúrnych a historických pamiatok	63
5.1.6	Špecifický cieľ 1.6 Rozvoj technickej infraštruktúry	65
5.2	Globálny cieľ 2. Rozvoj služieb pre obyvateľov	66
5.2.1	Špecifický cieľ 2.1 Podpora poskytovania služieb pre obyvateľov.....	66
5.2.2	Špecifický cieľ 2.2 Podpora rozvoja kultúry, športu a vzdelávania	67
5.2.3	Špecifický cieľ 2.3 Zvýšenie bezpečnosti občanov a vytváranie bezpečného prostredia	69
5.2.4	Špecifický cieľ 2.4 Podpora cezhraničnej spolupráce.....	69
5.3	Globálny cieľ 3. Rozvoj dopravnej infraštruktúry	70
5.3.1	Špecifický cieľ 3.1 Rekonštrukcia a výstavba miestnych komunikácií, chodníkov a premostení vodných tokov.....	70
5.4	Globálny cieľ 4. Zvyšovanie kvality životného prostredia.....	71
5.4.1	Špecifický cieľ 4.1 Rekonštrukcia existujúcich a budovanie nových plôch verejnej zelene	72
5.4.2	Špecifický cieľ 4.2. Znižovanie environmentálneho zaťaženia životného prostredia.....	72
5.4.3	Špecifický cieľ 4.3. Zlepšenie úrovne separácie odpadu	73
5.4.4	Špecifický cieľ 4.4 Podpora adaptácie na zmenu klímy , prevencie rizík a odolnosti voči katastrofám	74
5.4.5	Špecifický cieľ 4.5 Zvyšovanie energetickej efektívnosti a zníženie emisií skleníkových plynov.....	74
a)	opatrenie Zvyšovanie energetickej efektívnosti a zníženie emisií skleníkových plynov	74
	Aktivity, potrebné na dosiahnutie cieľov v opatrení Zvyšovanie energetickej efektívnosti a zníženie emisií skleníkových plynov	75
5.4.6	Špecifický cieľ 4.6 Podpora využívania obnoviteľných zdrojov energie.....	75
5.5	Globálny cieľ 5. Podpora tvorby pracovných miest, sociálneho začlenenia a podnikania.....	76
5.5.1	Špecifický cieľ 5.1 Využívanie aktívnych politík na podporu trhu práce a vytváranie nových pracovných miest.....	76

5.5.2 Špecifický cieľ 5.2 Podpora sociálneho začlenenia skupín obyvateľstva ohrozených chudobou a sociálnym vylúčením.....	77
5.5.3 Špecifický cieľ 5.3. Podpora podnikania na území obce	77
5.6 Globálny cieľ 6. Rast digitálnych zručností a elektronizácia služieb.....	78
5.6.1 Špecifický cieľ 6.1 Podpora digitalizácie a elektronizácie poskytovaných služieb verejnej správy	78
5.6.2 Špecifický cieľ 6.2 Podpora zvyšovania digitálnych zručností obyvateľov obce.....	79
5.6.3 Špecifický cieľ 6.3. Zvyšovanie kvality poskytovaných služieb verejnej správy	79
6. Realizácia Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja	81
6.1 Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie	81
6.1.1 Inštitucionálne zabezpečenie realizácie PHSR	81
6.1.2 Organizačné zabezpečenie realizácie PHSR.....	81
6.1.3 Komunikačná stratégia PHSR.....	82
6.2 Monitorovanie a hodnotenie	83
6.2.1 Monitorovanie a hodnotenie priebehu realizácie	83
6.2.2 Monitorovanie a hodnotenie aktivít realizovaných pomocou financovania zo zdrojov EU a ŠR SR	83
6.3 Stanovenie merateľných ukazovateľov plnenia jednotlivých špecifických cieľov	85
7. Akčný plán realizácie Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja.....	91
7.1 Globálny cieľ 1. Rozvoj infraštruktúry obce.....	92
7.2 Globálny cieľ 2. Rozvoj služieb pre obyvateľov	98
7.3 Globálny cieľ 3. Rozvoj dopravnej infraštruktúry.....	103
7.4 Globálny cieľ 4. Zvyšovanie kvality životného prostredia.....	105
7.4.5 Špecifický cieľ 4.5 Zvyšovanie energetickej efektívnosti a zníženie emisií skleníkových plynov.....	107
7.5 Globálny cieľ 5. Podpora tvorby pracovných miest, sociálneho začlenenia a podnikania.....	109
7.5.2 Špecifický cieľ 5.2 Podpora sociálneho začlenenia skupín obyvateľstva ohrozených chudobou a sociálnym vylúčením.....	109
a) opatrenie Podpora sociálneho začlenenia skupín obyvateľstva ohrozených chudobou a sociálnym vylúčením	109
7.5.3 Špecifický cieľ 5.3. Podpora podnikania na území obce	110
7.6 Globálny cieľ 6. Zvyšovanie digitálnych zručností a elektronizácia služieb	111

7.6.3 Špecifický cieľ 6.3. Zvyšovanie kvality poskytovaných služieb verejnej správy	112
8. Finančný plán	113
8.1 Vlastné zdroje obce	113
8.1.1 Charakteristika finančnej situácie a rozpočtu obce	113
8.1.2 Štruktúra príjmov a výdajov obecného rozpočtu	115
8.2 Cudzie zdroje	116
8.2.1 Úverové zdroje	116
8.2.2 Zdroje z fondov EU a štátneho rozpočtu SR.....	116
8.3 Odhad možností obecných zdrojov na financovanie realizácie opatrení a aktivít PHSR.....	117
9. Záver	118

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Radoľa je základným programovým dokumentom podpory rozvoja obce v strednodobom horizonte. Nadväzuje na príslušné strategické dokumenty a programové dokumenty podpory regionálneho rozvoja na národnej a regionálnej úrovni. Je prostriedkom na napĺňanie vízie ďalšieho smerovania rozvoja obce. Programom hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Radoľa sa uskutočňuje podpora rozvoja na úrovni miestnej samosprávy s dôrazom na vyvážený rozvoj obce a napĺňanie potrieb jej obyvateľov.

Spracovanie základného programovacieho dokumentu na úrovni obce vychádzalo predovšetkým z týchto rozhodujúcich dokumentov na lokálnej a národnej úrovni:

- Vstupná správa k Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja Žilinského samosprávneho kraja na r. 2014-2020,
- Platný územný plán a aktualizácia územného plánu obce Radoľa
- Národná stratégia trvaloudržateľného rozvoja,
- Konceptia územného rozvoja Slovenska 2001 v znení KURS 2011,
- Operačný program Slovensko
- Plán obnovy SR

Tieto dokumenty vytvárajú základný predpoklad na zabezpečenie konzistencie v podpore vyváženého rozvoja obce a zvýšenie účinnosti strategického plánovania ako aj prípravy projektov a následného čerpania financií zo štrukturálnych fondov a účelových dotácií v programovacom období 2014-2020.

2.

Štruktúra Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Radoľa

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Radoľa je strednodobým programovým dokumentom nadväzujúcim predovšetkým na Partnerskú dohodu SR na roky 2021 – 2027 a ostatné rozvojové dokumenty na národnej a lokálnej úrovni.

Pri spracovaní programu sa vychádzalo z požiadaviek Metodiky tvorby a implementácie programov hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja regiónov, programov rozvoja obcí a skupín obcí s uplatnením princípov udržateľného smart (inteligentného, rozumného) rozvoja. Vypracovanie programu bolo participatívnym procesom za účasti kľúčových partnerov a pracovných skupín definovaných vo Vstupnej správe pre

vypracovanie/aktualizáciu dokumentu PHRSR pre obec Radoľa, schváleného Obecným zastupiteľstvom obce dňa 26.3.2021.

PHSR obce je v súlade s cieľmi a potrebami územného rozvoja ustanovenými v UPD obce. Štruktúra programového dokumentu vychádza z požiadaviek zákona č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov a člení sa na nasledovné základné tematické okruhy:

a) analytickú časť, ktorá obsahuje komplexné hodnotenie a analýzu východiskovej situácie obce, odhad budúceho vývoja, možné riziká a ohrozenia vo väzbe na existujúce stratégie a koncepcie a využívanie vnútorného potenciálu územia, jeho limitov a rozvoja, definovanie podmienok udržateľného rozvoja obce,

b) strategickú časť, ktorá obsahuje stratégiu rozvoja obce pri zohľadnení jeho vnútorných špecifik a určuje hlavné smery, priority a ciele rozvoja obce rešpektovaním princípov regionálnej politiky s cieľom dosiahnutia vyváženého udržateľného rozvoja územia,

c) programovú časť, ktorá obsahuje najmä zoznam opatrení a aktivít na zabezpečenie realizácie programu rozvoja obce,

d) realizačnú časť, ktorá je zameraná na popis postupov inštitucionálneho zabezpečenia formou partnerstva a organizačné zabezpečenie realizácie programu rozvoja obce, systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu rozvoja obce s ustanovením merateľných ukazovateľov, vecný a časový harmonogram realizácie programu rozvoja obce formou akčných plánov,

e) finančnú časť, ktorá obsahuje finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít, inštitucionálnej a organizačnej stránky realizácie programu rozvoja obce.

Základnou podmienkou ohraničujúcou proces analýzy sú strategické dokumenty SR a EÚ, ktoré ohraničujú zameranie analýzy a tvoria východisko pri definovaní stratégie rozvoja obce.

3.1 Vznik a história obce Radoľa

História obce Radoľa sa spája s históriou a územím regiónu Dolných Kysúc, ktoré boli osídlené už v období staršej doby kamennej - paleolitu (cca 12.-9. tisícročie p. n. l.). Svedčia o tom nálezy nástrojov zo štiepaného kameňa priamo z okolia obce Radoľa (kamenné sekery, sekeromlaty a motyky), ako aj nálezy pazúrikových hrotov z obce Ochodnica. Podobne nálezy pozostatkov lužickej kultúry dokladajú prítomnosť človeka v dobe bronzovej a zvyšky opevnenia na Veľkom vrchu v Divinke v dobe železnej. Koncom staršej doby železnej vzniklo napr. aj útočiskové hradisko na vrchu L'adonhora, ktoré bolo vybudované na ochranu pred útokmi cudzích kultúr. Vzniklo v nadmorskej výške 1000 m a tvorili ho asi 400 m dlhé valy vápencových balvanov. Pravdepodobne nebolo dlhodobo obývané, avšak podobné hradiská vznikali aj v širšom okolí a stávali sa akýmisi hospodárskymi centrami územia. Mladšia doba železná znamená nástup laténskej kultúry a príchod Keltov (1 st. n.l.). Oblasť Dolných Kysúc zasiahla v podobe tzv. púchovskej kultúry (podľa archeologického náleziska v Púchove), ktorá sa prejavila budovaním sídlisk v kombinácii s menšími opevneniami nazývanými hrádky. Takýto typ osídlenia, resp. jeho pozostatky nachádzame aj na území Dolných Kysúc - sídlisko na úpätí na vrchu Malé Ostré v katastri obce Lopušné Pažite dopĺňal hrádok na jeho vrchole. Ďalšie hradiská len potvrdzujú pravdepodobnú prítomnosť mohutného opevnenia s viacnásobnými líniami valov, ktoré strážili vstup na Kysuce z juhu cez Kysuckú bránu. Obyvatelia žili v príbytkoch s kolovou konštrukciou, živil sa chovom dobytka a pestovaním obilia, ktoré skladovali v zásobnicových jamách a mleli na kamenných žarnovoch. Už prelom letopočtov sa vyznačoval vplyvom severnejšej przeworskej kultúry, neskôr prenikajúce germánske kmene Markomanov a Kvádov znamenali ďalšie prelínanie kultúr, keďže Kysuce zrejme tvorili hraničné územie s východnou Germániou. V rímskom období nadobudla na význame obchodná tepna jantárovej cesty, ktorou sa prepravoval jantár od Baltského mora do Rímskej ríše. Prví Slovania prichádzajú v 5. storočí z údolí prítokov Váhu. V Radoli sa nachádzajú aj zvyšky slovanského sídliska (Koscelisko), ktoré bolo neskôr až do začiatku 14. storočia správnym centrom územia. Je významnou archeologickou lokalitou zapísanou v Ústrednom zozname kultúrnych pamiatok. Dodnes sú v teréne pozorovateľné stopy po opevnení a priekope, ktoré upozorňujú na obranný charakter sídliska. V tejto lokalite sa nachádza aj najstaršia murovaná stavba Kysúc - radoľský kostol, ktorý bol vybudovaný v 2. polovici 13. storočia (po tatárskom vpáde).

Rozpad Veľkomoravskej ríše znamenal pričlenenie severozápadnej časti Slovenska do pražského biskupstva a oblasť Dolných Kysúc sa dostala do bezprostredného susedstva českého štátu. Poľský vplyv bol na krátku dobu zreteľný počas vlády Boleslava Chrabrého. Začlenením do ranouhorskeho štátu za panovania kráľa Štefana sa územie Dolných Kysúc stalo kráľovským majetkom. Koncom 11. storočia nastáva začlenenie územia pod administratívu Trenčianskej župy, ktorá patrila pod nitrianske biskupstvo. Na konci 1. polovice 13. storočia boli Kysuce osídlené len v oblasti ústia Vadičovského potoka do rieky

Kysuce, kde na ľavej strane rieky bola osada Radoľa a na druhej strane osada Jesesin. Ostatné územie bolo ľudoprázdne, pokryté lesmi a tvorilo hraničný pás medzi Uhorskom a Poľskom. Pravdepodobne aj tatársky vpád v rokoch 1240-1241 preto vyvolal potrebu dosídlenia Kysúc. V 13. stor. sa začala pôda v krajine presúvať z vlastníctva kráľa do vlastníctva šľachty. Darovacou listinou z 11. 12. 1244 daroval kráľ Belo IV. krajinskému hodnostárovi Bohumírovi, synovi Sebechleba, zem zvanú Kysuce, rozprestierajúcu sa na pravom brehu dolného toku rieky Kysuca. Listina ja zároveň prvou písomnou zmienkou o Kysuciach. Najstaršie písomne doloženou obcou je Kysucké Nové Mesto, ktoré sa ako osada Jesesin spomína v písomnosti z roku 1254 a v roku 1325 dostáva výsady mesta. V priebehu 14. a 15. storočia vzniklo na severozápadnom Slovensku niekoľko feudálnych panstiev (Starý hrad, Strečno, Budatín, Bytča), ktoré viazali celé územie Kysúc s výnimkou malej časti zemianskych majetkov v oblasti Dolného a Horného Vadičova, spočiatku i Rudiny. Prvú polovicu 15. storočia poznačili nájazdy husitských vojsk. Po protitureckých vojnách (2. polovica 15. st.) sa najmä z hospodárskych dôvodov začala tzv. valašská kolonizácia - územie dosídľovali Valaši z územia dnešného Rumunska. Hlavným zamestnaním valachov bolo horské pastierstvo a salašnícky chov dobytky, najmä oviec a kôz, a tiež remeselné spracovanie produktov z ich chovu (výroba syra a bryndze z mlieka, výroba huní z ovčej vlny). Dosídlenie horských a podhorských oblastí Kysúc umožnila kopaničiarska kolonizácia. Kopaničiarske sídla vznikali v súvislosti s potrebou obhospodarovania ťažko dostupnej pôdy. Uvedené vlny plánovaného osídľovania vyústili do pestrého etnického zloženia obyvateľstva. Noví obyvatelia rusínskej, poľskej, rumunskej, českej, ale aj nemeckej národnosti sa postupne asimilovali a splynuli s pôvodným slovenským obyvateľstvom. V období 16. a 17. storočia boli Kysuce predmetom územných sporov Budatínskeho a Strečnianskeho panstva. V 17.-18. storočí zas prebiehali početné stavovské povstania a náboženské boje. Reformácia priniesla vznik evanjelických farností napr. v Čadci, Krásne nad Kysucou a Kysuckom Novom Meste. Vďaka chudobe sa v tomto období značne rozmohlo zbojníctvo - družinu povestného J. Jánošíka tvorila početná skupina Kysučanov. Obdobie 18. a 19. storočia znamenalo zintenzívnenie priemyselnej výroby. Počas Slovenského národného obrodzenia sídlila v Čadci Slovenská národná rada. Koniec 19. storočia po období cholery a neúrody sa niesol v znamení vystaňovalectva za prácou do zámoria. Po 2. svetovej vojne sa najmä v oblasti Považia rozvíjal ťažký priemysel.

Ako už bolo uvedené, územie obce Radoľa bolo osídlené v predhistorickom období, rovnako je však známe pozostatkami slovanského osídlenia (9.-12. st.). Archeologické výskumy v lokalite Koscelisko odhalili múry stredovekého kostola, najstaršej stavebnej pamiatky na Kysuciach, ktorého výstavba sa začala v polovici 13. storočia. V tom čase už obec musela existovať a možno predpokladať, že bola centrom cirkevnej organizácie na Kysuciach. Pôvodne bola súčasťou starohradského panstva, krátku dobu bola i v majetku Matúša Čáka. Prvá písomná zmienka o Radoli, konkrétne fary v nej, však pochádza „až“ z rokov 1332-1337 zo súpisu pápežských desiatkov (daní z cirkevných príjmov). Ďalšia historická písomná správa o obci pochádza z roku 1438 v súvislosti s darovaním feudálneho panstva Budatín, ktorého súčasťou obec bola, Jánovi z Hatného. Budatínske panstvo zriadilo v obci svoj majer, sídlom ktorého sa stal kaštieľ, jeho výstavba začala v druhej polovici 16. storočia. Na majeri sa choval dobytok, mal dva rybníky, kapustnísko, ovocnú záhradu, pivovar s dvomi chmeľnicami, pálenicu, mlyn a pílu. V objekte je od roku 1983 sprístupnená stála expozícia Kysuckého múzea v Čadci (archeológia, etnografia, história). Kaštieľ sa nachádza 200 metrov od hlavnej cesty priamo v obci. V rokoch 1973-1993 bola obec súčasťou Kysuckého Nového Mesta. V súčasnosti je opäť samostatnou obcou. Obec má

vlastné symboly - erb, pečať a vlajku. Podoba erbu s vyobrazením troch priečných brvien sa dochovala z pečate z roku 1784.

3.2 Geografická charakteristika a prírodné pomery

3.2.1 Vymedzenie územia, geografická poloha

Obec Radoľa patrí z hľadiska územno-správneho členenia do Žilinského kraja, okres Kysucké Nové Mesto. Nachádza sa v bezprostrednej blízkosti okresného mesta (0,1 km) a 9,7 km severne od krajského mesta v blízkosti medzinárodnej cesty E 75 (úsek cesty I. triedy č. 1/11), 19 km vzdušnou čiarou od poľských hraníc. Priamo obcou prechádza cesta III. triedy č. III/01166. Obec sa rozprestiera na ľavom brehu rieky Kysuca v údolí Vadičovského potoka v Kysuckej vrchovine. Katastrálne územie leží v nadmorskej výške 360 m. n. m. (nadmorská výška stredu obce), v jeho južnej časti dominuje vrch Vreteň (821 m n. m.) a Veľké Ostré (654 m n. m.). Rozlohou 672 ha a počtom obyvateľov 1522 sa radí medzi malé až stredne veľké obce.

3.2.2 Geologická stavba, nerastné suroviny

Kysuce patria z hľadiska geomorfologického členenia v rámci Slovenska do Alpsko-himalájskej sústavy, podsústavy Karpaty, provincie Západné Karpaty, subprovincie Vonkajšie Západné Karpaty - do oblastí Stredné Beskydy a Slovensko-moravské Karpaty. Skúmané územie (kataster obce Radoľa a blízke okolie) leží na rozhraní Kysuckej vrchoviny a pohoria Javorníky, ktoré sem zasahuje zo západu.

Celé územie obce Radoľa leží v Kysuckej vrchovine. V nej sa prejavujú dve geologicko-tektonické jednotky - flyšové pásmo a bradlové pásmo. Väčšina územia Kysuckej vrchoviny patrí do flyšového pásma. Flyš predstavuje niekoľko sto až tisíc metrov mocné súvrstvie prevažne paleogénnych hornín, v ktorom sa rytmicky striedajú vrstvy mäkkších ílovcov - bridlíc a tvrdších pieskovcov. Flyšové horniny na území patria k magurskej tektonickej jednotke. Sú to paleogénne horniny, u ktorých sa tu vyskytujú zlínske vrstvy. Je to súvrstvie, v ktorom prevládajú ílovcové vrstvy mocné od niekoľko centimetrov do desať metrov. Pieskovce v zlínskych vrstvách vytvárajú polohy od 1 cm do 6 metrov. Sú jemno a strednozrnité a rôzne sfarbené. Počiatok vzniku flyšového pásma sa spája už s obdobím kriedy (najmladšie druhohory), keď sa v dôsledku vyvrásnenia vnútorných Karpát vytvorila na ich okraji rozsiahla prehĺbenina zaliata morom. V nej sa najmä v priebehu paleogénu (staršie treťohory) vytvorili mohutné súvrstvia s charakteristickou flyšovou sedimentáciou. Jej základným znakom je ukladanie piesku a ílu na dne treťohorného mora, ktorých stmelení neskôr vznikli pieskovce a ílovce. Znamená mnohonásobné striedanie týchto dvoch vrstiev v závislosti od hĺbky pôvodného sedimentačného priestoru (čím väčšia bola hĺbka, tým jemnejšie horniny sa v nej usadzovali). V týchto horninách (vďaka veľkej hĺbke) len zriedka možno nájsť skameneliny. Ide zväčša len o drobné, mikroskopické schránky rozsievok a dierkovcov. Charakteristickým javom sú nepravidelné tvary, chodbičky, ryhy na vrstvách

pieskovcových lavíc, ktoré sa vo všeobecnosti nazývajú aj hieroglyfy. Prevažná väčšina z nich vznikla v dôsledku mechanických pohybov nedostatočne spevnených usadenín (tzv. mechanoglyfy), niektoré z nich sú však pozostatkom prítomnosti morských živočíchov (lastúrnikov, červov a pod.), tzv. bioglyfy. Ďalším charakteristickým znakom flyšového pásma je výskyt malých lokálnych roponosných štruktúr. Na stavbe flyšového pásma sa podieľali aj horotvorné procesy alpínskeho vrásnenia (koniec treťohôr). Počas neho sa sedimenty, ktoré vznikli vo vnútornom sedimentačnom priestore (tzv. magurský flyš), nasunuli severným smerom na vonkajšie pásmo (miestami až na vzdialenosť 10 km). Po vyvrásnení flyšového pásma a jeho vynorení nastali v mladších treťohorách procesy postupného rozrušovania komplexov a erózia. Erózia postupne rozčleňovala i rozčleňuje povrch na terajšie zoskupenia povrchových tvarov. Striedajú sa tu dlhé a pomerne úzke pásy pieskovcov, z ktorých vznikli dlhé chrbty, a ílovcov, v ktorých sa zahĺbili eróžno-denudačné brázdy s pásmami vrstvomých vrchov po stranách. V týchto línách pozdĺž dlhých chrbtov pretekajú vodné toky, pritekajú do nich potoky, ktoré narezali vrstevné sledy naprieč. Na miestach tektonického styku jednotiek, či miestach s väčším výskytom ílovcov sa vymyli erózne kotlinky. V priebehu štvrtohôr sa pozdĺž hlavných tokov (najmä Váh a Kysuca) vytvorili nízke a stredné terasy.

Na juhu a juhovýchode do reliéfu zasahuje druhohorné bradlové pásmo. Tvorí ho úzky pás medzi flyšovým pásmom a centrálnymi (kryštalínicko-druhohornými) Karpatami. Jeho maximálna šírka nepresahuje 15 km. Geologickou stavbou a tektonickým vývojom tvorí najzložitejšie pásmo Karpát. Sedimentácia prebiehala po etapách. Najskôr sa usadili rôzne typy vápencov (triasové a jurské), potom slienité vápence (vrchná krieda), ktoré tvoria jadrový obal a paleogénne usadeniny. Aj vývoj vápencov je rôzny, závisí od hĺbky sedimentačného priestoru. Preto v bradlovom pásme možno vyčleniť niekoľko charakterovo odlišných sérií (kysucká, manínska a pod.). Rozličné typy vápencov (rohovcové, radioláriové, škvritné, slienité a i.) sú často sprevádzané nálezmi skamenelín morských živočíchov. Morfológický vývoj bradlového pásma výrazne ovplyvnili tektonické pohyby - bradlá vznikali účinkami tlakov, pri ktorých boli tuhé vápence v jadrách vrás roztrhané na šošovky a vtláčané do mäkkých, plastických slieňov a paleogénu, z ktorých ich neskôr vypreparovala erózia. Vyskytujú sa izolovane, v skupinách alebo v radoch. V dôsledku erózných procesov sa v teréne často zvýraznil pruh samostatných šošoviek, ktoré majú charakter kozích chrbtov. Bradlové pásmo má tak výrazný charakter eróžno-denudačnej brázdy. Rieka Kysuca, odvodňujúca flyšové územie Kysúc, prerezala epigenetickou dolinou jedno mohutné bralo a vymytím málo odolných slieňov zvýraznila dva vrchy, Rochovicu a Brodnianku. Styk flyšového pásma s bradlovým na juhu je tektonický. Vyznačuje sa zložitou geologicko-tektonickou stavbou. Územie patrí do oblasti, kde sa prejavujú vertikálne pohyby zemskej kôry. Ročne sa dvíha asi o 0,5 mm. Pre formovanie povrchu územia flyšového a bradlového pásma (hlavne plastické slienité sedimenty) sú charakteristické časté zosuvné procesy, ktoré podmieňujú najmä nerovnomernú nasiakavosť sedimentov a s tým súvisiace kĺzanie po vrstvomých plochách ílovcov a ílovcových bridlíc.

Uvedené geologické morfoštruktúry sa prejavujú aj v širšom katastrálnom zázemí obce Radoľa. Flyšové pásmo sa v teréne prejavuje typickými hladkými horskými chrbtami rozčlenenými riečnymi dolinami. Erózna činnosť Vadičovského potoka odкрýva súvrstvia pieskovcov a ílovcov napr. v lokalite Hučidlo. Flyšové pásmo je na juhu až juhovýchode dopĺňané bradlami Kysuckej vrchoviny - Vreteň, Malý Vreteň, Veľké Ostré, Malé Ostré, Steny a Ľadonhora, ktoré výrazne vystupujú v reliéfe okolitej krajiny. Vadičovský potok eróznou činnosťou vo flyši a slieňoch vymodeloval Vadičovskú dolinu.

Geologický vývoj územia a horninové zloženie determinujú výskyt nerastných surovín. Okres Kysucké Nové Mesto, rovnako ako celý Žilinský kraj, nie je bohatý na zásoby a ťažbu nerastných surovín. Nerastná surovinová základňa je prevažne zastúpená horninami typu dolomitov, vápencov štrkopieskov, stavebného kameňa a tehliarskej hlíny. Ťažené suroviny majú regionálny, zväčša lokálny význam, využívajú sa v rezorte stavebníctva.

3.2.3 Pôdne pomery

Pôdotvorný proces na danom území ovplyvňuje niekoľko faktorov. Jeden zo základných faktorov predstavuje pôdotvorný substrát (horniny a ich minerálne zloženie). Hoci horniny v katastri obce Radoľa môžeme rozdeliť na pieskovce, ílovce, slieňovce a vápence, ich minerálne zloženie je premenlivé. Napr. pieskovce môžu byť zložené dominujúco zo silikátov (živce, sludy a pod.), oxidov kremíka (kremeň), ale aj karbonátov (kalcit, dolomit), prípadne opracovaných úlomkov hornín širokého spektra typov (žuly, fylity, kremence, vápence a pod.), zastúpených v polohách hrubozrnnejších pieskocov až zlepcov. Rozdielny chemizmus sa následne odráža aj v pôdnych subtypoch a varietách. Ďalším faktorom sú napr. tiež klimatické podmienky, ktoré výrazne ovplyvňujú vývoj pôdnych horizontov. Vysoké zrážkové úhrny v kombinácii s reliéfom a schopnosťou absorbovať vodu v pôde, menia zloženie pôdnych horizontov.

Za daných prírodných podmienok sa na pôdotvornom substráte v katastri obce vytvorilo niekoľko pôdnych typov - prevládajú kambizeme (hnedé lesné pôdy) oglejené, ktoré sa poľnohospodársky intenzívne využívajú (nadmorská výška 300 - 400 m. n. m.). Sú stredne až málo úrodné. Vznikli na minerálne bohatých zvetralinách flyša, miestami sú až pseudoglejové, resp. prechádzajú do pseudoglejí luvizemných na splaškových a polygémnych hlinách. Malá priepustnosť pseudoglejí spôsobuje prevlhčenie ich pôdneho profilu. Ide o ílovité až ílovito-hlinité (ťažké až stredne ťažké) menej úrodné pôdy. Ďalej sú tu hnedé pôdy nenasýtené kyslé, lokálne rankre a hnedé pôdy nenasýtené. Najúrodnejšie pôdy tvoria nivné pôdy nachádzajúce sa pozdĺž celého toku rieky Kysuca a jej prítokov. Dlhodobým pôsobením vodnej erózie sa pri nich nahromadila najkvalitnejšia časť pôdy. Na bradlách, na zvetralinách pevných karbonátových hornín, sa vytvorili rendziny a rendziny hnedé, litosoly, lokálne rendziny sutinové a hnedé pôdy. Vysoké percento poľnohospodárskej pôdy má nevhodnú kyslú pôdnu reakciu, preto je potrebné ju upravovať vápnením.

3.2.4 Hydrologické pomery

Hydrologický patrí katastrálne územie obce Radoľa do povodia rieky Váh (celková plocha povodia Váhu 11 625 km²), hlavným recipientom je rieka Kysuca prameniaca v Javorníkoch (celková plocha povodia 1 037 km², dĺžka toku 66 km, priemerný ročný prítok 17,2 m³/s, minimálny 0,98 m³/s, maximálny 880 m³/s). Z jej väčších prítokov možno spomenúť Neslušanku a Snežnicu. Jej prítokom je aj Vadičovský potok, ktorý pramení v katastri obce Horný Vadičov a vlieva sa do rieky Kysuca na rozmedzí katastrálnych území obce Radoľa a Kysuckého Nového Mesta. Zdrojom vodnatosti sú výlučne dážď a snehové zrážky. Povrchový odtok je celkovo veľký, no značne nevyrovnaný. Podľa hydrografických meraní v povodiach niektorých tokov odtečie 40-60% z celkového úhrnu zrážok priamo po ich spadnutí. S tým súvisia i povodňové stavy. Z dôvodu vysokého potenciálu zásob kvalitných povrchových vôd bola časť územia okresu vyhlásená za súčasť chránenej vodohospodárskej oblasti.

Väčšie zásoby podzemných vôd sa tu nevytvárajú z dôvodu rozdielnej priepustnosti hornín - hlavne nepriepustnosti ílovitých vrstiev (aj napriek bohatým zrážkam), preto je výdatnosť prameňov veľmi malá (od 0,05-0,2 l/s, pramene s výdatnosťou nad 1 l/s sú zriedkavé) a vodné toky sú počas roka značne rozkolísané. Pramene sú zväčša puklinové, vrstvové, suťové a druhotne suťové. V celom flyšovom pásme sa nachádzajú menšie pramene sírovodíkových vôd, obsahom však väčšinou nespĺňajú ani kritériá na zaradenie medzi minerálne vody. Majú charakteristický plytký obeh a zväčša len malú výdatnosť - v širšom okolí možno spomenúť prameň v Ochodnici a prameň v oblasti Čadca - Bukov. Priamo v obci sa nachádza prameň Radoľa s výdatnosťou 1 l/s a pramene Medzipotôčky.

3.2.5 Klimatické pomery

Územie okresu Kysucké Nové Mesto patrí do mierne teplej a mierne vlhkej klimatickej oblasti. Rovnako obec Radoľa patrí do mierne teplej klimatickej oblasti Slovenska. Iba vrcholy Stien a Vretňa, s nadmorskou výškou 800 m a viac, patria do chladnej klimatickej oblasti. Minimálne 50 dní v roku dosahuje priemerná teplota nad 25 °C. Priemerná ročná teplota je 8,1°C. Vegetačné obdobie trvá približne 275 dní v roku (denná teplota 5 °C a viac), užšie vegetačné obdobie 150 dní (denná teplota 10 °C a viac). Priemerná júlová teplota je 17 °C, januárová -4,5 °C.

Oblasť patrí medzi stredne vlhké lokality Slovenska, pretože priemer zrážok predstavuje 779 mm, z čoho 474 mm pripadá na vegetačné obdobie. Snehová pokrývka býva v údolí Kysuce do 50 cm a trvá 80 až 100 dní. Mrazivých dní je v meste ročne 120 - 140, zamračených 120 - 150 a jasných 40 - 60. Celý okres sa vyznačuje častým inverzným počasím. V období trvania inverzie sú teploty v dolinách nižšie než na prilahlých svahoch pohorím, teplota s výškou narastá a na hornej hranici inverznej vrstvy sa tvorí hmla a nízka oblačnosť. Teplotné inverzie sa vyskytujú až 40% dní v roku. Najčastejšie sú však v zimných mesiacoch. Poveternostné podmienky sú podmienené cirkuláciou vo vyšších vrstvách, prevláda Z a SZ prúdenie, najmä v oblasti hrebeňov a vyšších svahov. V nižších vrstvách sa vzdušné prúdy stáčajú do smeru a orientácie hlavných dolín.

3.2.6 Rastlinstvo a živočíšstvo

Zloženie vegetácie územia je ovplyvnené geologickým podložím, klimatickými podmienkami a závisí aj od nadmorskej výšky. Fytogeograficky územie Kysúc patrí do oblasti západokarpatskej kveteny, do obvodu západobeskydskej flóry. So stúpajúcou nadmorskou výškou možno na území rozlíšiť viacero vegetačných stupňov. Len na okraji územia, v údolí Váhu, je nížinný stupeň, ktorý siaha do nadmorskej výšky cca 200 m. Prevažná časť tohto územia sa využíva na poľnohospodárske účely (orná pôda, lúky, pasienky). Len na niektorých miestach sa zachovali zvyšky brehových porastov s jelšou. Do výšky 500 m. n. m. siaha stupeň pahorkatín. Svojím charakterom mu najviac zodpovedajú južne exponované svahy nad údolím Váhu s výskytom porastov duba i hrabu. Podhorský stupeň, siahajúci do nadmorskej výšky 900 m, je najrozšírenejším stupňom oblasti. Vyznačuje sa rozsiahlymi bukovými porastami, pri hornej hranici aj s prímiesou jedle a smreká. Antropogénna činnosť aj tu zmenila skladbu lesa - mnohé oblasti sa úplne zmenili na smrekové monokultúry. Najvyšším tu zastúpeným stupňom je horský stupeň (nad 900 m. n. m.), ktorý reprezentujú pôvodné smrekové spoločenstvá, ktoré však tiež vplyvom človeka zmenili svoju štruktúru.

Nachádza sa tu niekoľko charakteristických lesných spoločenstiev. Horský jelšový les, charakteristický prítomnosťou jelše sivej, vrby krehkej, jaseňa, čremchy strapcovitej, javora horského a pod., sprevádza toky v oblasti. V podrade rastie záružlie močiarné, túžobník brestový, krkoška chlpavá, ale aj žihľava dvojdomá, ostružina malina, pakost smradľavý, netýkavka nedotklivá a iné. Ďalším typom je karpatský bukový les jedľový, kde základné dreviny tvoria buk lesný a jedľa biela, miestami je však hojný aj smrek, javor mliečny, jaseň a pod. Z charakteristických druhov podrastu možno spomenúť zubačku žľaznatú, srnovník purpurový, jastrabník lesný, kysličku obyčajnú, papraď samčiu a iné. So smrečínami v prirodzených stanovištiach sa možno stretnúť len v najsevernejšej časti Javorníkov, ako aj Moravsko-sliezskych Beskydách a Kysuckých Beskydách. Na mnohých miestach však smrek vytlačil z porastnej skladby buk. V podrade sa popri často hojnej čučoriedke vyskytujú aj pre túto oblasť typické chránené druhy, ako plavúň obyčajný a pučivý, rebrovka rôznolistá a pod. Osobitné postavenie v druhovom zastúpení majú teplomilné rastlinné spoločenstvá, ktoré sa vytvorili na južne exponovaných svahoch bradlového pásma. Stalo sa tak v dôsledku prieniku panónskych druhov Považím. V bučinách má výrazné zastúpenie drieň a z ďalších teplomilných druhov najmä ruman farbiarsky, luskáč lekársky, lazerník širokolistý, jagavka vetvistá, rozchodník biely a pod. Veľké zmeny na vegetácii zanechalo tiež využívanie pôdy na pasienky - rozšírila sa tu nitrofilná vegetácia, napr. ako žihľava dvojdomá, štiav tupolistý a pod. V oblasti tzv. kameníc, ktoré vznikli zberom a ukladaním kameňov pri čistení pasienkov, sa vytvorili podmienky na uchytanie vegetácie materej dúšky, vresu obyčajného, vratiča obyčajného, nájsť možno aj rozchodník najväčší, jastrabník chlpaník, hojné sú jahody, čučoriedky a maliny. Z významnejších u nás chránených druhov sa tu najmä vo flyšovom pásme vyskytuje napr. už spomínaná rebrovka rôznolistá a pjavúne, na malých ohrozených mokrinách zriedkavo rastie aj rosnička okrúhlostá. Zriedkavý je aj šafran Heuffelov, ľalia zlatohlavá, soldanelka karpatská a horec luskáčovitý. Na vápencoch bradiel je miestami hojnejší drieň, na okrajoch lesov možno nájsť vemenník dvojlistý.

Charakter živočíšstva zodpovedá typu západokarpatských živočíšnych spoločenstiev prevažne podhorského a horského pásma. Vyskytujú sa tu viaceré vzácne karpatské živočíchy na severozápadnom okraji areálu svojho prirodzeného rozšírenia. Je to napr. medveď hnedý (aj keď jeho výskyt na tomto území nebol vždy stály), rys ostrovid, ale i drobné cicavce, ako piskor vrchovský, a najmä vzácna a u nás chránená myšovka vrchovská. Z druhovo početnej skupiny vtákov tu žije hlucháň obyčajný, tetov obyčajný, bocian čierny, výr skalný, pôtik kapcavý, ďubník trojprstý a ďalšie. Bohaté je aj zastúpenie spevavcov, napr. muchárik malý, králik ohnivohlavý, skaliarik sivý, vodnár obyčajný, orešnica perlavá, sýkorka chochlatá, stehlík čížavý, hýľ obyčajný, trasochvost horský, škovránok stromový a ďalšie. Zo skupiny obojživelníkov sa tu vyskytuje salamandra škvornitá, ale aj vzácny druh - mlok karpatský. Z plazov tu možno nájsť zmiju obyčajnú, v blízkosti vlhkých biotopov žije užovka obyčajná a na výslunných miestach zmijovec hladký, zriedkavý chránený druh. Jašterice zastupuje jašterica živorodá a slepúch krehký. Trieda hmyzu je tu zastúpená i viacerými vzácnymi a chránenými druhmi, sú tu aj čmeliaky, lesné mravce, bystrušky, motýle - napr. vidlochvost ovocný a feniklový. Vo vlhkých a vodných biotopoch sa vyskytuje kunka žltobruchá, ropucha obyčajná i zelená, skokan hnedý, v tokoch miestami aj hrúz Kesslerov, rak riečny i bahenný, vzácna je už vydra riečna. Z lovných rýb sa v riekach vyskytuje jalec, podustva, mrena, belička, pstruh potočný, lipieť, čerebľa a ďalšie, v Kysuci aj hlavátka. Lesné oblasti sú domovom poľovnej zveri - jelenej i srnčej. Miestami je hojná sviňa divá, jazvec obyčajný, mačka divá a ďalšie. Na hladine vodných nádrží Váhu sa zdržiavajú viaceré druhy vodného vtáctva - kačica divá, čajka smejivá, hus slatinná a iné.

Uvedené rastlinné a živočíšne spoločenstvá sú typické aj pre širšie zázemie obce Radoľa. Z pôvodných drevín sa zachovali bučiny a jedľové bučiny, vo vyšších polohách so smrekom. Miestami si udržali prirodzený charakter, často i pralesovitý vzhľad. Významné porasty buka sa zachovali na vrchu Ľadonhora. V dnešnej dobe však skôr prevažujú smrekové monokultúry. Nachádzajú sa tu i viacerí zástupcovia vzácných horských lesných druhov rastlín (perovník pštosí, horec luskáčovitý), ako aj vzácne rastlinné druhy lúčnych a pasienkových spoločenstiev charakteristických pre toto územie (mečík strechovitý a vstavače). V Kysuckej vrchovine sa vyskytujú aj chránená prilbica žltá, orlíček obyčajný a snežienka jarná. Zo živočíchov si popri vysokej i čiernej poľovnej zveri zasluhujú pozornosť šelmy (kuna lesná, rys ostrovid, vlk obyčajný), na rozptýlenú zeleň sa viaže bohatý výskyt spevavého vtáctva, na horské toky obojživelníky (salamandra škvrnitá, mlok veľký) a na potoky vydra riečna a viacero druhov rýb. Severným okrajom Radole preteká Vadičovský potok s výskytom pstruha potočného.

3.3 Ľudské zdroje a demografický vývoj

3.3.1 Vývoj počtu obyvateľov a hustota obyvateľstva

Obec Radoľa mala k 31.12.2020 1522 obyvateľov (Zdroj ŠU SR), k 31.3.2021 1529 obyvateľov (zdroj OcU Radoľa). Priemerná hustota obyvateľstva obce v r. 2020 predstavovala 226,43 obyvateľa/km². Vývoj počtu obyvateľov za posledných 6 rokov uvádza tabuľka 3.3.1.1:

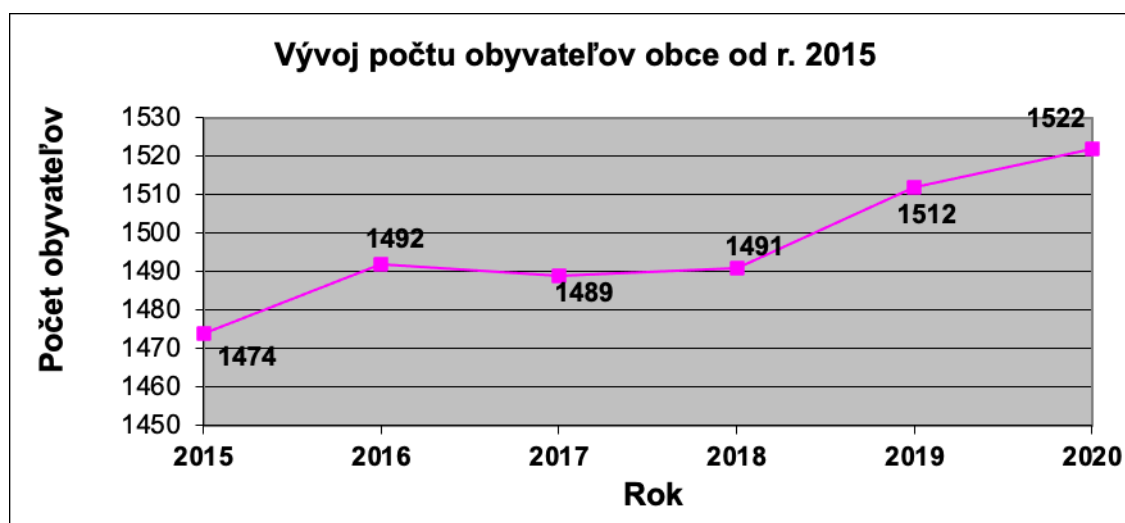
Tabuľka 3.3.1.1. Vývoj počtu obyvateľov obce od r. 2015

Rok	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Počet obyvateľov	1474	1492	1489	1491	1512	1522

Zdroj: Štatistický úrad SR

Celkový vývoj počtu obyvateľstva vrátane štruktúry vývoja od r. 2015 roku prehľadne zobrazuje graf 3.3.1.2:

Graf 3.3.1.2 Vývoj počtu obyvateľov obce od r. 2015

Zdroj: Štatistický úrad SR, www.statistics.sk

Počet obyvateľstva obce je stabilizovaný s neustálym miernym nárastom. Príčiny nárastu a poklesu obyvateľstva môžeme vysvetliť pomocou nasledovných údajov (Tabuľka 3.3.1.3):

Tabuľka 3.3.1.3 Prehľad prírastkov obyvateľstva obce od r. 2014

Rok	Narodení	Zomretí	Prírastok/ úbytok	Priťahovaní	Vystťahovaní	Prírastok/ úbytok	Prírastok celkom
2015	14	19	-5	33	13	20	15
2016	17	15	2	36	20	16	18
2017	10	15	-5	23	21	2	-3
2018	14	16	-2	31	27	4	2
2019	17	12	5	30	14	16	21
2020	10	14	-4	31	17	14	10
Spolu	82	91	-9	184	112	72	63

Zdroj: Štatistický úrad SR, www.statistics.sk

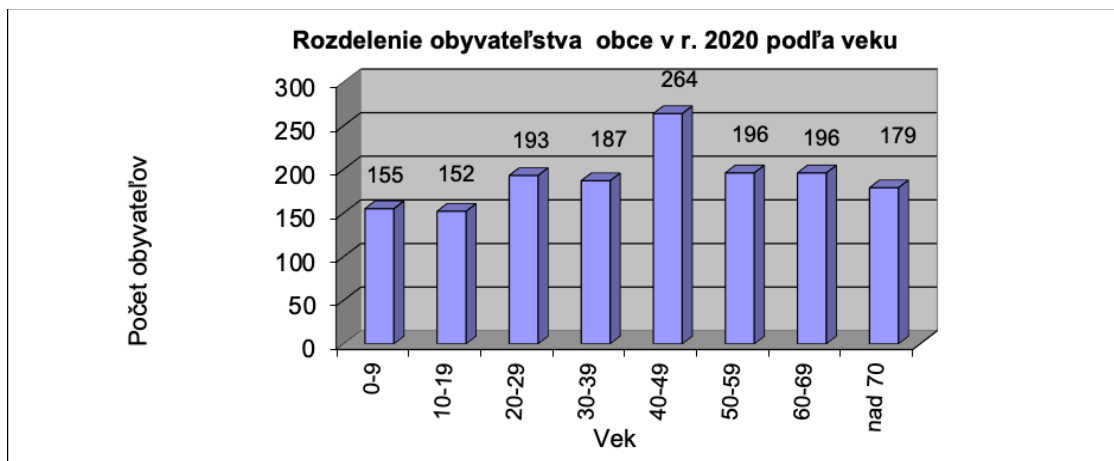
Z údajov o pohybe a mortalite obyvateľstva jednoznačne vidieť, že prirodzený vývoj v obci je skôr negatívny (rodí sa menej detí ako je zomretých občanov), rast obce je zabezpečovaný prisťahovaním obyvateľov z iných lokalít do obce.

3.3.2 Veková štruktúra obyvateľstva

Údaje o zložení obyvateľstva podľa vekovej štruktúry sú pre obec dôležité z hľadiska stanovenia budúcej stratégie rozvoja, vzhľadom k tomu, že indikujú vývoj celkovej potreby služieb predovšetkým v oblastiach ako školstvo, vzdelávanie, sociálna starostlivosť a bytová výstavba v závislosti od budúceho vývoja vekovej štruktúry obyvateľstva.

Prehľad vekovej štruktúry obyvateľstva obce k 31.12.2020 udávajú grafy 3.3.2.1 a 3.3.2.2:

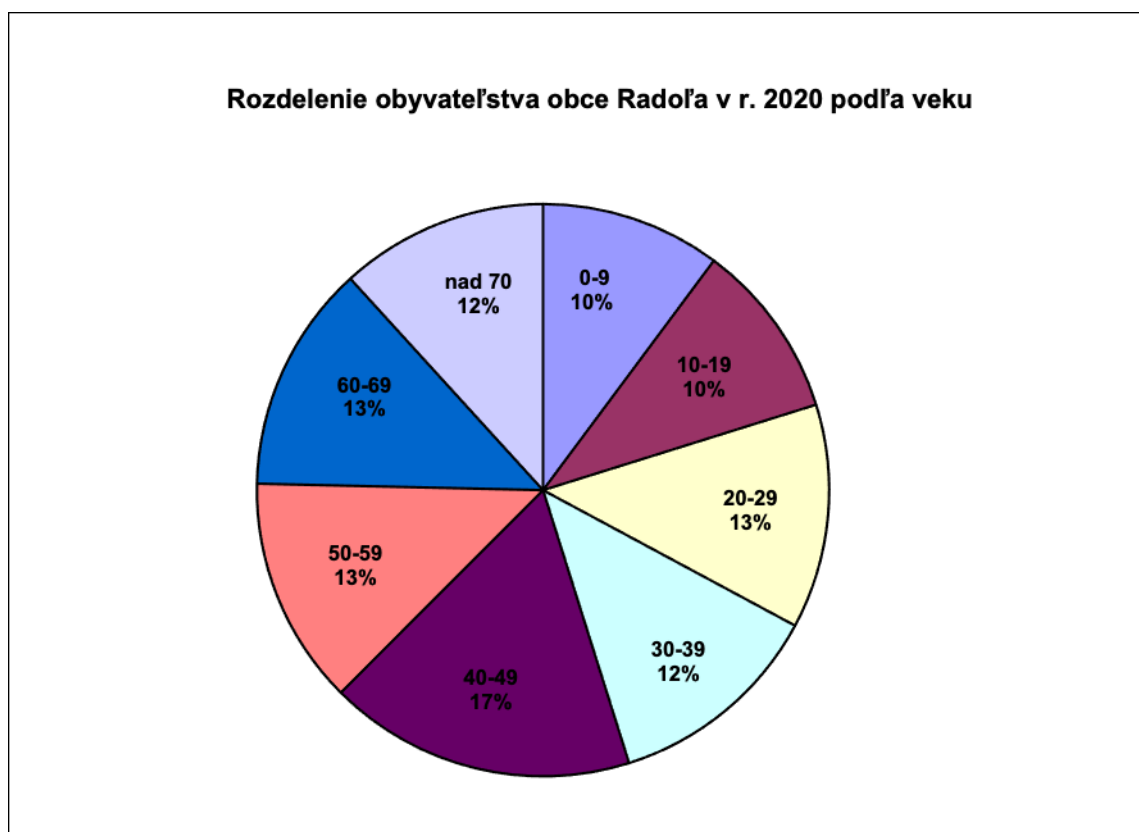
Graf 3.3.2.1 Prehľad vekovej štruktúry obyvateľstva obce v r. 2020

Štatistický úrad SR, www.statistics.sk

Zdroj:

Graf 3.2.2.2 Veková štruktúra obyvateľstva obce v r. 2020 v %

Zdroj: Štatistický úrad SR, www.statistics.sk

Priemerný vek obyvateľstva obce k 31.12.2014 je 41,96 roku (čo predstavuje nárast oproti roku 2014 o 1,36 roku), čo je mierne nad úrovňou celoslovenského priemeru (SR priemerne 41,26 roku). Veková štruktúra obyvateľov obce je pomerne vyvážená, najväčšiu skupinu tvoria obyvatelia vo veku od 40 do 49 rokov.

Z hľadiska vekovej štruktúry obyvateľstva vykazuje obec oproti celoslovenskému priemeru výraznejšie odchýlky v skupinách obyvateľov od 20-29 rokov, od 40 - 49 rokov a nad 70 rokov, ktoré sú v obci vyššie ako je celoslovenský priemer a naopak, v obci je oproti celoslovenskému priemeru menej početne zastúpená skupina obyvateľov od 30-39 rokov. Celkovo možno vekovú štruktúru obyvateľstva v porovnaní s celoštátnou úrovňou hodnotiť ako mierne nepriaznivejšiu.

Index starnutia (udávajúci pomer osôb v poproduktívnom veku k počtu osôb v predproduktívnom veku) je v obci výrazne vyšší, než je celoslovenský priemer – 118,9 (SR 107,3), čo je spôsobené nižším podielom osôb v predproduktívnom veku, a tiež vyšším podielom osôb v poproduktívnom veku oproti celoslovenskému priemeru. Počet obyvateľov v produktívnom veku je mierne nižší ako je celoslovenský priemer. (Radoľa 66,49 %, SR 67,03%)

3.3.3 Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva

Posledné aktuálne údaje o vzdelanostnej štruktúre obyvateľstva v obci sú k dispozícii z r. 2011 a nezodpovedajú súčasnému stavu, preto vzdelanostnú štruktúru pri tvorbe PHSR nie je možné relevantne vyhodnotiť.

3.3.4 Štruktúra obyvateľstva podľa náboženského vyznania

Posledné aktuálne údaje o štruktúre obyvateľstva podľa náboženského vyznania v obci sú k dispozícii z r. 2011 a nezodpovedajú súčasnému stavu, preto štruktúru obyvateľstva v roku 2021 nie je ako relevantne vyhodnotiť. Napriek tomu je však naďalej isté, že prevažná väčšina obyvateľstva je rímskokatolíckeho vyznania (v r. 2011 to bolo 78,9%), zvyšok obyvateľstva sú buď ľudia bez vyznania lebo iných kresťanských vyznaní.

3.3.5 Štruktúra obyvateľstva podľa národností

Posledné aktuálne údaje o štruktúre obyvateľstva podľa národností v obci sú k dispozícii z r. 2011, preto aktuálnu štruktúru nevieme presne vyhodnotiť. Je však zrejmé, že drvivá väčšina obyvateľov obce je národnosti slovenskej, iné národnosti sú zastúpené iba jednotlivcami v zanedbateľnej miere. Z iných národností je v obci najviac zastúpená národnosť česká.

Analýza predpokladaného vývoja ľudských zdrojov a demografického vývoja do r. 2027

Z hľadiska vývoja ľudských zdrojov v obci je najdôležitejší demografický vývoj z hľadiska veku, ktorý umožní odhadnúť predovšetkým budúce potreby na veľkosť a rozvoj jednotlivých služieb pre obyvateľov či už v oblasti školstva, bytovej výstavby, sociálnej starostlivosti a umožní stanoviť ich priority podľa predpokladaného vývoja.

Celkový trend vývoja demografie v obci spočívajúci v zvyšovaní priemerného veku, poklesu pôrodnosti a nárastu obyvateľstva v dôchodkovom veku sa neodlišuje od celoslovenského vývoja, mierne odchýlky sú v nižšej pôrodnosti a vyššom priemernom veku. Index ekonomického zaťaženia obyvateľov obce je 50,4 a je o niečo horší ako je celoslovenský priemer 49,2 (ukazovateľ stanovuje, koľko osôb v predproduktívnom a poproduktívnom veku pripadá na 100 osôb v produktívnom veku).

Na základe analýzy štatistických ukazovateľov je možné do r. 2020 predpokladať nasledovný demografický vývoj:

1. V dôsledku prirodzeného demografického vývoja do r. 2027 mierne poklesne počet žiakov vo veku povinnej školskej dochádzky v obci (predpoklad cca 5-7% oproti súčasnosti, reálne 10-15 žiakov). Tento predpoklad zahŕňa iba dopad prirodzeného vývoja pôrodnosti a nedokáže odhadnúť dopad pohybu obyvateľstva, situácia sa môže zmeniť v prípade výstavby HBV resp. IBV, ktoré by do obce prilákali mladé rodiny s deťmi.
2. Celkový vývoj obyvateľstva má za posledné roky tendenciu mierneho nárastu počtu obyvateľov (prírastok 63 obyvateľov za 6 rokov) zrejme v závislosti od výstavby nových domov v obci a prisťahovania sa obyvateľov, prirodzený prírastok obyvateľstva je záporný (zomrie viac obyvateľov ako sa narodí detí).
3. Do r. 2027 dosiahne dôchodkový vek (62-64 rokov) cca 140-180 obyvateľov (presný odhad nie je možný z dôvodu každoročného posúvania veku odchodu do dôchodku), pričom pri zohľadnení priemerného veku a úmrtnosti to znamená, že v obci stúpne počet obyvateľov v starobnom dôchodku cca o 30-70 osôb (úmrtnosť sa nedá presne odhadnúť).
4. Do r. 2027 vstúpi do produktívneho veku cca 100 - 110 obyvateľov obce.
5. Pri zachovaní trendu pôrodnosti do r. 2027 by malo v obci pribudnúť cca 90-95 obyvateľov v predškolskom veku
6. Do r. 2027 by malo dôjsť k miernemu poklesu obyvateľstva v produktívnom veku cca o 30-40 osôb a zostane zachovaný podiel obyvateľstva v produktívnom veku. Početne najsilnejšou skupinou obyvateľstva sa stanú obyvatelia vo veku od 50-59 rokov a obyvatelia od 40-49 rokov. (uvedený predpoklad zohľadňuje iba prirodzený demografický vývoj, nedokáže zohľadniť prisťahovanie a vystťahovanie občanov).

3.4 Trh práce a ekonomická aktivita obyvateľstva

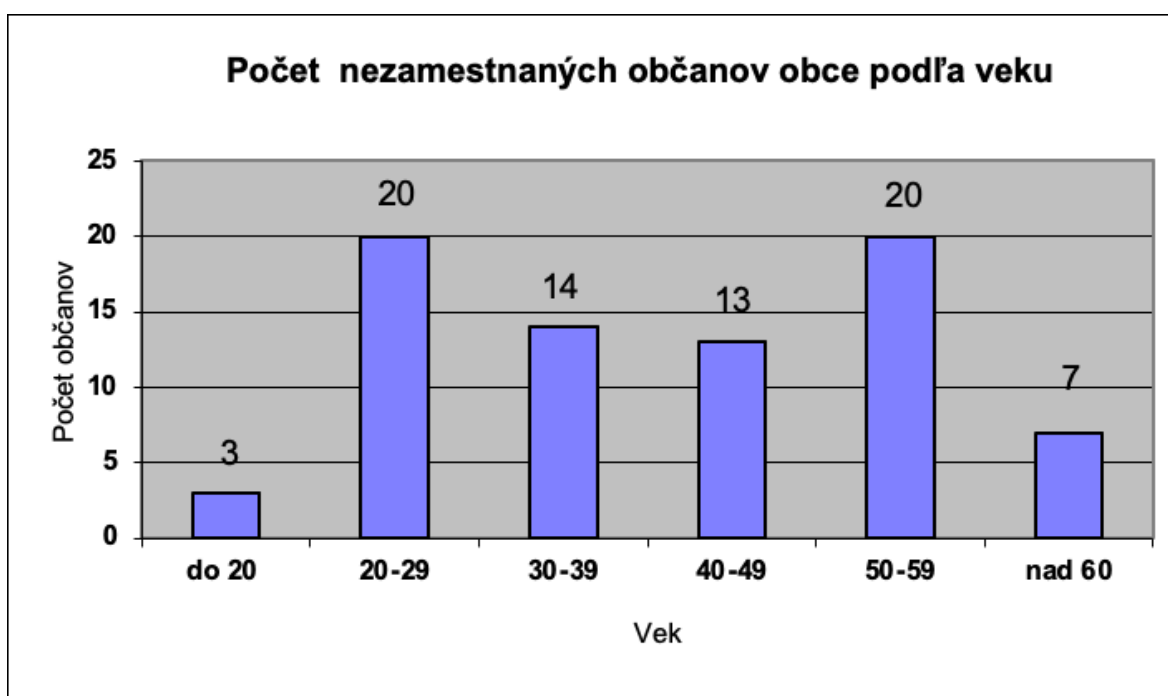
3.4.1 Nezamestnanosť a trh práce

K 31.3.2020 bolo evidovaných 77 obyvateľov obce bez práce - z toho 40 žien a 37 mužov. Nezamestnanosť v obci za posledný rok vplyvom pandémie COVID prudko vzrástla takmer o 90 % (pri porovnaní v marci 2020 bolo v obci nezamestnaných iba 41 osôb). V rámci celého okresu Kysucké Nové Mesto to bolo 1432 nezamestnaných. Celková miera nezamestnanosti v celom okrese Kysucké Nové Mesto bola 7,56 %, čo predstavuje celkovo 36 miesto spomedzi 79 okresov SR. Okolité okresy - Čadca vykazuje mieru nezamestnanosti

7,25 % a okres Žilina 5,64%. Celková nezamestnanosť na úrovni Žilinského kraja predstavovala 7,83 %. V rámci Žilinského kraja patrí okres Kysucké Nové Mesto k regiónom s vyššou mierou nezamestnanosti (7. miesto z celkom 11 okresov). V porovnaní s r. 2020 pred vypuknutím pandémie COVID 19 je situácia na trhu práce výrazne horšia a počty nezamestnaných a miera nezamestnanosti v celom kraji a regióne oproti stavu pred pandemiou výrazne vzrástli o cca 80-90%.

Z hľadiska štruktúry nezamestnanosti v obci najväčšie skupiny nezamestnaných tvoria nezamestnaní od 20-29 rokov a nezamestnaní od 50-59 rokov. Štruktúru nezamestnanosti obyvateľov obce z hľadiska veku znázorňuje graf č. 3.4.1.1.

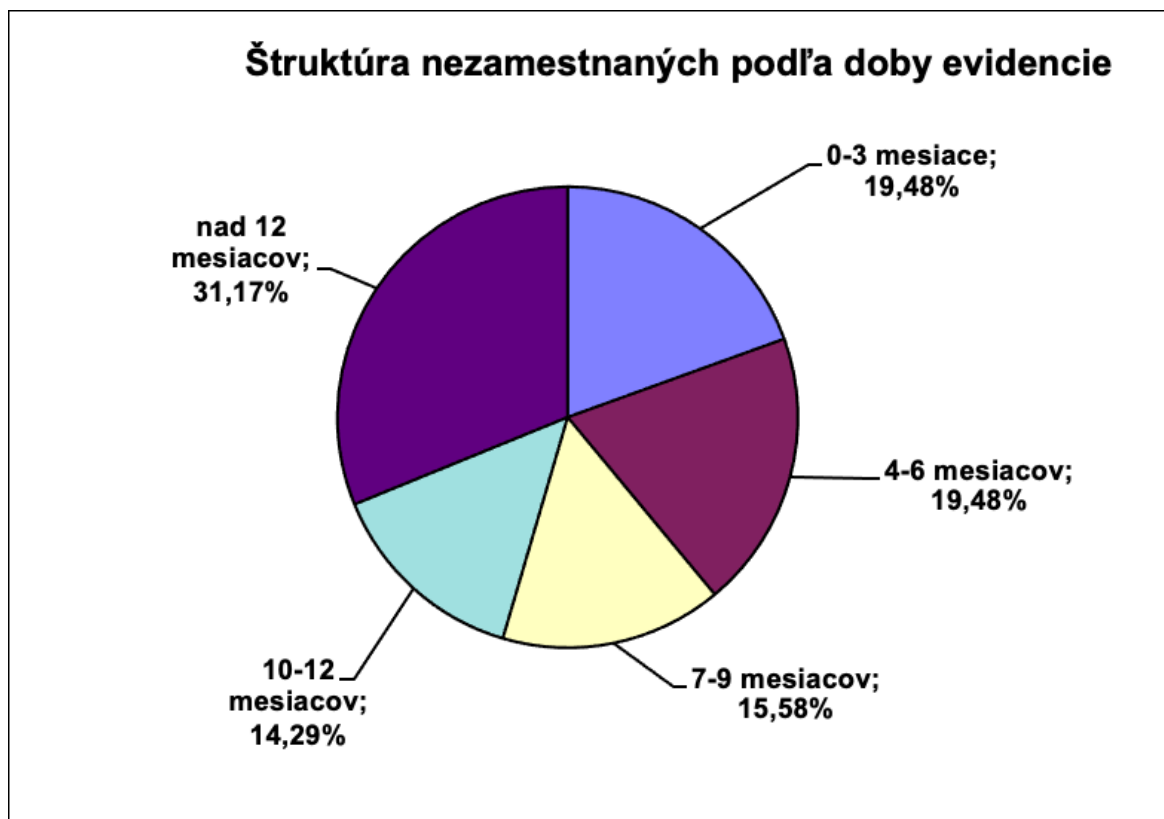
Graf 3.4.1.1 Počet nezamestnaných obyvateľov obce Radoľa podľa veku k 31.3.2021

Zdroj: Štatistiky UPSVAR k 31.3.2021, www.upsvar.sk

Prevažnú väčšinu nezamestnaných tvoria nezamestnaní do 1 roka (69% nezamestnaných) dlhodobá nezamestnanosť oproti minulému obdobiu značne poklesla - 10 % nezamestnaných je v evidencii uchádzačov o zamestnanie viac než 12 mesiacov, 11% nezamestnaných občanov je v evidencii viac než 24 mesiacov, 9% viac než 48 mesiacov). Štruktúru nezamestnanosti v obci Radoľa podľa doby evidencie uchádzačov o zamestnanie znázorňuje graf č. 3.4.1.2.

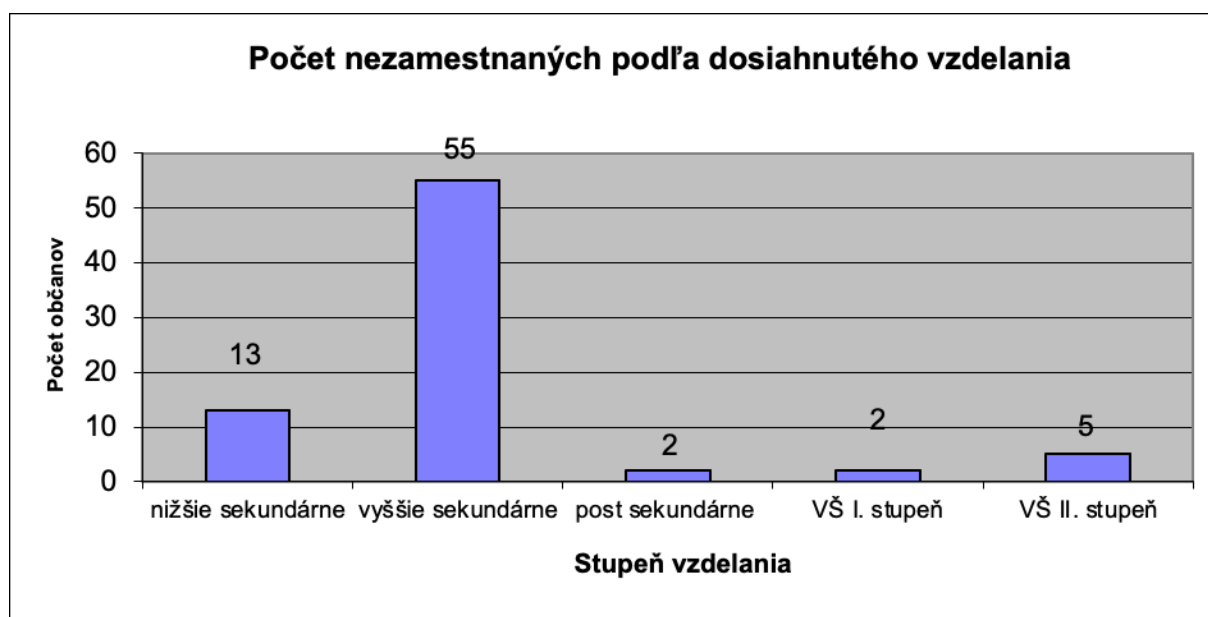
Graf 3.4.1.2 Štruktúra nezamestnaných obyvateľov obce podľa doby evidencie

Zdroj: Štatistiky UPSVaR Žilina k 31.3.2021, www.upsvar.sk

Najväčšiu skupinu nezamestnaných tvoria predovšetkým občania s vyšším sekundárnym vzdelaním – stredné s maturitou (71,43%) a nižším sekundárnym vzdelaním dvojročné učňovské vzdelávanie (16,9%). Najnižšia nezamestnanosť je v skupine občanov s vyšším a vysokoškolským vzdelaním, ktorí tvoria 11,67% nezamestnaných. V porovnaní s r. 2014 došlo v štruktúre nezamestnaných k výrazným zmenám - zo skupiny nezamestnaných prakticky zmizli skupina ľudí so základným vzdelaním a skupina ľudí s trojročným učňovským vzdelaním. Zvýšil sa podiel stredoškolsky vzdelaných uchádzačov o zamestnanie, počet uchádzačov o zamestnanie s vyšším odborným a vysokoškolským vzdelaním zostal približne rovnaký. Prehľad rozdelenia nezamestnaných občanov obce podľa vzdelania znázorňuje graf č. 3.4.1.3.

Graf 3.4.1.3 Počet nezamestnaných obyvateľov obce podľa dosiahnutého vzdelania

Zdroj: UPSVaR k 31.3.2021, www.upsvar.gov.sk

Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny eviduje nezamestnaných uchádzačov o zamestnanie tiež na základe kategórií zamestnanosti a odvetvovej klasifikácie ekonomických činností, ktoré dávajú orientačný prehľad o štruktúre nezamestnaných z hľadiska ich kvalifikácie a pracovného zaradenia.

V obci Radoľa z pohľadu kategórií zamestnanosti najväčšie skupiny nezamestnaných tvoria administratívni pracovníci (10 osôb), zamestnanci v obchode a službách (8 osôb) kvalifikovaní pracovníci a remeselníci (6 osôb), operátori a montéri strojov a zariadení (6 osôb) a pomocní a nekvalifikovaní pracovníci (6 osôb).

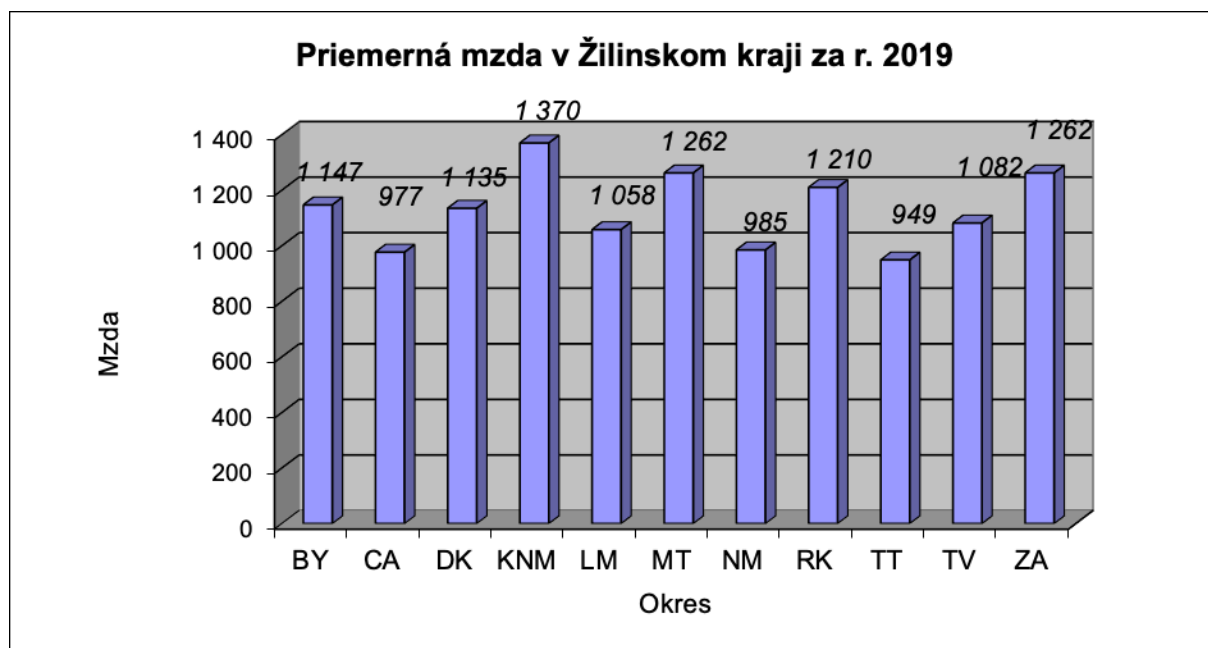
V porovnaní s rokom 2015 je počet nezamestnaných o cca 24 % nižší. Uvedená skutočnosť poukazuje na dlhodobé postupné zlepšovanie trhu práce v obci a okrese, avšak začiatkom roku 2020 pred vypuknutím pandémie COVID bola situácia v nezamestnanosti výrazne lepšia, vplyvom pandémie COVID19 sa za jeden rok nezamestnanosť v obci takmer zdvojnásobila.

Priemerná mesačná mzda – priemernú mesačnú mzdu nie je možné vysledovať až na úroveň obce, preto je nutné vychádzať z miezd na úrovni okresov. Pri spracovaní PHRSR boli k dispozícii posledné štatistické údaje za rok 2019. V okrese Kysucké Nové Mesto priemerná mesačná mzda za rok 2019 bola 1370,- EUR (Zdroj: Štatistický úrad SR, sledované podľa metodiky ŠU SR v podnikoch bez ohľadu na počet zamestnancov). Priemerná mesačná mzda v Žilinskom kraji za to isté obdobie predstavovala 1180,- EUR, priemerná mzda v rámci Slovenskej republiky za r. 2019 bola 957,- EUR.

V rámci Žilinského kraja má okres Kysucké Nové Mesto najvyššiu mzdu zo všetkých okresov. Vysoká hodnota priemernej mzdy v okrese v rámci Žilinského kraja zrejme súvisí s vysokým podielom kvalifikovanej práce v strojárskom priemysle na území okresu a tomu

zodpovedajúcemu lepšiemu ohodnoteniu práce. Porovnanie priemerných miezd v Žilinskom kraji podľa okresov znázorňuje graf č.3.4.1.4.

Graf 3.4.1.4 Priemerná mzda podľa okresov v Žilinskom kraji v r. 2019

Zdroj: Štatistický úrad SR

3.4.2 Sociálna situácia obyvateľstva

V počte poberateľov sociálnych dávok v hmotnej núdzi spolu s posudzovanými osobami bol k 31.3.2021 okres Kysucké Nové Mesto na 51. mieste spomedzi 79 okresov Slovenskej republiky. V rámci okresov Žilinského kraja je okres KNM na 5. mieste v počte poberateľov dávok v hmotnej núdzi (za okresmi LM, TT, RK a MT). Celkovo bolo v okrese KNM 291 posudzovaných osôb ako poberateľov dávok v hmotnej núdzi, z toho iba 7 poberateľov priamo v obci Radoľa aj so spoločne posudzovanými osobami. Celková miera obyvateľstva v hmotnej núdzi v okrese KNM bola k 31.3.2021 na úrovni 0,88 %. (na porovnanie okres ZA 0,51%, Slovenská republika 2,39 %). V prepočte na obec je teda miera obyvateľstva v hmotnej núdzi v obci Radoľa iba cca 0,46 %, čo svedčí o výrazne lepšej sociálnej situácii obyvateľov obce, než je priemerná sociálna situácia obyvateľov okresu.

Analýza nezamestnanosti a trhu práce

Najväčším problémom v obci je dlhodobá nezamestnanosť a nevyhovujúca kvalifikačná štruktúra uchádzačov o zamestnanie pre potreby trhu práce. Trh práce sa za posledných 5 rokov rástol, avšak vypuknutie pandémie COVID19 v marci 2020 spôsobilo prudký prepád zamestnanosti a počas roka (03/2020-03/2021) nezamestnanosť stúpila o 80-90% oproti roku 2020. V rámci útlmu pandémie by mohlo dôjsť k oživeniu hospodárstva a poklesu nezamestnanosti, avšak situácia je nepredvídateľná vzhľadom na možnosť vzniku nových mutácií a vln nákazy. Ak sa podarí potlačiť pandémiu COVID19, je predpoklad stabilizácie a mierneho oživenia, v horizonte najbližších rokov s predpokladom mierneho nárastu výroby

a zamestnanosti, čo by sa mohlo priaznivo prejavíť aj na nezamestnanosti obyvateľov obce. Problémom je existencia pomerne veľkej skupiny nezamestnaných so základným vzdelaním, ktorí nemajú dostatočné kvalifikačné predpoklady pre trh práce a zrejme budú odkázaní na príležitostné zamestnanie v rámci podporných programov na znižovanie nezamestnanosti a tiež výrazná orientácia trhu práce na jedno odvetvie – strojársky priemysel.

3.5 Občianska vybavenosť

3.5.1 Infraštruktúra bývania

Podľa údajov štatistického výkazu o dani z nehnuteľností za rok 2020 úradu sa v obci nachádzalo spolu 497 bytových jednotiek, z toho 448 obývaných domov a 27 bytov. Obec nemá žiadne sociálne byty, k dispozícii je 1 nájomný byt pre správcu športového areálu priamo v budove v areáli pri Vadičovskej ceste. UPD obce nepočíta s hromadnou bytovou výstavbou, obec má pripravené na individuálnu bytovú výstavbu lokalitu Tehelňa s pripravenou infraštruktúrou a pre rekreačné stavby je k dispozícii lokalita Kozlovice, kde chýba plyn, kanalizácia a verejný vodovod

Analýza stavu infraštruktúry bývania

Drivá väčšina obyvateľov obce žije vo vlastných rodinných domoch. Obec má pripravenú ďalšiu lokalitu na IBV podľa potrieb občanov, ktorá je už vybavená potrebnou infraštruktúrou, preto je rozvoj IBV v obci závislý iba od záujmu a finančných možností obyvateľov a záujemcov o bývanie v obci. Obec neplánuje žiadnu výstavbu nájomných bytov pre svojich obyvateľov, rozvoj infraštruktúry bývania je zameraný výlučne na rozvoj IBV a UPD obce nepočíta s rozvojom HBV. Obec počíta so zahustením výstavby zastavaním prieluk v intraviláne obce a budúcim intenzívnejším využívaním rodinných domov, ktoré sú v súčasnosti využívané 1-2 osobami. Významný podiel na stavebnej činnosti majú prestavby, prístavby a nadstavby rodinných domov.

3.5.2 Školská infraštruktúra

Školskú infraštruktúru v obci tvorí **Základná škola s materskou školou v Radoli**. Základná škola v Radoli a Materská škola v Radoli boli do 31.08.2014 samostatnými právnymi subjektami. Dňom 1. septembra 2014 vznikol ich zlúčením nový právny subjekt Základná škola s materskou školou, Radol'a 326. Zriaďovateľom je Obec Radol'a. Súčasťou ZŠ s MŠ je Školský klub detí a Školská jedáleň. Základná škola poskytuje primárne a nižšie sekundárne vzdelávanie pre žiakov 1. až 9. ročníka. Materská škola poskytuje predprimárne vzdelávanie pre deti vo veku 3 až 6 rokov.

Základná škola - Základná škola v Radoli je plno-organizovaná štátna škola. Bola zriadená v r. 1962. Škola má dve budovy. V jednej budove sú triedy pre ročníky 1. – 4., gymnastická sála, tanečná zrkadlová učebňa, školská jedáleň, počítačová učebňa, jazyková učebňa a školská dielňa. V druhej budove sa nachádzajú učebne pre ročníky 5. – 9. a špeciálna fyzikálno-chemická učebňa, jazyková učebňa, počítačová učebňa a tiež školská knižnica, ktorá slúži aj občanom obce. Škola má spolu 183 ks PC pre potreby vzdelávania žiakov (0,97 žiaka/PC), väčšina je však už zastaraná a v zlom technickom stave a 7 ks interaktívnych tabúl. Technicky je škola v dobrom stave, prešla tiež rozsiahlou rekonštrukciou a zateplením v rámci realizácie projektu z fondov EU. Pre dosiahnutie optimálneho stavu objektu a areálu by bolo potrebné uskutočniť ešte drobné stavebné úpravy a rekonštrukčné práce: izolovať strechu skladu školskej jedálne (IPA) , lokálne rozšíriť oplotenie areálu ZŠ – oddeliť areál ZŠ od dvora novej školskej bytovky, upraviť uhol nájazdu asphaltovej komunikácie pre zásobovanie školskej jedálne, vybudovať striešku nad vchodom do športovej haly z dôvodu bezpečnosti v zimnom období, prebudovať prístupový chodník a priestranstvo pred vchodom do budovy školy, vydlážditiť priestranstvo pred vstupom do starej budovy a opraviť či prebudovať ostatné komunikácie v areáli ZŠ – výtlky, ohyby asfaltu a jamy v povrchu chodníkov, cesty a parkoviska. Vhodné by bolo vybudovať vonku na vyučovanie „ otvorenú triedu (altánok)“ (aj vzhľadom k situáciám ako COVID – prevencia, ale aj v bežnom roku je to užitočné na vyučovanie vonku). Pre bezpečnosť žiakov by bolo vhodné vybudovať tiež spojovacie chodby medzi dvomi budovami ZŠ a budovou športovej haly tak, aby žiaci po vstupe do školy nemuseli počas vyučovania opúšťať budovy. Pre zlepšenie vybavenia školy je potrebné zakúpiť vybavenie pre športovú halu (mobilné basketbalové koše, tyč, lano, hrazdu, mostík a pod.) a tiež zlepšenie vybavenia školských dielní.

V areáli školy je vybudovaná športová hala, multifunkčné (umelé) ihrisko s rozmermi 20 x 40 m, bežecká dráha, pomocné basketbalové a tiež volejbalové ihrisko. V školskom roku 2020/2021 navštevovalo školu 178 žiakov. Celková kapacita školy je 271 žiakov. Základná škola má 28 zamestnancov, z toho 20 pedagógov. V budove školy je zriadený tiež školský klub detí na mimovyučovaciu činnosť.

Materská škola - Materská škola je dvojtriedna. Poskytuje celodennú výchovnú starostlivosť deťom vo veku od dvoch do šesť rokov a deťom s odloženou školskou dochádzkou, taktiež škola poskytuje deťom aj možnosť poldenného pobytu. Okrem detí z obce sú často v MŠ umiestňované aj deti z mesta Kysucké Nové Mesto a obce Lopušné Pažite. Z dôvodu ľahšej adaptácie dieťaťa možno prijať dieťa na čas adaptačného pobytu, v ktorom zákonný zástupca privádza dieťa do MŠ postupne na hodinu, dve, najviac na štyri hodiny, spolupracuje s pedagogickými zamestnancami a po prevzatí dieťaťa z MŠ zabezpečuje riadnu starostlivosť o dieťa. Materská škola je umiestnená v prízemnej účelovej budove. Zariadenie tvorí vstupná chodba, šatňa, dve triedy s príslušnými priestormi, dve stabilné spálne, miestnosti pre učiteľky a riaditeľku, stabilná jedáleň a kuchyňa s príslušenstvom. V suteréne je plynová kotolňa ústredného kúrenia a dve voľné miestnosti, tiež pivnica. K MŠ patria aj vonkajšie sklady na hračky na pobyt vonku a na bielizeň pre potreby MŠ. K vybaveniu škôlky patrí počítač pre deti a dve interaktívne tabule. V záhrade je besiedka, ktorá slúži deťom pri pobyte vonku v prípade nepriaznivého počasia. Škola má 6 zamestnancov, z toho 4 pedagógov. V školskom roku 2020/2021 navštevovalo materskú školu 46 detí. Štandardná kapacita MŠ je 42 detí. Objekt, v ktorom sídli MŠ patrí cirkvi, vzhľadom na energetickú neefektívnosť budovy je potrebné riešiť jej zateplenie. Vzhľadom

na vek objektu je potrebné uskutočniť rekonštrukciu **kanalizácie** a podkrovia – **strechy** budovy, prerobiť vstup do budovy – zakryť prístreškom vstupné schodisko a vyriešiť problém s otváraním dverí smerom von na plošinu, ktorá je týmto nebezpečná. Je tiež potrebné vymaľovať triedy a kuchyňu a zakúpiť a osadiť nové dvere do tried a chodby. Dvere musia byť s priehľadným bezpečnostným sklom pre účely vizuálnej kontroly dozorujúceho pedagogického pracovníka. Z vybavenia školy by bolo potrebné vybaviť šatne pre zamestnancov MŠ novými skrinkami a zakúpiť plachty na detské postele a pre deti detské kolobežky v počte aspoň 4 ks a šliapacie autíčka v počte aspoň 2 ks. V areáli MŠ je vhodné tiež vybudovať malý okruh pre jazdu na kolobežkách či malých autíčkach, prípadne pre iné telovýchovné aktivity (predpoklad polozenia zámkovej dlažby alebo betónu v dĺžke približne 30-40 metrov). Obnova pieskoviska je tiež veľmi potrebná. Ideálnym stavom by však bolo vybudovanie úplne novej budovy MŠ v areáli ZŠ.

Analýza stavu školskej infraštruktúry

Obec má vybudovanú školskú infraštruktúru pre obyvateľov na úrovni základného a materského školstva. Kapacita zariadení plne postačuje obyvateľom obce a nie je potrebný žiaden ďalší rozvoj z hľadiska kapacity. Z hľadiska technického stavu objektov sú potrebné menšie rekonštrukčné práce a stavebné úpravy, z hľadiska vybavenia objektov sa bude obec snažiť zabezpečiť pre žiakov vybavenie na úrovni pre dosiahnutie čo najvyššej možnej kvality vzdelávania a rozvíjať ho podľa aktuálnych potrieb. Rozvoj školskej infraštruktúry na úrovni stredného školstva v obci nie je možný ani potrebný. Vzhľadom k tomu, že kapacita MŠ neposkytuje rezervu na prijatie ďalších detí do MŠ, je možné zvážiť opatrenia na mierne navýšenie kapacity MŠ pre prípad populačne silnejšieho ročníka resp. vyššej zamestnanosti rodičov s potrebou umiestnenia detí do MŠ (už teraz sa umiestňuje každý rok 5-6 detí na výnimku). Rodičia pracujúci v meste KNM majú tiež možnosť dať deti do MŠ v Kysuckom Novom Meste, kde bola navýšená kapacita MŠ a v r. 2021 by mali byť dobudované aj detské jasle.

3.5.3 Kultúrna a spoločenská infraštruktúra

V obci nie je vybudovaný samostatný kultúrny dom, jeho funkciu nahrádzajú priestory v budove Obecného úradu. Zasadacia miestnosť s kapacitou cca 100 miest a viacúčelová sála s kapacitou cca 80 miest.

V oblasti kultúry sa v obci realizuje pomerne bohatá činnosť. Medzi najväčšie kultúrne akcie usporadúvané v obci každoročne patria fašiangový pochod masiek, oslava dňa matiek, cyrilometodské slávnosti, cyrilometodský výstup na Vreteň, stretnutie s Mikulášom, štefanský výstup na Vreteň, fašiangové oslavy, karneval pre dôchodcov. Počas leta sa organizujú posedenia pri hudbe v Pivárni u Kultana. Zo spoločenských a záujmových združení je v obci činná Jednota dôchodcov Slovenska.

Kultúrne pamiatky

V obci sú evidované 3 národné kultúrne pamiatky, ktoré sú zapísané v zozname nehnuteľných kultúrnych pamiatok.

Názov pamiatky	Popis
Kysucké múzeum – Kaštieľ	kaštieľ z 3. štvrtiny 16. storočia. Objekt je dvojpodlažný, pôvodne zrejme opevnený hradobným múrom, ktorého časť sa zachovala. Charakter kaštieľa získal v 17. storočí rozsiahlymi úpravami z pôvodne poschodovej vežovej tvrdze z tretej štvrtiny 16. storočia. Po rekonštrukcii sa v objekte nachádzajú expozície Kysuckého múzea.
Socha sv. Jána Nepomuckého	socha z r. 1796 pri kaplnke Panny Márie (pôvodne umiestnená pri starom moste do KNM cez rieku Kysuca)
Neodkrytá ruina kostola	ruina kostola z 2. polovice 13. Storočia v lokalite Koscelisko, kde sa tiež nachádzajú pamiatky z doby bronzovej

Analyza stavu kultúrno-spoločenskej infraštruktúry

Základným všeobecným problémom kultúry je trvalý nedostatok financií na činnosť kultúrnych telies a spolkov a realizáciu kultúrnych akcií. Tento problém je všeobecným javom a možnosti obce na jeho riešenie sú limitované možnosťami obecného rozpočtu. Kultúrny a spoločenský život v obci je tiež výrazne ovplyvnený tesnou blízkosťou mesta Kysucké Nové Mesto (obec bola v minulosti mestskou časťou, obec je urbanisticky plynule spojená s mestom a od mesta je oddelená prakticky iba cestou a riekou Kysuca), takže obyvatelia obce vo veľkej miere využívajú kultúrne zariadenia a navštevujú kultúrne akcie v meste.

V oblasti stavu technickej infraštruktúry sú problémy predovšetkým s technickým stavom budovy obecného úradu, kde je umiestnená viacúčelová spoločenská sála. Spoločenská sála bola rekonštruovaná v r. 2010. Pre potreby modernizácie kultúrno - spoločenskej sály by bolo ešte potrebné rozšíriť kuchynku a prestavať osvetlenia a ozvučenia a nahradiť podlahu v sále, ktoré už má niekoľko desiatok rokov.

3.5.4 Športová infraštruktúra

Obec má k dispozícii nasledovné zariadenia športovej infraštruktúry:

- futbalové ihrisko,
- stolnotenisová sála,
- športová hala,
- viacúčelové ihrisko s umelým povrchom,
- bežecká dráha škvárová,
- basketbalové a volejbalové asfaltové ihrisko.

Okrem uvedených zariadení je na území obce situovaný lyžiarsky areál na vrchu Veľké Ostré s lyžiarskym vlekom. Športová infraštruktúra obce je situovaná do dvoch areálov:

Športový areál s futbalovým ihriskom – je lokalizovaný na západnom okraji obce pri ceste smerom na obec Horný Vadičov. Súčasťou areálu je budova so stolnotenistovú sálou, v budove sa tiež nachádza nájomný byt správcu, kancelária futbalového oddielu ŠK Radoľa, šatne a sociálne zariadenia pre futbalový oddiel, práčovňa so zázemím, archív obecného úradu, pohostinstvo s veľkou biliardovou sálou a dvoma menšími salónikmi a sklad pohostinstva. Budova patrí obci. Ide o starší objekt ešte zo 70-tych rokov 20. storočia. Vzhľadom na technický stav objektu je potrebná minimálne rekonštrukcia kúrenia, výmena okien a zateplenie budovy a rekonštrukcia strechy. Rekonštrukciou strechy zo súčasnej rovnej na sedlovú by obec získala ďalšie spoločné priestory na využívanie pre obyvateľov obce.

V areáli je tiež súkromná budova Zväzu telovýchovných družstiev, kde sú priestory pre vzpieračov a ubytovacie priestory v nadzemnom podlaží s kapacitou 20 lôžok. Ubytovacie priestory boli pôvodne vybudované pre účely ubytovania športovcov pri sústreďeniach či počas turnajov. V súčasnosti tam bývajú niekoľkí dlhodobo ubytovaní a tiež skupiny stavebných robotníkov zo vzdialeného regiónu. Súčasťou budovy je tiež bar Santa Fe.

Športový areál pri základnej škole - v areáli sa nachádza športová hala, multifunkčné (umelé) ihrisko s rozmermi 20 x 40 m, bežecká dráha, pomocné basketbalové a tiež volejbalové ihrisko. Zaujímavosťou v areáli sú tiež tzv. „skate – rampy“. V areáli je potrebné rozšírenie ihriska pre najmenších (preliezačky, pieskovisko) a pre využívanie areálu na atletické disciplíny by bolo potrebné jeho doplnenie o bežecký ovál s prenosnými prekážkami, pieskové doskočisko, vytýčenie a minimálna úprava priestoru pre vrh guľou či hod granátom. Je tiež potrebná úprava plôch vonkajšieho asfaltového ihriska a oprava hospodárskej budovy v areáli spolu s rekonštrukciou drobnej zdevastovanej stavby na náradovňu, sklad fúrikov a podobných potrieb.

V obci je aktívny Športový klub od r. 1956 – aktuálne zastrešuje Stolnotenistový klub Radoľa a Futbalový klub Radoľa.

Analýza stavu športovej infraštruktúry

Vzhľadom na svoju veľkosť má obec veľmi dobre rozvinutú športovú infraštruktúru a vytvorené podmienky pre športové aktivity občanov. Obec má dlhú históriu vo futbale a tiež vo vzpieraní, kde bolo v areáli obce vytvorené tréningové stredisko pre vzpieračov a konali sa aj mnohé súťaže. Domáci vzpierači tiež dosiahli mnohé celoštátne aj medzinárodné úspechy. Športový areál na západnom okraji obce pochádza ešte z čias socializmu a vzhľadom na vek objektu potrebuje vykonať rekonštrukčné práce. Športový areál pri ZŠ má novú športovú halu, pre zachovanie aktuálneho stavu postačuje rekonštrukcia plôch basketbalového a volejbalového ihriska. Obec má spracovanú projektovú dokumentáciu na rekonštrukciu 150 m štrkového bežeckého areálu na modernejší povrch. Na rozvoj areálu je potrebné doplnenie o ďalšie športoviská a rekonštrukcia hospodárskej budovy a drobnej stavby v areáli.

3.5.5 Zdravotnícka infraštruktúra

Obec nemá vlastnú zdravotnú infraštruktúru. Obyvatelia obce využívajú zdravotnícku infraštruktúru mesta Kysucké Nové Mesto, kde je na základe rajonizácie zdravotníctva

určený pre obyvateľov obce 1 všeobecný lekár, 1 detský lekár a 1 zubný lekár. Obyvatelia obce rovnako využívajú všetky odborné ambulancie polikliniky v Kysuckom Novom Meste, ktorá je vzdialená cca 5 minút chôdze od obecného úradu v Radoli.

Rýchla záchranná zdravotnícka služba - pre obyvateľov obce je zabezpečovaná prostredníctvom ambulancie rýchlej lekárskej pomoci Záchranná zdravotná služba Bratislava, a.s., ktorá sídli v areáli polikliniky v Kysuckom Novom Meste.

Lekárska služba prvej pomoci pre dospelých – pre obyvateľov obce je zabezpečovaná v budove polikliniky v Kysuckom Novom Meste v pracovné dni od 16.00 do 22.00, cez víkendy a sviatky od 7:00 do 22:00 hod..

Lekárska služba prvej pomoci pre deti – v obci a celom okrese Kysucké Nové Mesto nie je zabezpečená vôbec, obyvatelia obce musia dochádzať s deťmi do areálu nemocnice s poliklinikou v Žiline, vzdialenej cca 12 km.

Zubná lekárska služba prvej pomoci – v obci a celom okrese Kysucké Nové Mesto nie je zabezpečená vôbec, akútne stavy ošetrujú zubné pohotovostné služby v Žiline alebo Čadci počas ich ordinačných hodín.

Ošetrovateľské služby v obci poskytuje Agentúra domácej ošetrovateľskej starostlivosti ADOS APEX, s.r.o Kysucké Nové Mesto, ktorá sídli v budove mestskej polikliniky. Domáca ošetrovateľská starostlivosť zahŕňa komplexné poskytovanie ošetrovateľských služieb osobám so zdravotnými problémami, ktoré z dôvodu svojho fyzického alebo duševného stavu nie sú schopné opustiť domáce prostredie pre poskytovanie zdravotnej starostlivosti, alebo nie je dôvod na hospitalizáciu. Služby agentúry sa poskytujú na základe odporúčania ošetrojúceho lekára a sú čiastočne hrazené zo zdravotného poistenia (niektoré úkony si musia klienti doplácať).

Obyvatelia obce môžu tiež na základe slobodnej voľby lekára využívať tiež služby zdravotných stredísk v objektoch KINEX KLF a INA Kysuce, s.r.o v Kysuckom Novom meste.

Analýza stavu zdravotníckej infraštruktúry

Napriek absencii vlastnej zdravotníckej infraštruktúry je možné považovať zabezpečenie služieb zdravotnej infraštruktúry pre obyvateľov obce za vyhovujúce vzhľadom k tomu, že Poliklinika v Kysuckom Novom Meste, ktorá zabezpečuje zdravotnícke služby pre obyvateľov obce je od okraja obce vzdialená cca 0,5 km a je dostupná aj pešou chôdzou. Problémy s dopravou k lekárovi môžu mať hlavne starší obyvatelia a obyvatelia s obmedzenou schopnosťou pohybu, pre ktorých je pešia doprava problematická. Ostatné problémy zdravotnej infraštruktúry spočívajú predovšetkým v nedostupnosti niektorých služieb a odborných lekárov v rámci okresu Kysucké Nové Mesto, za ktorými musia obyvatelia obce dochádzať do Žiliny alebo Čadce.

Napriek zavádzaniu nových metód a pokroku liečby sa dlhodobo zhoršuje dostupnosť lekárskeho služieb pre obyvateľov obce predovšetkým obmedzovaním počtu ambulancií v okrese KNM a výkonov zo strany zdravotných poisťovní a nezáujmom resp. nemožnosťou uplatnenia nových lekárov. Dlhodobo sa napr. znižuje počet zubných ambulancií pracujúcich z verejného zdravotného poistenia, odborné ambulancie sú doslova zavalené pacientmi, čo

spôsobuje dlhé čakacie lehoty na vyšetrenie. Ide však o systémový jav v slovenskom zdravotníctve, ktorý nie je možné vyriešiť zo strany obce.

Problematické z pohľadu občanov obce je tiež zabezpečenie služieb LSPP pre deti a zubnej LSPP.

Detská LSPP bola v okrese KNM zrušená, takže občania s malými deťmi z celého okresu musia dochádzať na lekársku pohotovosť do NsP Žilina, čo je hlavne u malých detí dosť problematické a pre rodinu, ktorá nemá k dispozícii automobil je táto služba vo večerných a nočných hodinách prakticky nedostupná z dôvodu obmedzenej verejnej dopravy, môžu sa spoľahnúť len na služby záchranej zdravotnej služby v prípade kritického zdravotného stavu.

Zubná ambulancia LSPP v okrese KNM nie je zabezpečovaná vôbec, akútne a bolestivé stavy musia dochádzať na LSPP do Žiliny alebo Čadce, čo znamená pre obyvateľov bez vlastného automobilu z dôvodu obmedzenej verejnej dopravy praktickú nedostupnosť tejto služby vo večerných a nočných hodinách.

Lekárne a výdajne zdravotníckych pomôcok – na území obce nie sú, občania obce využívajú infraštruktúru mesta Kysucké Nové Mesto, kde je celkom 5 lekární. Počas týždňa je ponuka dostatočná, počas víkendov sú zabezpečené pohotovostné služby v lekárňach do 12.00 hod., v prípade nedostupnosti lieku priamo na LSPP musia pacienti, ktorí akútne potrebujú liek na recept v popoludňajších hodinách navštíviť najbližšiu pohotovostnú lekárňu v Žiline. Okrem lekární sú v meste tiež dve výdajne zdravotníckych pomôcok pre pacientov.

3.5.6 Sociálna infraštruktúra

Obec nemá vlastné zariadenia sociálnych služieb, obyvatelia obce môžu využívať sociálnu infraštruktúru okresu Kysucké Nové Mesto, kde sa nachádzajú tri sociálne zariadenia v správe Žilinského samosprávneho kraja (2 v meste Kysucké Nové Mesto, 1 v obci Horný Vadičov). Obec zabezpečuje opatrovateľskú službu odkázaným občanom prostredníctvom 2 opatrovateliek na čiastočný úväzok (počet sa mení podľa aktuálnych potrieb). Poskytuje tiež zvýhodnené obedy dôchodcom zo školskej jedálne aj s rozvozom. V budúcom období (cca 2023) by mal byť v Kysuckom Novom meste tiež otvorený denný stacionár a zariadenie opatrovateľskej služby pre 12 klientov.

Analýza stavu v oblasti sociálnej infraštruktúry

V oblasti poskytovania sociálnych služieb pre postihnutých občanov je situácia relatívne dobrá. Existujúce zariadenia v okrese zatiaľ kapacitne pokrývajú potreby obce a regiónu a sú v dobrom technickom stave, čo umožňuje zaistiť kvalitnú starostlivosť pre ich klientov.

V oblasti starostlivosti o dôchodcov je situácia horšia, existujúce sociálne zariadenia v okrese kapacitne nepostačujú potrebám regiónu, dôsledkom čoho sú dlhé lehoty na umiestnenie v zariadení. V okrese tiež chýba zariadenie poskytujúce starostlivosť dlhodobo chorým a osamelým občanom. Vzhľadom na demografický vývoj a trendy vývoja obyvateľstva bude potrebné zvýšenie kapacity zariadení sociálnych služieb v rámci okresu

a zavádzanie nových služieb. Obec nemá prostriedky na budovanie vlastných zariadení, preto bude odkázaná na infraštruktúru okresu a kraja. Zavádzanie nových sociálnych služieb bude obec realizovať podľa požiadaviek obyvateľov na poskytované služby.

3.5.7 Štátna a verejná správa

V obci Radoľa sa nenachádzajú žiadne úrady štátnej správy, obyvatelia využívajú úrady v rámci okresu Kysucké Nové Mesto resp. okresov Čadca a Žilina. Z hľadiska verejnej správy jediným subjektom v obci je Obecný úrad v Radoli, ktorý zabezpečuje pre obyvateľov základné služby verejnej správy.

Analýza stavu v oblasti štátnej a verejnej správy

V okrese Kysucké Nové Mesto bol výrazne zredukovaný počet úradov štátnej a verejnej správy a občania musia preto za úradmi dochádzať predovšetkým do Čadce, resp. Žiliny. Vzhľadom na pokračujúcu centralizáciu štátnej správy nie je predpoklad rozširovania úradov štátnej a verejnej správy v okrese Kysucké Nové Mesto.

3.5.8 Komerčná vybavenosť

Komerčnú vybavenosť v obci predstavujú:

Obchody:

- COOP Jednota – samoobsluha s rozličným tovarom,
- Predajňa základných čerstvých výrobkov z mlieka pri Poľnohospodárskom a obchodnom družstve Radoľa,
- Veľká predajňa stavebného materiálu s vlastným skladovacím priestranstvom - RISS,
- STAVBYT – predaj kobercov, podlahových krytín a pod.,
- Predajňa mäsa a údenín,
- 2 čerpacie stanice s predajňami rozličného tovaru pre motoristov a cestujúcich,
- Predajňa náhradných dielov pre automobily pri motoreste Skalka,
- Malá predajňa upomienkových predmetov v kaštieli Radoľa.

Pohostinstvá, reštaurácie a bary:

- Motorest Skalka – reštaurácia,
- U Kultana – pohostinstvo,
- U Mičiana – pohostinstvo,
- Santa Fe – nočný bar a herňa (aj s dennou prevádzkou),
- Bufet – rekreačné stredisko „Ostré“.

Ostatné služby:

- Motorest Skalka – sauna a masáže pre verejnosť,
- Holičstvo a kaderníctvo – Denisa,
- Požičovňa výbavy pre stavebné činnosti (napr. lešenie) – v predajni stavebnín RISS,

- Kysucké múzeum – kaštieľ Radoľa sa aj s nádvorím využíva pre umelecké výstavy a vystúpenia umeleckých súborov,
- Turisticko-športový areál „Ostré“ – Lyžiarsky vlek s upravenou zjazdovkou s možnosťou umelého zasnežovania,
- Turisticko-športový areál „Ostré“ – Tenisové kurty (v areáli rekreačného strediska Ostré je aj veľká turistická chata s parkoviskom, ktorú v r. 2020 vzal začal prevádzkovať nový subjekt s plánmi na rozvoj areálu. Vo veľmi zanedbanom stave sa tam nachádza aj bazén s dĺžkou cca 20 metrov).
- Prenájom športovej haly a ihrísk v areáli ZŠ obcou podľa dostupných termínov

Ubytovacie zariadenia v obci sú: motorest Skalka. (36 lôžok) a ŠK Olymp Radoľa (20 lôžok). V obci sa nachádza tiež pobočka pošty s úradovňou Poštovej banky, na ktorej je klientom k dispozícii poštomat.

Analýza stavu v oblasti komerčnej vybavenosti

Obyvatelia obce majú zabezpečený predovšetkým nákup potravín a stavebného materiálu. Dostatočná je ponuka pohostinstiev, zo služieb holičstvo a kaderníctvo. Obyvatelia obce môžu bez problémov využívať komerčnú infraštruktúru v susediacom Kysuckom Novom Meste.

3.5.9 Cestovný ruch

Cestovný ruch v celej oblasti dolných Kysúc nie je dostatočne rozvinutý a táto oblasť nie je dostatočne zastrešená žiadnym regionálnym subjektom. Z hľadiska regionalizácie cestovného ruchu je región Dolných Kysúc začlenený do severopovažského regiónu bez výraznejších predpokladov na rozvoj cestovného ruchu. Celkovo má obec predpoklady na rozvoj prímestského cestovného ruchu vzhľadom na geografickú polohu a prítomnosť historických pamiatok, chýba však moderná infraštruktúra pre CR na území obce a podnikateľské subjekty v oblasti cestovného ruchu.

Cestovný ruch v regióne poskytuje možnosti na celoročnú turistiku, dobré lyžiarske terény, krásnu prírodnú scenériu, účasť na regionálnych kultúrnych a folklórnych slávnostiach v Ochodnici a Hornom Vadičove. Medzi chránené územia patria prírodné rezervácie Kysucká brána, Ľadonhora (vrch nad Horným Vadičovom), prírodné pamiatky Ochodnický prameň a Veľké Ostré. Kultúrne dedičstvo tvorí veľmi zaujímavá archeologická lokalita Koscelisko pri Radoli a kultúrne pamiatky ako: renesančný kaštieľ v Radoli, obytný dom č. 255 v Povine – osada Tatári, obytný dom č. 147 v Dolnom Vadičove, v Kysuckom Novom Meste meštianske domy č. 75, 163, 164 a 195, horná fara (dnes Hotel Kriváň), hotel Mýto, pivovar (č.174), 2 kostoly a 31 hnutelných pamiatok v celom okrese.

Analýza stavu v oblasti cestovného ruchu

Cestovný ruch v obci nemá vytvorené dostatočné podmienky pre rozvoj. Obec môže turistom ponúknuť iba návštevu kaštieľa a archeologického náleziska, v zime sú vhodné podmienky pre lyžovanie v areáli Veľké Ostré. Areál Veľké Ostré má potenciál na rozvoj turistiky ako zimnej tak letnej, avšak nezaujímavosť bývalých neumožňuje rozvoj tohto areálu. V súčasnej dobe je podnikateľský zámer zrekonštruovať a rozbehnúť areál pre prímestskú turistiku.

Ubytovacie kapacity v obci sú na rozvoj cestovného ruchu nepostačujúce a chýbajú predovšetkým služby pre ubytovaných turistov v oblasti trávenia voľného času. Pri súčasnom stave infraštruktúry je mesto skôr vhodné len na dočasné zastavenie sa turistov, nie na dlhodobé trávenie času, nakoľko neposkytuje dostatočne rozvinutú infraštruktúru pre turistický ruch.

V letnom období chýba možnosť kúpania, v okolí obce sa dajú nájsť možnosti na pešiu turistiku, prípadne cykloturistiku – v okolí sú ihličnaté lesy, ktoré poskytujú príležitosť pre zber húb a lesných plodov. Bez rozvoja služieb pre turistov resp. atrakcií na prilákanie turistov však rozvoj cestovného ruchu v obci nie je možný.

3.6 Technická infraštruktúra

3.6.1 Sídelná infraštruktúra

Obec Radoľa leží na rozvojovej Žilinsko - Kysuckej osi I. stupňa – Žilina – Čadca – hranica ČR. Rozvojové osi sú súčasťou vyváženej hierarchizovanej sídelnej štruktúry, podporujú sídelné väzby medzi obcami a rovnovážny sídelný rozvoj vytvárajúci podmienky pre dostupnosť k infraštruktúre.

3.6.2 Vodné hospodárstvo

Vodné hospodárstvo, ochrana kvality a množstva vôd a ich racionálneho využívania je zabezpečovaná v zmysle platnej legislatívy:

- zákon NR SR č. 364/2002 Z.z o vodách v znení platných noviel,
- Koncepcia vodohospodárskej politiky SR do r. 2015 (schválený Uznesením vlády SR č. 117 / 2006),
- Generel využívania vôd a ich ochrana (schválený Uznesením vlády SR č. 117/2002),
- vodohospodárske plány čiastkových povodí,
- hydroekologické plány čiastkových povodí.

Ochrana vodných tokov

Katastrálnym územím obce preteká Vadičovský potok, ktorý je zaradený medzi vodohospodársky významné toky. Potok sa vlieva do rieky Kysuca. Zaradením Vadičovského potoka medzi vodohospodársky významné toky nemá obec možnosť realizácie protipovodňových opatrení na tomto toku vzhľadom k tomu, že správcom toku zo zákona je Slovenský vodohospodársky podnik, š. p. a jediným oprávneným realizátorom protipovodňových opatrení je SVP, š.p. v zastúpení povodím Váhu Piešťany.

V roku 1982 Povodie Váhu, š.p., pracovisko Nitra spracovalo Generel rieky Kysuca – Žilina – Makov. V roku 1992 bol Povodím Váhu, š.p. pracovisko Piešťany spracovaný

Vodohospodársky plán povodia Kysuce, ktorého cieľom bolo usmerniť rozvoj vodného hospodárstva a v oblasti nárokov na vodu tak, aby vodný tok povodia bol zveľaďovaný a zlepšila sa jeho kvalita.

Zásobovanie úžitkovou a pitnou vodou

Spotreba vody z verejného vodovodu v r. 2020 bola v obci Radoľa 44 737 m³, z toho pre domácnosti bola spotreba 40 506 m³.

Obec je zásobovaná vodou z nasledujúcich zdrojov:

- vodná nádrž Nová Bystrica,
- vodný zdroj Radoľa Za kaštieľom,
- vodný zdroj Radoľa Medzipotôčky.

Všetky uvedené vodné zdroje sú zaústené do skupinového vodovodu Nová Bystrica – Žilina.

V obci je spolu 457 evidovaných odberných miest. Celková dĺžka vodovodného potrubia v obci je 6,6 km, celková dĺžka vodovodných prípojok je 2,8 km. Rozvodné potrubie vody je dimenzované od DN 80 do DN 150. Pokrytie vodovodnou infraštruktúrou je 100 %. Vodovodná sieť, hlavne kvôli materiálu, z ktorého sú vyrobené potrubia, vykazuje u starších doposiaľ nerekonštruovaných úsekov známky poškodenia. Hlavným prejavom poškodenia je stratovosť vodovodu, ktorá sa v budúcom období môže prejaviť aj trvalými výpadkami dodávky pitnej vody.

Odvádzanie a zneškodňovanie odpadových vôd

V r. 2020 bolo na kanalizačnú sieť v obci napojených 365 prípojok s napojením 1272 obyvateľov. Celková dĺžka kanalizácie v obci je 8,5 km, z toho je 0,2 km tlakovej kanalizácie, ostatná kanalizácia je gravitačná. Odkanalizovaná je v podstate celá obec okrem časti Kozlovica a lokality okolo cesty I/11, kde výstavbu kanalizácie nepovolil správca komunikácie.

V súčasnosti sú všetky odpadové vody odvádzané do ČOV. V obci sú 3 ks ČOV. Kanalizácia obce je napojená na čistiareň odpadových vôd v Kysuckom Novom Meste – čistiareň prešla rozsiahlou rekonštrukciou v r. 2011 - 2013 s miernym zvýšením kapacity a v súčasnej dobe kapacitne a technologicky postačuje pre potreby regiónu. V súčasnosti ide o čistiareň mechanicko – biologickú s maximálnou kapacitou 5400 - 11 200 m³/deň.

3.6.3 Energetika

Elektrifikácia obce je na 100%, avšak nepostačuje potrebám rozvoja obce vzhľadom k tomu, že súčasná infraštruktúra je úplne vyťažená a neumožňuje rozširovanie rozvodov elektriny napr. do nových lokalít na výstavbu IBV, čo brzdí rozvoj obce. Zo strany energetických spoločností nie je záujem o riešenie tejto situácie. V areáli obce sú 4 trafostanice, ktoré postačujú na pokrytie súčasných potrieb obce. V súčasnej dobe sú elektrické NN rozvody napájané zo štyroch trafostaníc - trafostanica č. 1 je štvorstĺpová ocelová s výkonom 630 kVA, trafostanica č. 2 je priehradová ocelová s výkonom 160 kVA, trafostanica č. 3 je priehradová ocelová s výkonom 400 kVA, trafostanica č. 4 je murovaná. Rozvody NN sú väčšinou realizované vzdušným vedením s použitým nasledovných typov

vedení - AIFe 3x70+50 mm², AIFe 3x50+35 mm², AIFe 4x42/7 mm², AIFe 4x25 mm², AIFe 4x25/4 mm². Káblové rozvody sú realizované káblami AYKY 4Bx120+70 mm², AYKY 4Bx25 mm², AYKY 4Bx16 mm². V obci ani v celom okrese nie je situovaný žiadny významnejší zdroj elektrickej energie a neuvažuje sa o ňom ani v strednodobom výhľade.

3.6.4 Telekomunikácie

Vzhľadom k tomu, že obec bola v minulosti mestskou časťou mesta Kysucké Nové Mesto, je napojená priamo na digitálnu telefónnu ústredňu mesta. V meste sa nachádza:

- sídlo uzlovej ústredne (ďalej UTO),
- sídlo hlavnej ústredne.

UTO tvoria štyri telefónne obvody:

- miestny telefónny obvod (ďalej MTO) KNM,
- MTO Horný Vadičov,
- MTO Stará Bystrica,
- MTO Nová Bystrica.

Telefónna sieť je riešená vzdušným vedením na drevených stĺpoch.

V obci je dostupný signál všetkých mobilných operátorov na celom území obce. Internetové pripojenie je dostupné prostredníctvom DSL liniek Telekom s obmedzenou rýchlosťou do 8 Mbit/s alebo cez optické pripojenie firmy Antechnet s rýchlosťou do 600Mbit/s.

3.6.5 Zásobovanie teplom, teplou úžitkovou vodou a plynom

Zásobovanie teplom sa v obci rieši decentralizovaným spôsobom prostredníctvom samostatných domových zdrojov tepla. Na vykurovanie sa využíva pevné palivo, plyn a elektrická energia. V obci je vybudovaná regulačná stanica plynu s kapacitou 6500 m³/hod. Je to murovaná stanica klasického typu, jej kapacita sa využíva aj pre niektoré ďalšie obce v regióne (Dolný Vadičov, Horný Vadičov, Lopušné Pažite). Regulačná stanica sa nachádza v severozápadnej okrajovej časti obce, v ochrannom pásme vo vzdialenosti 30 m od obytných objektov. Plynovodné rozvody v obci sú DN 100,80 a DN 50 mm. Potrubia novej výstavby sú z 1PE D 63 mm. Tlak plynu v sieti podľa údajov správcu plynovodu je 0,3 MPa (strednotlakový rozvod). Plynofikácia bola vyvolaná nutnosťou zmeny paliva na zemný plyn naftový v súlade s ekológiou v tejto oblasti. Koncept rozvoja plynofikácie predpokladá takú štruktúru plynovodnej siete, ktorá účelne nadväzuje na súčasnú sieť a v budúcnosti umožní napojiť na odber všetkých plánovaných odberateľov. Jednotliví odberatelia sú pripojení cez vlastné regulátory plynu, umiestnené spolu s plynomermi v spoločných skrinkách, podľa možnosti na oplotení rodinných domov. Výroba TUV je riešená individuálne v rodinných domoch aj obecných objektoch. Plyn je zavedený v celej obci okrem lokality rekreačnej oblasti Kozlovice. Všetky obecné budovy vrátane školy sú vykurované plynom so

samostatným vykurovaním. Obec v posledných rokoch zrealizovala výmenu všetkých kotolní v ŠK Radoľa, ZŠ a športovej hale a obecnom úrade.

Analýza stavu technickej infraštruktúry

Celková technická infraštruktúra obce je vyhovujúca v oblasti telekomunikácií, zásobovania vodou, plynom, teplom, teplou vodou. Technická infraštruktúra v oblasti zásobovania elektrickou energiou dokáže síce uspokojiť súčasnú potrebu, ale je nedostatočná pre zavedenie elektriny v nových oblastiach, kde obec plánuje IBV. Na kanalizáciu nie sú pripojení všetci obyvatelia. Lokalita Kozlovice nemá ani plyn ani kanalizáciu vzhľadom k tomu, že je vedená ako rekreačná oblasť. Napriek tomu sú tam postavené rodinné domy na trvalé bývanie.

3.7 Dopravná infraštruktúra

3.7.1 Dopravné súvislosti

Nový projekt výstavby diaľnic a rýchlostných ciest z roku 2001 prináša zásadné zmeny v pomenovaní siete diaľnic a rýchlostných ciest. V k.ú. obce sa tieto zmeny prejavujú výstavbou diaľnice D3, ktorá je trasovaná v línii Hričovské Podhradie – Žilina/Strážov – Žilina/Brodno – Kysucké Nové Mesto – Čadca – Svrčinovec – Skalité – štátna hranica SR / PR.

Diaľnica D3 je súčasťou multimodálneho koridoru č. VI. v trase Gdańsk – Katowice – Zwardoń – štátna hranica SR / PR – Čadca – Žilina v trase študovanej vysokorýchlostnej trate, diaľnice D3, modernizovaných železničných tratí č. 127 a 129. Na poľskej strane bude slovenská diaľnica D3 pokračovať ako rýchlostná cesta S69 Bielsko-Biala – Żywiec – Zwardoń s dĺžkou 46 km.

Smerom na Čadcu a ďalej hranice SR/ČR/PR je navrhovaná trasa rýchlostnej komunikácie R5. Rýchlostná cesta R5 -Svrčinovec diaľnica D3 – štátna hranica SR/ČR Mosty u Jablunkova bude mať prirodzené pokračovanie ako R68 + R67 v trase Mosty u Jablunkova – Třinec – R48 – Havířov – Ostrava – Bohumín diaľnica D47. Význam diaľnice D3 na Slovensku sa tak posilní, keď okrem jej väzby na poľskú rýchlostnú cestu Zwardoń – Bielsko-Biala – Katowice pribudne i rovnocenná priama väzba na moravský rýchlostný ťah R68 + R67. Uvedené fakty budú mať priamy dosah na dopravné zaťaženie k.ú. Kysucké Nové Mesto a Radoľa.

Diaľnica D3 bola v platnom územnom pláne regiónu, na hranici k.ú. KNM a Radoľa pôvodne navrhovaná tunelovým riešením, aktuálne sa uvažuje s vyvedením diaľnice na nadúrovňové mostné teleso. Diaľnica mala byť pôvodne dobudovaná už v r. 2013, avšak v r. 2021 stavba ani nezačala, preto uvažovať s reálnymi termínmi výstavby nie je možné. Pokiaľ by sa diaľnicu podarilo dokončiť aspoň v programovom období 2021-2027 bol by to úspech.

3.7.2 Základný dopravný systém obce

Základný dopravný systém obce tvoria:

- cesty miestneho, regionálneho a nadregionálneho významu,
- parkovacie plochy.

Cestná a železničná doprava

Dopravnú cestnú sieť v k.ú. obce tvoria:

- cesta pre medzinárodnú premávku E75 - cesta I. triedy I/11,
- cesty III. triedy : III/01165 KNM – Radoľa - Horný Vadičov,
- miestne komunikácie.

V poslednom období došlo po otvorení diaľnice z Poľska do Čadce k enormnému celkovému nárastu hlavne medzinárodnej kamiónovej dopravy na ceste pre medzinárodnú premávku E75. Všetka táto doprava prechádza katastrom obce. Riešenie tejto situácie nie je možné bez vybudovania diaľnice (a tým odkloneniu dopravy z terajšej hlavnej cesty). Z hľadiska bezpečnosti cestnej dopravy táto zostáva nebezpečnou hlavne pre chodcov, i keď prechod do Radole je vyriešený svetelnou signalizáciou križovatky. Problémom je, že jediný vstup do obce je možný výlučne cez túto bezpochyby najzaťaženejšiu križovatku v celom okrese, čo komplikuje cestnú dopravu v obci. Obec preto uvažuje s možnosťou vytvorenia alternatívnych vstupov do obce cez vybudovanie prípojných komunikácií v iných častiach katastra, čo je pri súčasnom systéme vysporiadania pozemkov a budovania ciest priam nemožné.

Pozornosť je nutné tiež venovať celkovej rekonštrukcii stavu miestnych komunikácií v obci, ktoré sú na mnohých miestach hlavne v dôsledku budovania kanalizácie vo veľmi zlom stave. Približná dĺžka miestnych komunikácií v obci je cca 6,9 km.

Autobusová doprava

Pravidelnú autobusovú dopravu vykonáva podnik SAD Žilina, a.s., ktorá zabezpečuje plošnú obsluhu územia. Obyvatelia obce majú možnosť využiť dopravné služby autobusovými prímestskými linkami SAD Žilina, ako aj diaľkovými linkami so zastávkou v obci na ceste I. triedy. Linky medzimestskej dopravy premávajú po štátnej ceste č. 1/11 (smerom do Kysuckého Nového Mesta) a tiež po ceste č. III/01166 smerom na Lopušné Pažite, Dolný a Horný Vadičov. SAD Žilina zabezpečuje aj mestskú hromadnú dopravu (MHD), ktorá má v obci 6 zastávok.

Smerom na Kysucké Nové Mesto a Žilinu majú obyvatelia možnosť využiť služby autobusových liniek v priebehu dňa v intervaloch cca každých 10 - 15 minút, pričom spoje zvyčajne nevyžadujú prestup. Prvý autobus odchádza z obce v pracovných dňoch o cca 4:40 hodine a posledný priamo do Kysuckého Nového Mesta o 21.17, posledný do Žiliny o 22:40. Frekvenciu autobusového spojenia možno považovať za dostatočnú.

Železničná doprava

Intravilánom obce železničná trať neprechádza, obyvatelia majú možnosť využiť vlakové spojenie Kysuckého Nového Mesta, ktorým prechádza hlavná elektrifikovaná dvojkolaťová elektrifikovaná trať ŽSR 320 Žilina – Čadca – Bohumín so železničnou stanicou III. triedy Kysucké Nové Mesto, ktorá je spoločná pre osobnú i nákladnú dopravu. Osobné vlakové spojenie zo Žiliny do Kysuckého Nového Mesta je dostupné v čase cca 4:47 až

22:47 počas dňa v cca hodinových intervaloch, v opačnom smere KNM - Žilina v čase 4.54 až 21.23 hod.

Vodná doprava

V obci neexistuje žiadna možnosť vodnej dopravy.

Letecká doprava

V obci sa nenachádza letisko miestneho, regionálneho alebo celoštátneho významu. Najbližšie letisko s osobnou leteckou dopravou a pripojením na medzinárodné letecké trasy sa nachádza v obci Dolný Hričov (cca 20 km) a v Mošnove, Česká republika (cca 100 km).

Parkovanie

Obec má k dispozícii nasledovné parkoviská: malé parkovisko pre zákazníkov obchodu COOP Jednota, veľké štrkové parkovisko pri novom cintoríne, parkovisko pri športovom ihrisku ŠK Radoľa, parkovisko pri kostole a parkovisko v rekreačnej oblasti Ostré. Obyvatelia parkujú často popri domoch na miestnych komunikáciách, čím zhoršujú a obmedzujú ich prejazdnosť, najvhodnejšie by bolo parkovanie v areáloch rodinných domov.

Analýza stavu dopravnej infraštruktúry

Problémom obce je hlavne zlý stav miestnych komunikácií na mnohých úsekoch, ktoré bude potrebné rekonštruovať, ďalej výrazný nárast dopravy a tiež devastácie existujúcich komunikácií. Problémom obce je tiež chýbajúca infraštruktúra pre pešiu dopravu – chodníky. Celkovo je zatiaľ v obci vybudovaných cca 2 km chodníkov. Väčšina miestnych komunikácií je veľmi úzka a bez chodníkov, preto musia chodci používať komunikáciu súčasne s automobilmi, čo je dosť nebezpečné. Problémom je tiež parkovanie automobilov popri domoch na miestnych komunikáciách, čo zhoršuje a obmedzuje ich prejazdnosť.

Stále väčším problémom sa stáva prístup dopravy do obce cez svetelnú križovatku v Kysuckom Novom Meste. Po otvorení diaľnice Čadca – Svrčinovec enormne narástla intenzita dopravy najmä nákladnej kamiónovej dopravy z Poľska, kde sa poľské kamióny valia takmer nepretržite v kolónach po hlavnom ťahu. V dopravnej špičke je stav neúnosný, zvlášť keď riadenie križovatky namiesto semaforov preberie Polícia SR, ktorá jednoznačne uprednostňuje dopravu na trase Čadca – Žilina, pričom sa tvoria dlhé kolóny automobilov na výstupe z obce a príľahlého mesta, ktoré sa nemôžu dostať na hlavnú cestu a blokujú dopravu v obci. Situácia sa nedá vyriešiť bez výstavby novej diaľnice, možné zlepšenie by mohlo priniesť vytvorenie nového vstupu a výstupu z obce vo vybraných lokalitách, kde je však hlavným problémom vysporiadanie pozemkov.

V oblasti dostupnosti verejnej dopravy počas dňa je stav uspokojivý, vo večerných hodinách došlo k redukcii spojov a v nočných hodinách verejná doprava nefunguje. Určitou výhodou je tesná blízkosť mesta Kysucké Nové Mesto, ktoré je ľahko dosiahnuteľné aj bez využitia verejnej dopravy pešou chôdzou v rozmedzí cca 5-25 min. v závislosti od konkrétnej lokality obce. Dopravnú obsluhu obce výrazne zlepšil tiež intenzívny rozmach súkromných taxislužieb, ktorých je dostatočný počet a ceny na krátke vzdialenosti sú prijateľné.

3.8 Životné prostredie

3.8.1 Environmentálna regionalizácia

Podľa environmentálnej regionalizácie Slovenskej republiky (Správa o stave životného prostredia, 2013) patrí údolie Kysuce od Kysuckej brány po sever katastrálneho územia Kysuckého Nového Mesta do regiónu 2. environmentálnej kvality (regióny s mierne narušeným prostredím) nazvaného Podjavornický. Údolie rieky Kysuca má charakter prostredia mierne narušeného. Obec nepatrí do žiadnej zo 7 environmentálne najviac zaťažených oblastí SR.

Územný systém stresových faktorov (ÚSSF)

Údolím Kysuce prechádza extrémne zaťažený dopravný koridor Žilina – Čadca, predstavujúci líniovú bariéru pre migráciu organizmov. V okolí obce sa nachádzajú poloprírodné - antropogénne areály. Z okolitých vplyvujúcich území sa v Žiline nachádza jadro ÚSSF veľmi silno zaťažené a v Kysuckom Lieskovci jadro ÚSSF slabo zaťažené. Podľa zaťaženia okresov sa zaraďuje okres Kysucké Nové Mesto do skupiny veľmi silno zaťažených so silným znečistením ovzdušia, poškodením lesnej vegetácie, kontamináciou pôdy a svahovými procesmi.

3.8.2 Ovzdušie

V samotnej obci je ovzdušie mierne znečistené, prevládajú klasické produkty spaľovania fosílnych palív a dreva, sú to najmä exhaláty kotolní rodinných domov. Na čistote ovzdušia sa kladne prejavil prechod na plynové vykurovanie. Znečistenie sa viac prejavuje vo vykurovacom období, trvajúcim 230-240 dní v roku. Lokálne sa na znečisťovaní ovzdušia obce tiež podieľa priemysel mesta Kysucké Nové Mesto. Ďalšie škodliviny vznikajú v doprave (napr. CO, olovo a jeho zlúčeniny, SO₂ a pod.), ich vplyv sa prejavuje najmä pri hlavnej ceste Žilina - Čadca. Pri pôsobení južných vetrov sa prejavuje vplyv priemyselných exhalátov zo Žiliny.

3.8.3 Odpady

Na území obce bolo v roku 2020 vyprodukovaných celkovo 281,5 ton komunálneho odpadu. Vývoz komunálneho odpadu zabezpečuje pre obec spoločnosť T+T, a.s. Žilina. V obci je zavedená separácia odpadu na celom území obce okrem chatovej oblasti Ostré, odkiaľ nie je možné v zimných mesiacoch odpad vyvážať. Táto oblasť má však k dispozícii na separovaný zber kontajnery, umiestnené v časti obce Kozlovice. V rámci separovaného zberu bolo v r. 2020 v obci vyseparované celkovo 125,553 ton odpadu, z toho 10,88 t papiera a lepenky, 41,24 ton skla, 37,51 ton plastov, viacvrstvové kombinované materiály (tetrapak a pod.) 2,05 ton, kovové obaly 4,05 t, kovové odpady 0,65 ton a odpadové jedlé oleje 0,418 ton. Obec zabezpečuje tiež zber vyradených elektrických a elektronických zariadení rôznych kategórií – v r. 2020 2,52 ton, nebezpečného odpadu (farby, rozpúšťadlá) – v r. 2020 0,573 t. Biologický odpad sa spracúva priamo v obci kompostovaním. Obec spracúva biologický odpad z verejných priestranstiev vo viacerých menších kompostéroch ,

ktoré sú umiestnené na obecných pozemkoch. Väčšina občanov využíva vlastný biologický odpad na produkciu vlastného kompostu pre svoje záhrady.

Náklady na zber odpadov sú priebežne v dostatočnej výške pokryté poplatkami od občanov a výnosmi zo separovaného zberu odpadov. Na území obce sa k 30.4.2021 nenachádzali žiadne nelegálne skládky odpadu.

3.8.4 Voda

Celé územie Kysúc patrí od roku 1973 do vodohospodársky dôležitej oblasti, v súčasnosti nazvanej chránená vodárenská oblasť Beskydy a Javorníky. Rieka Kysuca je na zozname vodárenských tokov a ich povodí a v povodí Vadičovského potoka sa nachádza pásmo hygienickej ochrany podzemných vôd 2. stupňa. Využiteľné množstvo podzemných vôd v hydrogeologickom regióne tvorenom náplavmi Kysuce a jej prítokov predstavuje vyše 10 l.s⁻¹.km⁻². Z hľadiska hodnotenia chemického stavu povrchových vôd je rieka Kysuca hodnotená ako stupeň „nedosahujúci dobrý“, z hľadiska ekologického stavu ako priemerná. Uvedené hodnotenie svedčí o zlom stave kvality vody v rieke so znečistením porovnateľným s riekou Váh. Vadičovský potok nedosahuje také vysoké hodnoty znečistenia ako rieka Kysuca vzhľadom na absenciu priemyselných zdrojov znečistenia.

3.8.5 Pôda

Poľnohospodárske podniky dávajú v súčasnej dobe na Kysuciach viac dôraz na trvalé trávne plochy a menej prístupná pôda ostáva ležať ladom, postupne na nej prebieha sekundárna sukcesia a vznikajú porasty pionierskych drevín. Katastrálne územie obce patrí do krmovinárskej, pšenično-jačmennej krajiny. Rovina okolo Kysuce je pôdnou eróziou postihnutá nepatrne až slabo, na svahoch miestami až veľmi silne. Erózia je zvýšená po kolektivizácii rušením medzí i remízok a tiež orbou po spádnici. Pôdny fond v oblasti obce je zaradený do kategórie pôdy s obsahom rizikových prvkov presahujúcich limitné hodnoty B (Atlas krajiny SR, 2010).

3.8.6 Ochrana prírody a krajiny

Z hľadiska územnej ochrany patrí obec do 1. (najnižšieho) stupňa ochrany. Do extravilánu zasahuje územie prírodnej rezervácie Ladonhora (oblasť Stien) v 5. (najvyššom) stupni ochrany. V blízkom okolí obce je prírodná pamiatka Veľké Ostré. Z veľkoplošných chránených území sa najbližšie k obci nachádza CHKO Kysuce a NP Malá Fatra.

Ochranu prírody a krajiny je zabezpečovaná v zmysle platnej legislatívy SR:

- zákon NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny,
- zákon NR SR č. 15/2005 Z.z. o obchode s ohrozenými druhmi voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín,
- zákon NR SR č. 151/2002 Z.z. o používaní genetických technológií a geneticky modifikovaných organizmov.

Súvislá európska sústava chránených území NATURA 2000 v k.ú. obce Radoľa

V k.ú. obce Radoľa sa nenachádza ani doň nezasahuje žiadne chránené vtáčie územie ani navrhované územie európskeho významu.

Národná sústava chránených území

V k.ú. obce sa nenachádza ani doň nezasahuje žiadne veľkoplošné chránené územie. V blízkosti sa rozprestiera CHKO Kysuce.

Katastrálne územie obce leží na západnom okraji západokarpatskej podprovincie biogeografickej provincie stredoeurópskych lesov, na hranici dvoch socioekoregiónov – v oboch je kostra ekologickej stability vo vyhovujúcom stave.

V blízkosti katastrálneho územia obce sa nachádzajú resp. územím obce prechádzajú a nachádzajú sa tu významné biokoridory a biocentrá lokálneho až nadregionálneho významu.

Tabuľka č. 3.8.6.1: Prehľad biocentier nachádzajúcich sa v blízkosti resp. prechádzajúcich k.ú. obce

Názov	Význam	Funkčná kategória	Štruktúrna kategória	Plocha (ha)
Malé Vreteno	nadregionálny	NRBc	EVKC	42
Veľké Vreteno	nadregionálny	NRBc	EVKC	69
Veľké Ostré	nadregionálny	NRBc	EVKC	40

Tabuľka č. 3.8.6.2 : Prehľad biokoridorov nachádzajúcich sa v blízkosti resp. prechádzajúcich k.ú. obce

Názov	Význam	Funkčná kategória	Štruktúrna kategória	Plocha (ha)
Rochovica - Brodnianka - Veľké Vreteno - Steny	nadregionálny	RBk terestrický	EVLS	34
rieka Kysuca	nadregionálny	RBk hydrický	EVLS	41

3.9 Hospodárstvo obce

3.9.1 Hospodárstvo obce

Celkovo bolo na území obce evidovaných k 31.12.2020 145 aktívnych organizácií so sídlom v obci, z toho 88 fyzických osôb podnikateľov a 57 právnických osôb. (Zdroj: Štatistický úrad SR).

Všetky aktívne organizácie v obci podľa kategorizácie činností udáva nasledovná tabuľka

Tabuľka 3.9.1.1. Počet aktívnych organizácií so sídlom v obci v rozdelení podľa SK NACE k 31.12.2020

Kategória	Názov sekcie SK NACE	Počet subjektov
A	Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov	3
B	Ťažba a dobývanie	0
C	Priemyselná výroba	20
D	Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu	0
E	Dodávka vody – čistenie a odvod odpadových vôd, odpady a služby odstraňovania odpadov	0
F	Stavebníctvo	48
G	Veľkoobchod a maloobchod, oprava motorových vozidiel a motocyklov	22
H	Doprava a skladovanie	1
I	Ubytovacie a stravovacie služby	6
J	Informácie a komunikácia	5
K	Finančné a poisťovacie činnosti	3
L	Činnosti v oblasti nehnuteľností	0
M	Odborné, vedecké a technické činnosti	4
N	Administratívne a podporné služby	14
O	Verejná správa a obrana, povinné sociálne zabezpečenie	1
P	Vzdelávanie	3
Q	Zdravotníctvo a sociálna pomoc	1
R	Umenie, zábava a rekreácia	5
S	Ostatné činnosti	9
T	Činností domácnosti ako zamestnávateľov	0
U	Činnosti extrateritoriálnych organizácií a združení	0

Zdroj: Štatistický úrad SR k 31.12.2020, www.statistics.sk

Tabuľka 3.9.1.2. Rozdelenie organizácií so sídlom v obci z hľadiska zamestnanosti k 31.12.2020

Počet zamestnancov	Počet subjektov
0-2	67
3-4	5
5-9	3
10-19	3
25-49	1
nezistený	66

Zdroj: Štatistický úrad SR k 31.12.2020, www.statistics.sk

Najväčšími zamestnávateľmi spomedzi organizácií so sídlom v obci sú:

- Základná škola s MŠ Radoľa,
- Poľnohospodárske obchodné družstvo Radoľa,
- Ing. Anton Súkeník (čerpacia stanica),
- AUTOSTOP SKALKKA, s.r.o (motel),
- STAVEX TOP, s.r.o.,
- RISS Plus, s.r.o. (stavebniny)
- Obec Radoľa

3.9.2 Poľnohospodárstvo a lesníctvo

Celková výmera katastra obce je 672,1533 ha. Celková výmera poľnohospodárskej pôdy na území obce je 288,89 ha, čo predstavuje 42,98 % celkového územia obce. Rozdelenie výmery jednotlivých plôch v obci udáva nasledujúca tabuľka.

Tabuľka 3.9.2.1. Výmery plôch v obci podľa druhu

Druh pôdy	Výmera
Poľnohospodárska pôda - orná pôda	343 730
Poľnohospodárska pôda - chmeľnica	0
Poľnohospodárska pôda - vinica	0
Poľnohospodárska pôda - záhrada	125 419
Poľnohospodárska pôda - ovocný sad	0
Poľnohospodárska pôda - trvalý trávny porast	2 419 778
Poľnohospodárska pôda - spolu	2 888 927
Nepoľnohospodárska pôda - lesný pozemok	2 980 974
Nepoľnohospodárska pôda - vodná plocha	142 233
Nepoľnohospodárska pôda - zastavaná plocha a nádvorie	490 238
Nepoľnohospodárska pôda - ostatná plocha	219 161
Nepoľnohospodárska pôda – spolu	3 832 606

Priamo v obci je iba jeden podnikateľský subjekt, ktorý sa zaoberá poľnohospodárskou výrobou a to Poľnohospodársko obchodné družstvo Radoľa. Družstvo sa zaoberá živočíšnou výrobou – chovom dojníc a oviec a s tým súvisiacimi aktivitami. Ostatná živočíšna výroba v obci je zastúpená drobným chovateľstvom domácich zvierat pri rodinných domoch.

V okolí obce sa nachádzajú prevažne ihličnaté lesy. Celková výmera lesných pozemkov v katastri obce je 298,09 ha. Na území obce sú evidované dve pozemkové spoločenstvá – Pozemkové spoločenstvo Urbár Radoľa a Pozemkové spoločenstvo Súkromné lesy Radoľa.

Analýza stavu v oblasti hospodárskej infraštruktúry

Hospodársky potenciál obce je obmedzený. Na území obce sú zastúpené predovšetkým služby a poľnohospodárska výroba. Na území obce je iba niekoľko väčších zamestnávateľov (čerpacia stanica, motel, základná škola, poľnohospodárske družstvo, stavebná spoločnosť). Obyvatelia obce sú zamestnaní v prevažnej miere vo firmách v Kysuckom Novom Meste, ktoré má silnú priemyselnú infraštruktúru hlavne v oblasti strojárstva a poskytuje zamestnanie obyvateľom celého regiónu, v menšej miere dochádzajú za prácou predovšetkým do Žiliny a iných miest.

3.10 Informatizácia a internetizácia na úrovni obce

Informatizácia a internetizácia v obci sa rozvíja postupne s rozvojom informatizácie a internetizácie celej spoločnosti. Na území obce je dostupné DSL pripojenie, avšak iba rýchlosťou do 8 Mbit/s a WI-FI pripojenie poskytované rôznymi providermi. V regióne prechádza akademická optická sieť SANET na trati Žilina- Katowice s rýchlosťou až 1Gb/s, avšak najbližší možný prípojný bod sa nachádza na Nábřežnej ulici v Kysuckom Novom Meste. Okrem DSL pripojenia je v obci tiež dostupné optické pripojenie s rýchlosťou do 600 Mb/s od lokálneho operátora Antechnet Kysucké Nové Mesto.

Informatizácia verejnej správy – na úrovni obce je využívaná IKT technika na spracovanie agendy úradu a občanov. Obecný úrad má k dispozícii celkom 5 PC. Pripojenie na internet je zabezpečované prostredníctvom optického pripojenia s rýchlosťou 200Mb/s. V rámci obecného úradu nie je kompletne vybudovaná počítačová sieť, ktorá by spájala všetky pracoviská úradu. Obec spravuje svoju vlastnú internetovú stránku, využívanú na informovanie o dianí v obci a poskytovanie informácií pre záujemcov. Z hľadiska ďalšieho rozvoja elektronizácie a informatizácie verejnej správy bude obec postupovať v rámci všeobecného rozvoja a trendu elektronizácie verejnej správy na Slovensku a realizácie celoslovenských projektov.

Informatizácia základného školstva – základná škola v správe obce má vybudovanú vlastné počítačové učebne, interaktívne tabule a IKT pre potreby vyučovacieho procesu. Škola má spolu 183 ks žiackych PC a 7 ks interaktívnych tabúľ. Škola je pripojená na internet cez optické pripojenie spoločnosti Antechnet. V programovacom období 2014-2020

sa výrazne zvýšilo vybavenie školy PC pre žiakov v roku 2013 bol na škole 50 ks počítačov (3,12 žiaci /PC), v roku 2020 je to 183 ks PC (0,97 žiaka /1 PC), problém tkvie v zastaranosti väčšiny PC, ktoré hardvérovo nepostačujú zvyšujúcim sa požiadavkám na rýchlosť PC.

Ďalší rozvoj informatizácie a IKT vybavenia základnej školy by sa mal rozvíjať v závislosti od stupňa využívania PC vo vzdelávacom procese na základe posúdenia riaditeľa školy.

Dostupnosť využitia IKT a internetu pre občanov

Domáce využívanie internetu poskytujú občanom a organizáciám jednotliví provideri prostredníctvom optického, DSL alebo WI-FI pripojenia. Občania, ktorí nemajú prístup k IKT môžu pre pripojenie na internet a komunikáciu využívať bezplatný internet v knižnici ZŠ a MŠ v Radoli.

Analyza stavu v oblasti informatizácie a internetizácie

Celková úroveň informatizácie a internetizácie sa v posledných rokoch výrazne zlepšila, v školstve má škola viac PC ako žiakov, čo bolo využité počas pandémie COVID19, kedy škola poskytovala bezplatne žiakom, ktorí nemali doma PC, PC domov na dištančnú výučbu. Obec je pripojená na optickú linku miestneho providera, čo umožňuje využívať pripojenie s rýchlosťou až do 600 Mb/s s predpokladom zvýšenia rýchlosti až na 1Gb/s. V regióne začal tiež s kladením optických sietí tiež najväčší slovenský operátor Slovak Telecom. V rámci postupného rozvoja poskytovania elektronických verejných služieb občanom bude potrebné neustále zlepšovať IKT vybavenie obecného úradu, aby zodpovedalo aktuálnym potrebám. Obec sa bude zapájať do celoslovenských projektov zameraných na elektronizáciu verejnej správy, aby podporila celkový rozvoj informatizácie a internetizácie v obci.

3.11 Využívanie finančných prostriedkov zo štrukturálnych fondov Európskej únie

Obec Radol'a získala v rámci výziev z programovacieho obdobia 2007 – 2013 finančné prostriedky na rekonštrukciu a modernizáciu základnej školy. Prehľad projektov a stav ich realizácie udáva tabuľka 3.11.1:

Tabuľka 3.11.1 Realizované projekty zo štrukturálnych fondov EU

Názov projektu	Rozpočet v tis. EUR	Stav
Zvýšenie kvality vzdelávacieho procesu na ZŠ Radol'a prostredníctvom rekonštrukcie a zlepšenia vybavenia školy	517,717	Schválený a zrealizovaný

Škola nás baví	242,829	Schválený a zrealizovaný
Škola pre život	201,955	Schválený v realizácii

Zdroj: OcU k 30.4.2021

3.12 Stav projektovej prípravy investícií

Tabuľka 3.12.1 Stav projektovej prípravy plánovaných investícií OcU

Názov investície	Rok spracovania dokumentácie	Predpokladaný rozpočet investície v EUR s DPH	Platné stavebné povolenie (áno/nie) do roku	Potreba dopracovania dokumentácie resp. aktualizácie rozpočtu
Atletická dráha v areáli ZŠ	2011	55 000	Nie je potrebné	Potrebná aktualizácia rozpočtu
Projektová štúdia Výstavby novej MŠ	2016	400 000	Nevydané	Potrebné vypracovanie PD v prípade realizácie

Zdroj: OcU k 30.4.2021

3.13 Prieskum názorov a potrieb obyvateľov

V čase prípravy dokumentu obec poskytla obyvateľom možnosť vyjadriť sa k problémom obce a návrhom aktivít do PHSR prostredníctvom dotazníka, ktorý bol umiestnený na www stránke obce v čase od 19.6.2021 až do konca tvorby finálneho dokumentu. Túto možnosť využili traja obyvatelia obce, ktorí zaslali svoje návrhy a vyjadrenia. Vzhľadom na počet zapojených obyvateľov však takýto prieskum nie je štatisticky vyhodnotiteľný a nemá relevantnú váhu pri tvorbe PHSR. Podnety občanov, ktorí sa zapojili, boli v rámci možností zahrnuté do PHSR obce.

3.14 Zhodnotenie súčasného stavu územia

Na základe predchádzajúcej komplexnej analýzy všetkých oblastí bola spracovaná analýza silných a slabých stránok obce, príležitostí rozvoja a ohrození ďalšieho rozvoja mesta – SWOT analýza.

SWOT analýza obce Radoľa	
Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> dostatok pracovnej sily, ktorá je k dispozícii pre priemyselne zamerané podniky, dobrá dopravná dostupnosť obce výhodná geografická poloha obce v blízkosti okresného mesta Kysucké Nové Mesto a krajského mesta Žilina, napojenie na MHD Kysuckého Nového Mesta, možnosť využitia železničnej dopravy v zázemí Kysuckého Nového Mesta, vysoký podiel obyvateľstva v produktívnom veku, dobré predpoklady ďalšieho rozvoja miestnej infraštruktúry, dobré predpoklady pre vytvorenie lokálneho podnikateľského inkubátora vybudovaná technická infraštruktúra pre dodávky elektriny, vody a plynu na väčšine územia obce existencia zdrojov pitnej vody na území obce, digitálna telekomunikačná sieť, dobré pokrytie signálom mobilných operátorov, vysokorýchlostný internet a káblová televízia z funkčného hľadiska vyhovujúci systém verejnej dopravy prírodné bohatstvo s lesmi, pasienkami, veľké plochy lesov vhodných na rekreáciu, blízkosť Chránenej krajinej oblasti Kysuce, opatrovateľská služba zabezpečená 	<ul style="list-style-type: none"> nevyriešené vlastnícke vzťahy k pozemkom a stavbám, ktoré sa môžu stať prekážkou pri rozvoji podnikateľských aktivít, nízky rozpočet obce nedovoľuje v dostatočnej miere podporovať podnikateľské aktivity obyvateľstva, chýba informačný systém na efektívnu komunikáciu samospráva - podnikatelia - občania, príp. aj vzdelávacie inštitúcie, nedostatok vlastných zdrojov investičného kapitálu, neexistencia koncentrovanej priemyselnej zóny nevyhovujúci stav verejného osvetlenia, potreba dobudovania, potrebná rekonštrukcia časti zastaraného miestneho vodovodu, ktorého technický stav nezodpovedá súčasným podmienkam, zlý technický stav miestnych komunikácií, zlý technický stav autobusových zastávok zlý technický stav miestneho verejného rozhlasu, nevyhovujúci stav korýt miestnych tokov, nevyhovujúci stav nehnuteľného majetku obce - základná škola, materská škola, športový areál, školská bytovka, nevyhovujúci stav ďalších objektov - zvonica, kaplnka, Dom smútku, nedostatok finančných prostriedkov na údržbu technickej infraštruktúry, absencia chodníkov popri väčšine

<p>obcou</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozvinutá sieť sociálnych zariadení a služieb v priľahlých sídlach, • dobrá dostupnosť zdravotníckych zariadení v priľahlom meste Kysucké Nové Mesto, príp. v meste Žilina • Rozvinutá školská infraštruktúra postačujúca obyvateľom obce • zrekonštruovaná základná škola • existencia materskej školy, • vybudovaná športová infraštruktúra v obci, • dlhodobá tradícia a existencia športových klubov v obci • existencia rybolovného revíru, • prítomnosť kultúrnych pamiatok (archeologické nálezisko Koscelisko, Kaštieľ Radoľa), • stála expozícia Kysuckého múzea v Kaštieli Radoľa, • vlastné spoločenské priestory slúžiacich na kultúrne podujatia v budove obecného úradu • množstvo turistických chodníkov, • množstvo cykloturistických trás prechádzajúcich územím obce • nástupisko turistických a cykloturistických trás pri kaštieli v obci 	<p>komunikácií vo vlastníctve obce,</p> <ul style="list-style-type: none"> • prítomnosť medzinárodnej cesty s nadmernou produkciou exhalátov a v zimných mesiacoch aj prachu z posypových materiálov, • absencia primeranej oddychovej zóny pre obyvateľov • nedostatok finančných prostriedkov na rozvoj sociálnych služieb • absencia ambulancie a návštev lekára priamo v obci • nedostatočné vybavenie MŠ, • nedostatočná starostlivosť o starších občanov • neexistencia samostatnej budovy kultúrneho domu • nedostatok finančných prostriedkov pre činnosť zariadení a pre ich rozvoj, • zlý stav spoločenských priestorov v budove obecného úradu, • slabá propagácia a reklama kultúrnych aktivít obce, • nedostatočné materiálne vybavenie na kultúrne a vzdelávacie podujatia, • chátrajúci stav kultúrnych pamiatok, • neexistencia zariadenie propagujúceho tradičné remeslá z okolia obce, • absencia občianskych združení v obci • málo rozvinutý cestovný ruch, • nedostatočné služby v oblasti cestovného ruchu, • nedostatočná regionálna spolupráca v oblasti cestovného ruchu,
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> • dostatok ľudských zdrojov s dostatočnými skúsenosťami v oblasti poľnohospodárstva, • existencia vhodných podmienok na rozvoj poľnohospodárstva, • maximálna podpora podnikateľov a vytváranie vhodných podnikateľských podmienok, • rozvoj malých výrobných prevádzok s cieľom zvyšovania zamestnanosti a stability obyvateľstva, • rozvoj služieb a maloobchodnej siete, 	<ul style="list-style-type: none"> • nedostatok zdrojov na výstavbu, modernizácia a rekonštrukcia technickej infraštruktúry a objektov občianskej infraštruktúry, • administratívne opatrenia obmedzujúce plnohodnotný rozvoj cestovného ruchu, • nedostatok investičného kapitálu, • nezáujem obyvateľov a neochota zapájať sa do diania v obci • Neochota obyvateľov uskutočňovať podnikateľské aktivity, • neochota obyvateľov investovať

<ul style="list-style-type: none"> • rozvoj informačných technológií - lepší prístup k informáciám, • zlepšenie prístupu malých a stredných podnikateľov k financiám, • možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EÚ, • rozvoj environmentálne vhodných technológií, • zahraničné investície, • podpora rozvojových investícií, • budovanie diaľnice D3 s prepojením na územie Poľskej republiky, • vytvorenie nových pracovných miest najmä v malom a strednom podnikaní a službách, • spájanie pravidelných, tradičných kultúrnych aktivít s podnikateľskými aktivitami, resp. organizovanie kultúrnych aktivít pre podnikateľské účely (poznávacia a kultúrna turistika), • rozvoj cestovného ruchu a s tým súvisiacich obslužných činností, • cezhraničná spolupráca v rámci Euroregiónu Beskydy, ktorého je obec súčasťou, • zlepšovanie vzdelanostnej úrovne obyvateľstva a rozvoj celoživotného vzdelávania, • vytvorenie priemyselnej zóny v intraviláne miestneho poľnohospodárskeho družstva • vybudovanie miestneho bezdrôtového rozhlasu, • rozvoj technickej infraštruktúry obce • rekonštrukcia budov občianskej infraštruktúry • rekonštrukcia verejného osvetlenia a jeho rozšírenie na neosvetlené časti obce, • zlepšenie dopravného napojenia na krajské mesto Žilina po výstavbe diaľnice, • rozširovanie rozvodov plynu a kanalizácie, • príprava pozemkov pre budúcu priemyselnú zónu v obci, • vhodné lokality na realizáciu IBV s vybudovanou infraštruktúrou 	<ul style="list-style-type: none"> a zapájať sa do ďalšieho vzdelávania • malá miera podpory miest a obcí zo strany štátu, • zhoršujúci sa stav obecných stavieb a komunikácií, • absencia chodníkov popri miestnych cestných komunikáciách, • nevýhodné podmienky čerpania úverových zdrojov z komerčných bánk, • stagnujúca výstavba diaľnice D3 • zhoršujúci sa stav životného prostredia v dôsledku nadmernej automobilovej dopravy a hospodárskej činnosti v ostatných častiach kraja, • ohrozená kvalita pitných a povrchových vôd, • zhoršenie zdravotného stavu obyvateľstva, • znečistenie ovzdušia novými zdrojmi znečistenia, • zníženie biodiverzity, • nárast množstva vyvázaných odpadov, • potenciálne nízka ochota obyvateľov podieľať sa na separácii TKO, • nízka disciplína pri nakladaní s odpadmi • zhoršujúca sa sociálna situácia niektorých skupín obyvateľstva, • vplyv nežiadúcich javov na deti a mládež (závislosti, konzumné kultúry...), • nedostatočné materiálne zabezpečenie a podpora talentovanej mládeže v jednotlivých druhoch športov, • nárast sociálnej ohrozenosti mládeže, • slabá podpora kultúry zo strany štátu a VUC, • posun priorít mládeže ku konzumnej kultúre, • nedostatok finančných prostriedkov na šírenie miestnej kultúry za hranice katastrálneho územia na obce, • nedostatok organizácií v obci zaoberajúcich sa prácou s mládežou • nízky rozvoj podnikateľských aktivít na území obce, • zvyšovanie náročnosti získavania úverových zdrojov.
--	--

• budovanie technickej infraštruktúry k ďalším zónam rozvoja obce – priemyselným zónam a zónam IBV • úprava verejných plôch a zelene, • zintenzívnenie úrovne separácie TKO, • výstavba oddychovej zóny v širšom centre obce, • rekonštrukcia futbalového ihriska so zázemím, rozvoj ekologického poľnohospodárstva a ekologizácia priemyselnej výroby, • využívanie obnoviteľných zdrojov energie • vybudovanie zberového dvora pre komunálny odpad a odpad z priemyselnej zóny • rozšírenie opatrovateľskej služby, • zakladanie mimovládnych neziskových organizácií poskytujúcich všeobecne prospešné služby, • rozšírenie usporadúvania kultúrnych podujatí v obci, • cezhraničná spolupráca s Poľskou republikou v Česku republikou oblasti kultúry, • lepšia propagácia kultúrnych aktivít obce, • výstavba izby folklóru a zvyklostí obce, • výstavba remeselného dvora, • obnova zanikajúcich tradícií, • vydanie multimediálnych propagačných materiálov o obci, jej kultúrnom dedičstve a tradícii, • zefektívnenie spolupráce s okolitými obcami na regionálnej úrovni, • možnosť rozvoja oddychovej turistiky v okolí, • možnosti rozvoja cykloturistických, jazdeckých a náučných chodníkov,	

Definovanie rozvojovej stratégie obce nadväzuje na výsledky analýz s cieľom dosiahnutia strategickej vízie v záujme dosiahnutia vyváženého rozvoja územia a zlepšovania kvality života obyvateľov obce. Obsahuje stratégiu rozvoja obce pri zohľadnení jej vnútorných špecifik a určuje hlavné smery, priority a ciele rozvoja obce rešpektovaním princípov regionálnej politiky s cieľom dosiahnutia vyváženého udržateľného rozvoja obce.

4.1 Východiskové strategické dokumenty

Pri tvorbe programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Radol'a boli zohľadnené predovšetkým nasledovné základné dokumenty a ich stratégie:

- Konceptia územného rozvoja Slovenska 2001 (KÚRS)
- Operačný program Slovensko
- Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do r. 2030
- Plán obnovy SR
- Aktualizácia Národnej stratégie regionálneho rozvoja SR schválená uznesením vlády SR č. 222/2014
- Vstupná správa Plánu hospodárskeho a sociálneho rozvoja Žilinského samosprávneho kraja
- Metodika na vypracovanie PHSR obce/obcí/VUC, február 2015
- Územný plán obce Radol'a

4.2 Strategická vízia rozvoja obce

Strategickou víziou rozvoja obce Radol'a je

„ Radol'a – ešte lepšia adresa na bývanie. Obec, ktorá poskytuje svojim občanom a návštevníkom kvalitnú infraštruktúru, občiansku vybavenosť, športové vyžitie na kvalitných a moderných športoviskách, dostatok kultúry a to všetko v súlade s najmodernejšími trendami rešpektujúcimi trvale udržateľný rozvoj a znižujúcimi dôsledky klimateckej zmeny“.

Na strategickú víziu nadväzuje hlavný strategický cieľ Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja, ktorým je

„Zabezpečenie trvaloudržateľného rozvoja obce pre zlepšovanie kvality života obyvateľov obce Radoľa“

Tento hlavný strategický cieľ je zabezpečovaný pomocou súboru globálnych cieľov, ktoré stanovujú prioritné oblasti rozvoja. Tieto sú následne rozvinuté pomocou sústavy stanovených cieľov a konkrétnymi opatreniami a aktivitami na ich naplnenie.

4.3 Stanovenie kľúčových disparít a globálnych cieľov rozvoja

Potreba určenia kľúčových disparít a nimi podmienených globálnych cieľov rozvoja je daná nutnosťou zabezpečenia čo najvyššej adresnosti tohto programového dokumentu. Určenie disparít a globálnych cieľov rozvoja obce vychádza zo zhodnotenia aktuálneho stavu územia a stanovuje základné smerovanie cieľov na odstránenie, alebo zmiernenie identifikovaných disparít územia.

Predmetom nasledovnej tabuľky je stanovenie kľúčových disparít územia na základe posúdenia aktuálneho stavu a globálnych cieľov na ich odstránenie pre zabezpečenie vyváženého rozvoja územia.

Tabuľka 4.3.1. Stanovenie kľúčových disparít, priorit a globálnych cieľov rozvoja

Identifikované disparity	Priorita	Globálne ciele
1. Nedostatky v technickej infraštruktúre obce a nedostatočná úroveň infraštruktúry pre zabezpečenie ďalšieho rozvoja obce	Infraštruktúra obce	1. Rozvoj infraštruktúry obce
2. Nevyhovujúci stav niektorých zariadení školskej infraštruktúry		
3. Nevyhovujúci stav zariadení kultúrnej infraštruktúry		
4. Nevyhovujúci stav niektorých zariadení športovej infraštruktúry a nedostatok športových zariadení v obci		
5. Chýbajúca infraštruktúra pre rozvoj cestovného ruchu		
6. Zlý stav kultúrnych a historických pamiatok na území obce		

1. Chýbajúce sociálne služby	Služby pre obyvateľov	2. Rozvoj služieb pre obyvateľov
2. Obmedzený rozsah kultúrnych, športových a vzdelávacích aktivít		
3. Bezpečnosť v obci a protispoločenské javy		
4. Obmedzená cezhraničná spolupráca		
1. Nevyhovujúca miestna dopravná infraštruktúra	Dopravná infraštruktúra a dopravná obsluha	3. Rozvoj dopravnej infraštruktúry
2. Preťaženosť hlavných prístupových komunikácií do obce		
1. Environmentálne zaťaženie prostredia	Kvalita a ochrana životného prostredia	4. Zvyšovanie kvality životného prostredia
2. Stav verejnej zelene		
3. Problémy pri separovanom zbere odpadov		
4. Klesajúca retenčná schopnosť územia pri zadržiavaní zrážkových vôd a protipovodňová ochrana		
4. Nedostatočná energetická efektívnosť verejných budov		
1. Nezamestnanosť a ohrozenie chudobou hlavne u vybraných skupín obyvateľstva	Zamestnanosť, sociálne začlenenie a podpora podnikania	5. Podpora tvorby pracovných miest, sociálneho začlenenia a podnikania
2. Nedostatok pracovných príležitostí v regióne pre obyvateľov s nastrojárskym vzdelaním		
3. Nedostatočná úroveň podnikania a konkurencieschopnosti podnikov a služieb v obci		
1. Nedostatočná úroveň digitalizácie a elektronizácie služieb verejnej správy	Digitalizácia, a elektronizácia	6. Zvyšovanie digitálnych zručností a elektronizácia služieb

2. Nízka úroveň digitálnej gramotnosti starších obyvateľov		
--	--	--

4.4 Stanovenie špecifických cieľov

Špecifické ciele rozvoja stanovujú naplnenie jednotlivých globálnych cieľov. Ich vlastné napĺňanie sa realizuje pomocou opatrení, v rámci ktorých sa realizujú konkrétne aktivity. Na základe potrieb naplnenia globálnych cieľov si obec pre ich dosiahnutie stanovila nasledovné špecifické ciele.

Tabuľka 4.4.1. Stanovenie špecifických cieľov

Globálne ciele	Špecifické ciele
1. Rozvoj infraštruktúry obce	1.1 Podpora rozvoja bytovej výstavby
	1.2 Rozvoj školskej infraštruktúry
	1.3 Rozvoj kultúrnej infraštruktúry
	1.4 Rozvoj športovej infraštruktúry
	1.5 Rozvoj a budovanie infraštruktúry pre podporu cestovného ruchu a obnova kultúrnych a historických pamiatok
	1.6 Rozvoj technickej infraštruktúry
2. Rozvoj služieb pre obyvateľov	2.1 Podpora poskytovania služieb pre obyvateľov
	2.2 Podpora rozvoja kultúry, športu a vzdelávania
	2.3 Zvýšenie bezpečnosti občanov a vytváranie bezpečného prostredia

	2.4 Podpora cezhraničnej spolupráce
3. Rozvoj dopravnej infraštruktúry	3.1 Rekonštrukcia a výstavba miestnych komunikácií, chodníkov a premostení vodných tokov
4. Zvyšovanie kvality životného prostredia	4.1 Rekonštrukcia existujúcich a budovanie nových plôch verejnej zelene
	4.2 Znižovanie environmentálneho zaťaženia životného prostredia
	4.3 Zlepšenie úrovne separácie odpadu
	4.4 Podpora adaptácie na zmenu klímy, prevencie rizík a odolnosti voči katastrofám
	4.5 Zvyšovanie energetickej efektívnosti a zníženie emisií skleníkových plynov
	4.6 Podpora využívania obnoviteľných zdrojov energie
5. Podpora tvorby pracovných miest, sociálneho začlenenia a podnikania	5.1 Využívanie aktívnych politík na podporu trhu práce a vytváranie nových pracovných miest
	5.2 Podpora sociálneho začlenenia skupín obyvateľstva ohrozených chudobou a sociálnym vylúčením
	5.3 Podpora podnikania na území obce
6. Rast digitálnych zručností a elektronizácia služieb	6.1 Podpora digitalizácie a elektronizácie poskytovaných služieb verejnej správy
	6.2 Podpora zvyšovania digitálnych zručností obyvateľov obce
	6.3 Zvyšovanie kvality poskytovaných služieb verejnej správy

4.5 Územné ciele rozvoja

Územné ciele rozvoja sa viažu k preferovanému rozvoju vybraných území a stanovujú prierezovo napĺňanie globálnych a špecifických cieľov na vybranom území obce. Sú v súlade s územnoplánovacou dokumentáciou obce.

Základnými územnými cieľmi obce sú:

1. Realizovať individuálnu bytovú výstavbu vo vybraných lokalitách
2. Realizovať výstavbu chýbajúcej a rekonštrukciu existujúcej technickej infraštruktúry vo vybraných lokalitách v nadväznosti na zlepšenie infraštruktúry pre dodávky elektrickej energie
3. Rozvoj dopravnej infraštruktúry, výstavba chodníkov a riešenie nového napojenia obce na hlavný cestný ťah
4. Projekt pozemkových úprav so zameraním na sceľovanie poľnohospodárskej pôdy

Naplnenie územných cieľov rozvoja sa uskutočňuje prierezovo v rámci opatrení a aktivít na naplnenie jednotlivých stanovených špecifických cieľov rozvoja.

4.6 Spôsob napĺňania cieľov

Plnenie hlavného strategického cieľa sa dosiahne prostredníctvom súboru špecifických cieľov a opatrení. Každé opatrenie obsahuje definovaný súbor aktivít, pričom o konkrétnom spôsobe realizácie navrhnutých aktivít a ich rozsahu rozhodne obec s prihliadnutím na aktuálny stav a možnosti financovania. Okrem definovaných aktivít obec môže v priebehu realizácie programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja realizovať aj iné aktivity, ktoré budú v súlade so stanovenými globálnymi cieľmi rozvoja obce a budú napomáhať napĺňaniu hlavného strategického cieľa Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Radoľa.

Programová časť PHSR obce obsahuje zoznam opatrení a aktivít na zabezpečenie realizácie programu rozvoja obce. Všetky opatrenia a aktivity sú stanovené na základe určenia špecifických cieľov rozvoja a vo väzbe na tieto špecifické ciele.

5.1 Globálny cieľ 1. Rozvoj infraštruktúry obce

Globálny cieľ 1. Rozvoj infraštruktúry obcei sa bude napĺňať prostredníctvom nasledovných špecifických cieľov:

- 1.1. Podpora rozvoja bytovej výstavby
- 1.2. Rozvoj školskej infraštruktúry
- 1.3. Rozvoj kultúrnej infraštruktúry
- 1.4. Rozvoj športovej infraštruktúry
- 1.5. Rozvoj a vybudovanie infraštruktúry pre podporu cestovného ruchu a obnova kultúrnych a historických pamiatok
- 1.6. Rozvoj technickej infraštruktúry

5.1.1 Špecifický cieľ 1.1 Podpora rozvoja bytovej výstavby

Riešenie rozvoja infraštruktúry bývania patrí k najdôležitejším prioritám obce ako aj samotných obyvateľov. Obec v rámci realizácie aktivít na naplnenie cieľa počíta iba s realizáciou IBV, pre HBV nie sú určené lokality v UPD obce a obec vzhľadom na to, že nevlastní žiadne vhodné pozemky pre HBV, finančnú náročnosť výstavby a možnosti obecného rozpočtu nepočíta s výstavbou HBV zo zdrojov obce. Špecifický cieľ je zameraný na zlepšenie dostupnosti a kvality bývania pre obyvateľov obce.

a) Opatrenie Podpora infraštruktúry bývania

Zámery opatrenia: hlavným zámerom opatrenia je vytvoriť podmienky pre ďalší rozvoj IBV vo vybraných lokalitách obce, resp. zahusenie existujúcej IBV v prielukách domov.

Charakteristika opatrenia: Obec bude rozvoj bytovej výstavby riešiť prostredníctvom podpory IBV dvoma základnými spôsobmi:

- podporou výstavby domov súkromného vlastníctva v rámci IBV vo vybraných lokalitách
- podporou zahusťovania výstavby zastavaním prieluk v intraviláne obce

Nové lokality na IBV nie je možné využívať vzhľadom k tomu, že v obci je nedostatočná kapacita na dodávky elektrickej energie a rozvodná spoločnosť odmieta investovať do rozvoja siete, preto nie je možné nové lokality pripojiť na elektrickú energiu. Pokiaľ sa situácia nezmení, zostane bytová výstavba v obci obmedzená na existujúce lokality a zahusťovanie výstavby v prielukách domov.

Aktivity potrebné na dosiahnutie cieľov v rámci opatrenia Podpora infraštruktúry bývania

	Aktivita	Priorita
1.1.1	Riešiť problém s nedostatočnou kapacitou dodávok elektriny pre jej privedenie do lokalít určených na IBV	Stredne vysoká
1.1.2	V prípade vyriešenia dodávok elektriny do lokalít na IBV budovať potrebnú infraštruktúru k novým lokalitám	Stredne vysoká
1.1.3	Realizácia projektu pozemkových úprav	Vysoká
1.1.4	Podpora malých pozemkových úprav na území obce v zónach vhodných pre výstavbu	Štandardná

5.1.2 Špecifický cieľ 1.2 Rozvoj školskej infraštruktúry

Školská infraštruktúra v obci v oblasti základného školstva je v princípe vyhovujúca a postačuje pre potreby obce, v tejto oblasti je potrebné riešiť iba čiastkové dostavby a prestavby objektu a areálu ZŠ zamerané na zlepšenie aktuálneho stavu. V oblasti materského školstva je problémom technický stav objektu, ktorý potrebuje rozsiahlu rekonštrukciu. Špecifický cieľ je zameraný predovšetkým na zlepšenie nevyhovujúceho technického stavu školských a predškolských zariadení, ich potrebné rekonštrukcie a prípadné potrebné zvýšenie kapacity. Zvýšenie kvality vzdelávania a vybavenia základných a materských škôl je riešené v rámci globálneho cieľa č. 2 Rozvoj služieb pre obyvateľov.

a) Opatrenie Rozvoj školskej infraštruktúry

Zámery opatrenia: zámerom opatrenia je postupné dokončenie komplexnej rekonštrukcie a modernizácia základnej školy v obci, v oblasti MŠ je potrebná rozsiahla rekonštrukcia existujúceho objektu resp. prípadne vhodnejšia výstavba novej MŠ so zvýšenou kapacitou.

Charakteristika opatrenia: predpokladaný demografický vývoj obyvateľstva v sledovanom období 2021-2027 predpokladá mierny pokles počtu žiakov (cca o 10-15 žiakov na celkovom stave), ktorý sa však ani nemusí prejaviť v prípade nárastu bytovej výstavby a prisťahovania rodín s malými deťmi do obce.

Stanovenie vývoja počtu žiakov MŠ na sledované obdobie je komplikované, pretože nie je možné vopred odhadnúť vývoj pôrodnosti a rovnako faktor zamestnania sa matiek po MD a následnú potrebu umiestnenia detí do MŠ, rovnako ako umiestňovanie detí do MŠ v blízkom Kysuckom Novom Meste. Principiálne je však potrebné zvýšenie kapacity zariadenia, ktoré už teraz umiestňuje deti na výnimku a v prípade vybudovania novej budovy by bolo možné otvoriť ďalšiu triedu. Dôležitým faktorom je tiež legislatíva, ktorá podporuje umiestňovanie detí do MŠ a povinnosť absolvovať predprimárne vzdelávanie v MŠ pre všetky deti od stanoveného veku, čo zvyšuje predpoklady potreby rastu kapacity MŠ v obci.

Základná škola bola zrekonštruovaná s podporou fondov EU. Rekonštrukcia výrazne zlepšila stav objektov a vybavenia školy, vzhľadom na obmedzenia zdrojov na žiaka limitmi však nebolo možné zrealizovať všetky potrebné práce. Objekt MŠ je starší objekt vo vlastníctve cirkvi v dosť nevyhovujúcom stave, kde je potrebné vyriešiť energetickú efektívnosť budovy, rekonštrukciu kanalizácie a iné opravy pre zlepšenie stavu objektu a areálu. Problémom je však, že počas trvania rekonštrukcie by bolo nutné MŠ zatvoriť a deti nie je kam presťahovať. Zvýšenie kapacity by si tiež vyžadovalo prístavbu objektu. Ideálnym riešením by bolo postaviť novú vyhovujúcu MŠ s vyššou kapacitou priamo v areáli ZŠ a následne celú MŠ presťahovať.

Pre skvalitnenie výučby a využitie voľného času bude obec podporovať dobudovanie športového areálu pri škole. Zlepšenie vybavenia škôl je zahrnuté v rámci aktivít špecifického cieľa 2.2.

Aktivity potrebné na dosiahnutie cieľov v rámci opatrenia Rozvoj školskej infraštruktúry

	Aktivita	Priorita
1.2.1	Vybudovanie detského ihriska v areáli ZŠ Radoľa a ŠK Radoľa	Štandardná
1.2.2	Výstavba novej budovy MŠ so zvýšenou kapacitou v prípade možnosti získania dotácie na jej výstavbu	Vysoká
1.2.3	V prípade nedostatku zdrojov na výstavbu novej MŠ realizovať technické úpravy súčasnej budovy za účelom zlepšenia technického stavu budovy	Štandardná
1.2.4	Úprava areálu súčasnej MŠ spevnením plochy pre jazdu na autíčkach a kolobežkách a obnova pieskoviska	Vysoká
1.2.5	Stavebné úpravy budov a areálu ZŠ na zlepšenie technického stavu budov, areálu a prípojných komunikácií	Vysoká
1.2.6	Vybudovanie altánku a prepojovacej chodby medzi budovami ZŠ a telocvičňou	Vysoká

5.1.3 Špecifický cieľ 1.3 Rozvoj kultúrnej infraštruktúry

Špecifický cieľ je zameraný na riešenie problémov kultúrnej infraštruktúry a jej rekonštrukcie. Podpora rozvoja kultúry na území obce je riešená v rámci špecifického cieľa 2.2..

a) opatrenie Rozvoj kultúrnej infraštruktúry

Zámery opatrenia: zámerom opatrenia je dosiahnuť optimálny technický stav jediného existujúceho zariadenia kultúrnej infraštruktúry v obci – spoločenskej sály v budove obecného úradu.

Charakteristika opatrenia: obec nemá samostatný dom kultúry, disponuje však spoločenskou sálou v budove obecného úradu, ktorá sa využíva na spoločenské a kultúrne podujatia v obci. Z hľadiska zlepšenia stavu sály je potrebné rozšíriť kuchynku a prestavať osvetlenia a ozvučenia a nahradiť podlahu v sále, ktoré už má niekoľko desiatok rokov.

Opatrenia na samotný rozvoj a podporu kultúry sú súčasťou špecifického cieľa 2.2.

Aktivity potrebné na dosiahnutie cieľov v rámci opatrenia Rozvoj kultúrnej infraštruktúry:

	Aktivita	Priorita
1.3.1	Rekonštrukcia a modernizácia spoločenskej sály v budove OcU	Štandardná

5.1.4 Špecifický cieľ 1.4 Rozvoj športovej infraštruktúry

Špecifický cieľ je zameraný na rozvoj a rekonštrukciu športovej infraštruktúry v obci pre zlepšenie podmienok športovania a využívania voľného času pre obyvateľov.

a) opatrenie Rozvoj športovej infraštruktúry

Zámery opatrenia: zámerom je podpora rozvoja športovej infraštruktúry v obci a zabezpečenie dostatku športovísk pre zlepšenie možností športovania obyvateľov ako spôsobu trávenia voľného času pre obyvateľov so zameraním hlavne na mládež

Charakteristika opatrenia: kľúčovými objektami športovej infraštruktúry v obci je športový areál s multifunkčnou športovou halou pri základnej škole a areál s futbalovým ihriskom a budovou obce pri Vadičovskej ceste v západnej časti obce.

Obec bude tiež podporovať budovanie ďalších športových areálov v na celom území obce podľa svojich finančných a územných možností. Obec bude tiež iniciovať a podporovať všetky možné aktivity na podávanie projektov v oblasti budovania športovísk v obci a podporovať všetky aktivity podávania projektov na rozvoj v oblasti športu a telesnej kultúry všetkých organizácií a záujmových združení v obci. Opatrenia na podporu rozvoja športu sú riešené v rámci špecifického cieľa 2.2..

Aktivity, potrebné na dosiahnutie cieľov v opatrení Rozvoj športovej infraštruktúry:

	Aktivita	Priorita
1.4.1	Zväčšenie prístavby športovej haly s cieľom rozšíriť zázemie, šatne, sociálne zariadenia a vybudovanie tribún pre divákov	Štandardná
1.4.2	Výmena športového povrchu v športovej hale za povrch s odpružením	Vysoká
1.4.3	Rekonštrukcia a rozvoj športového areálu s futbalovým ihriskom pri Vadičovskej ceste	Štandardná
1.4.4	Rekonštrukcia budovy polyfunkčného areálu ŠK Radoľa	Stredne vysoká
1.4.5	Rekonštrukcia štrkového bežeckého oválu na nový povrch	Stredne vysoká
1.4.6	Budovanie siete športových ihrísk po celom území obce podľa územných a finančných možností obce	Štandardná
1.4.7	Podporovať vybudovanie cyklotrás na území obce a prepojenia súčasných cyklotrás v spolupráci s VUC	Štandardná

5.1.5 Špecifický cieľ 1.5 Rozvoj a budovanie infraštruktúry pre podporu cestovného ruchu a obnova kultúrnych a historických pamiatok

Cieľ je zameraný na rozvoj a podporu cestovného ruchu ako zdroja príjmov, tvorby pracovných príležitostí a propagácie obce a regiónu, ako aj na obnovu kultúrnych a historických pamiatok ako prostriedku na zvýšenie potenciálu cestovného ruchu v obci. Podpora cestovného ruchu je celospoločenskou záležitosťou, ktorej bude venovaná veľká pozornosť vzhľadom na perspektívnosť tohto odvetvia hospodárstva.

a) opatrenie Rozvoj a budovanie infraštruktúry pre podporu cestovného ruchu

Zámery opatrenia: zámerom opatrenia je systematická podpora rozvoja cestovného ruchu v regióne za účelom jeho cieleného rozvoja a vytvorenia podmienok pre rozvoj tohto odvetvia v obci a spolupráci celého regiónu dolných Kysúc.

Charakteristika opatrenia: cestovný ruch v obci v podstate nemá vytvorené podmienky a je slabo rozvinutý. V okolí obce sa nachádzajú vhodné podmienky pre turistiku, lyžiarske terény a pekná príroda, avšak obec nemá vybudovanú turistickú infraštruktúru pre organizovanú turistiku na dlhodobjšie pobyty. Jediným areálom na území obce je areál na veľkom ostrohu, kde sú k dispozícii priestory a vybavenie pre lyžovanie aj letnú turistiku, ktoré však dlhodobo trpeli nezáujmom vlastníkov o rozvoj. Výrazne absentuje napr. možnosť letného a celoročného kúpania – v celom okrese nie je ani jedno kúpalisko.

Lokalizácia obce a vybavenie sú vhodné skôr na prímestský cestovný ruch, než na rozvoj veľkých projektov v oblasti turizmu. Opatrenie nepredpokladá priame investície obce do výstavby infraštruktúry cestovného ruchu, ale podpora a vytváranie podmienok pre súkromné

subjekty na realizáciu výstavby takejto infraštruktúry. Prínosom obce v tejto oblasti bude predovšetkým prípadná podpora rozvoja infraštruktúry v lokalitách so zámerom na výstavbu zariadení cestovného ruchu súkromných subjektov. Otázka priameho vstupu obce do investícií v tejto oblasti nie je pravdepodobná, teoreticky ostáva otvorenou iba v prípade verejno - súkromného partnerstva s umožnením čerpania dotácie zo zdrojov EU bez výrazných nárokov na vlastné zdroje obce.

Obec bude podporovať rozvoj ubytovacích kapacít pre turistov a najmä služby, ktoré sú zamerané na trávenie voľného času pre turistov. Propagácii regiónu a podpore cestovného ruchu by tiež prospelo v spolupráci s okolitými obcami regiónu zriadenie regionálnej kancelárie na podporu cestovného ruchu.

Aktivity, potrebné na dosiahnutie cieľov v opatrení Rozvoj a budovanie infraštruktúry a služieb cestovného ruchu:

	Aktivita	Priorita
1.5.1	Podpora investorov podnikajúcich v cestovnom ruchu pri budovaní kapacít cestovného ruchu v obci	Štandardná
1.5.2	Podporovať rozvoj služieb cestovného ruchu v obci	Štandardná

b) opatrenie Obnova kultúrnych a historických pamiatok

Zámery opatrenia: zámerom opatrenia je obnova kultúrnych a historických pamiatok na území obce za účelom podpory rozvoja cestovného ruchu v obci

Charakteristika opatrenia: na území obce sa nachádzajú dve kultúrno historické pamiatky – zvonica z 18. storočia a ruiny najstaršej kamennej stavby na Kysuciach – kostola z 13. storočia. Technický stav oboch pamiatok si vyžaduje pamiatkový výskum a rekonštrukciu. Obec bude podporovať obnovenie týchto historických pamiatok na svojom území za účelom zachovania histórie a zvýšenia atraktivity obce a regiónu z pohľadu cestovného ruchu.

Aktivity, potrebné na dosiahnutie cieľov v opatrení Obnova kultúrnych a historických pamiatok

	Aktivita	Priorita
1.5.3	Pamiatkový výskum a rekonštrukcia zvonice z 18. storočia	Vysoká
1.5.4	Sprístupnenie lokality s najstaršou kamennou stavbou na Kysuciach – ruín kostola z 13. storočia	Vysoká

5.1.6 Špecifický cieľ 1.6 Rozvoj technickej infraštruktúry

Špecifický cieľ je zameraný na dobudovanie chýbajúcej infraštruktúry na území obce, rekonštrukciu existujúcej a na rozvoj infraštruktúry v nových lokalitách určených pre bytovú výstavbu prípadne alebo rozvoj podnikania.

a) opatrenie Rozvoj technickej infraštruktúry

Zámery opatrenia: zámerom opatrenia je dobudovanie technickej infraštruktúry v obci podľa aktuálnej potreby a jej rozširovanie do vybraných lokalít podľa plánu územného rozvoja obce.

Charakteristika opatrenia: obec má vybudovanú kompletnú technickú infraštruktúru v oblasti vodovodov, verejného osvetlenia, rozvodov elektrickej energie a rozvodu plynu. V oblasti kanalizácie chýba kanalizácia v malej časti obce. Výnimkou je časť Kozlovice, ktorá nemá vybudovanú infraštruktúru vzhľadom na jej zaradenie na účely výstavby rekreačných stavieb. Telekomunikačná infraštruktúra je vyhovujúca v pokrytí telefónnymi službami pevných línií a mobilných operátorov, vyhovujúca v dostupnosti internetového pripojenia cez DSL telekomunikačných operátorov a optickú sieť miestneho poskytovateľa až 600Mb/s. V oblasti územného rozvoja mesta bude obec postupovať podľa schváleného územného plánu. V tejto oblasti je nevyhnutné prioritne vriešiť zvýšenie kapacity na zásobovanie elektrickou energiou, aby bolo možné budovať infraštruktúru do lokalít IBV.

Aktivity, potrebné na dosiahnutie cieľov v opatrení Rozvoj technickej infraštruktúry:

	Aktivita	Priorita
1.6.1	Zlepšiť kapacitu elektrickej rozvodnej siete v obci, aby bolo možné pripájať nové lokality na elektrinu a postupná rekonštrukcia rozvodov elektriny	Stredne vysoká
1.6.2	Budovať technickú infraštruktúru v zónach plánovanej IBV	Štandardná
1.6.3	Modernizácia verejného osvetlenia	Štandardná
1.6.4	Postupná rekonštrukcia zastaraných rozvodov pitnej vody v celej obci spolupráci so správcom a majiteľom rozvodov	Štandardná
1.6.5	Revitalizácia zázemia cintorína – vydláždenie parkoviska dlažbou s ekodrenážou rozšírenie domu smútku, vybudovanie kolumbária a nové oplatenie	Vysoká
1.6.6	Doplnenie vybavenia domu smútku	Stredne vysoká
1.6.7	Budovanie dažďovej kanalizácie pri výstavbe nových chodníkov	Štandardná

5.2 Globálny cieľ 2. Rozvoj služieb pre obyvateľov

Globálny cieľ 2. Služby pre obyvateľov sa bude naplňať prostredníctvom nasledovných špecifických cieľov:

- 2.1. Podpora poskytovania služieb pre obyvateľov
- 2.2. Podpora rozvoja kultúry, športu a vzdelávania
- 2.3. Zvýšenie bezpečnosti občanov a ochrany majetku
- 2.4. Podpora cezhraničnej spolupráce

5.2.1 Špecifický cieľ 2.1 Podpora poskytovania služieb pre obyvateľov

Špecifický cieľ je zameraný na zlepšenie a rozvoj poskytovaných služieb pre obyvateľov obce, ako aj rozvoj podnikateľských a komerčných služieb na území obce tak, aby obyvatelia obce mali dostupné maximálne množstvo potrebných služieb priamo v obci a nemuseli za nimi dochádzať do mesta.

a) opatrenie Podpora poskytovania služieb pre obyvateľov

Zámery opatrenia: rozšíriť poskytované služby na území obce pre obyvateľstvo podľa jeho požiadaviek a zabezpečiť obyvateľom čo najviac potrebných služieb priamo na území obce

Charakteristika opatrenia: opatrenie je zamerané na poskytovanie sociálnych služieb, podporu vytvárania komerčných služieb v obci a podpore záujmových združení občanov

Aktivity, potrebné na dosiahnutie cieľov v opatrení Podpora poskytovania služieb pre obyvateľov:

	Aktivita	Priorita
2.1.1	Vytvárať podmienky pre rozvoj drobného podnikania v oblasti služieb pre občanov, opravovní, remesiel, stravovacích služieb a služieb na športové vyžitie občanov	Štandardná
2.1.2	Posilňovanie poskytovania komplexných sociálnych služieb pre odkázaných obyvateľov predovšetkým terénnych služieb	Štandardná
2.1.3	Rozširovať poskytovanie opatrovateľskej služby pre odkázaných obyvateľov obce tak, aby táto bola poskytnutá každému oprávnenému žiadateľovi	Štandardná
2.1.4	Podpora činnosti klubov dôchodcov a organizácií zdravotne postihnutých občanov, ako aj iných záujmových združení a organizácií	Štandardná

5.2.2 Špecifický cieľ 2.2 Podpora rozvoja kultúry, športu a vzdelávania

Špecifický cieľ je zameraný na rozvoj aktivít a služieb pre občanov, poskytovaných v oblasti kultúry, športu a vzdelávania.

a) opatrenie Podpora rozvoja kultúry

Zámery opatrenia: zámerom opatrenia je zvýšenie počtu kultúrnych podujatí pre obyvateľov a podpora činností kultúrnych telies na území obce

Charakteristika opatrenia: obec bude vytvárať podmienky pre rozvoj kultúry a realizáciu kultúrnych podujatí. Bude pokračovať v tradíciách realizácie doposiaľ organizovaných kultúrno - spoločenských akcií pre obyvateľov s perspektívou ich rozšírenia. Obec bude tiež podporovať zakladanie kultúrnych telies a súborov na území obce.

Aktivity, potrebné na dosiahnutie cieľov v opatrení Podpora rozvoja kultúry:

	Aktivita	Priorita
2.2.1	Zabezpečenie kvalitného vybavenia na osvetlenie a ozvučenie pre realizáciu kultúrnych akcií v kultúrno-spoločenskej sále	Stredne vysoká
2.2.2	Vytváranie priestoru pre rozvoj a vznik nových kultúrnych a umeleckých súborov a telies a podpora ich činnosti	Štandardná

b) opatrenie Podpora rozvoja športu

Zámery opatrenia: zámerom opatrenia je podpora športu ako zmysluplného trávenia voľného času pre obyvateľov a mládež a podpora športovcov, reprezentujúcich obec na športových podujatiach.

Charakteristika opatrenia: obec bude podporovať činnosť FC Radola a podľa svojich možností tiež činnosť všetkých ostatných športových oddielov, klubov a združení na území obce a organizovanie športových súťaží a podujatí. Bude podporovať účasť oddielov a športovcov zastupujúcich obec v rôznych športových súťažiach. Vytvorí podmienky na rozvoj športovísk s cieľom pritiahnúť k športovaniu hlavne mládež v rámci trávenia voľného času aj ako prevenciu pred negatívnymi spoločenskými javmi. Všetkými dostupnými formami a prostriedkami bude obec podporovať prioritne rozvoj mládežníckeho športu a rekreačného športu.

Aktivity, potrebné na dosiahnutie cieľov v opatrení Podpora rozvoja športu :

	Aktivita	Priorita
2.2.3	Zlepšenie vybavenia ZŠ pre šport a telesnú výchovu	Štandardná
2.2.4	Rozšírenie vybavenia športovej haly o nové športové náradie a vybavenie	Štandardná

2.2.5	Podpora obnovy a rozvoja vybavenia obecných športových oddielov a zakladania nových športových klubov	Štandardná
2.2.6	Podpora rozvoja detského a mládežníckeho športu v obci	Štandardná
2.2.7	Podpora športových súťaží a podujatí na území obce	Štandardná
2.2.8	Podpora podávania projektov na podporu športu športových organizácií a záujmových združení	Štandardná
2.2.9	Zriadenie verejne prístupných športovísk pre obyvateľov	Štandardná

c) opatrenie Podpora rozvoja vzdelávania

Zámery opatrenia: cieľom opatrenia je zvýšenie kvality vzdelávania na ZŠ aj MŠ v obci, podpora nadaných žiakov a vytváranie podmienok pre rozvoj celoživotného vzdelávania pre obyvateľov mesta, ako aj zlepšenie materiálne – technického vybavenia všetkých školských zariadení v správe obce na vytvorenie podmienok pre takéto zvyšovanie kvality vzdelávania.

Charakteristika opatrenia: na zlepšenie úrovne a kvality vzdelávacieho procesu na ZŠ obec bude podporovať jeho ďalší rozvoj a zlepšovanie ako aj rozvoj vybavenia školy odbornými učebňami a učebnými pomôckami. Obec bude tiež podporovať nadaných žiakov predovšetkým mimo vyučovacieho procesu vo voľnočasových aktivitách.

V rámci predškolskej výchovy bude obec podporovať zlepšenie vybavenia materskej školy pre deti predškolského veku pre zlepšenie zaškolenosti detí a zabezpečenie kvalitného predprimárneho vzdelávania prispievajúceho k zvládnutiu povinnej školskej dochádzky.

Obec bude tiež podporovať celoživotné vzdelávanie občanov podľa ich záujmu.

Aktivity, potrebné na dosiahnutie cieľov v opatrení Podpora rozvoja vzdelávania:

	Aktivita	Priorita
2.2.10	Podpora všetkých druhov mimoškolských a voľnočasových aktivít mládeže v oblasti vzdelávania za účelom zmysluplného trávenia voľného času a prevencie sociálnopatologických javov mládeže	Štandardná
2.2.11	Vytváranie podmienok pre rozvoj talentu a nadania detí prostredníctvom mimo vyučovacej činnosti škôl a školských zariadení	Štandardná
2.2.12	Neustále priebežné zlepšovanie digitálnej infraštruktúry ZŠ pre zachovanie jej schopnosti zvládať rastúce nároky na rýchlosť a kvalitu dát a inštalácie nových verzií software	Stredne vysoká
2.2.13	Skvalitňovanie vybavenia ZŠ pre zlepšovanie kvality vzdelávacieho procesu a zlepšenie vybavenia dielní	Stredne vysoká

2.2.14	Zlepšenie materiáľno-technického vybavenia MŠ pre potreby vzdelávania detí	Štandardná
--------	--	------------

5.2.3 Špecifický cieľ 2.3 Zvýšenie bezpečnosti občanov a vytváranie bezpečného prostredia

V súčasnom období pretrváva celková zvýšená miera kriminality v spoločnosti a je vysoký aj výskyt nežiadúcich javov ako vandalizmus, krádeže, alkoholizmus, drogová závislosť a pod. Špecifický cieľ je celkovo zameraný na zlepšenie bezpečnosti v obci a prevenciu trestnej činnosti na území obce.

a) opatrenie Zvýšenie bezpečnosti občanov a vytváranie bezpečného prostredia

Zámery opatrenia: zámerom opatrenia je pôsobiť na zníženie vandalizmu, poškodzovania majetku a trestnej činnosti na území obce ako aj zvýšenie celkovej miery bezpečnosti obyvateľov obce. Aktivity opatrenia sa zameriavajú hlavne preventívne na zníženie rizika páchania trestnej činnosti.

Charakteristika opatrenia: opatrenie sa zameriava na posilnenie ochrany obecných objektov a ich areálov (škola, škôlka a športoviská), ako aj vybraných lokalít v obci na zamedzovanie prejavom vandalizmu inštaláciou kamerového monitorovacieho systému podľa finančných možností obce, ktoré monitorujú najkritickejšie oblasti v obci.

Aktivity, potrebné na dosiahnutie cieľov v opatrení Zvýšenie bezpečnosti občanov a vytváranie bezpečného prostredia:

	Aktivita	Priorita
2.3.1	Zabezpečenie monitorovania kritických miest v obci rozšírením bezpečnostného kamerového systému	Štandardná
2.3.2	V spolupráci so vzdelávacími inštitúciami koordinovať postupy v oblasti prevencie a ochrany zdravia mladých (protispoločenské javy, recidíva, atď.).	Štandardná

5.2.4 Špecifický cieľ 2.4 Podpora cezhraničnej spolupráce

Špecifický cieľ je zameraný na rozširovanie cezhraničnej spolupráce predovšetkým s partnerskými mestami a obcami v zahraničí, prioritne s partnerskými obcami v Poľsku a Českej republike s podporu využitia financovania spoločných projektov z operačných programov cezhraničnej spolupráce.

a) Opatrenie Podpora cezhraničnej spolupráce

Zámery opatrenia: zámerom je rozšíriť poznávanie vzájomnej kultúry a života občanov partnerských obcí a ich krajín a vymieňať si skúsenosti z rôznych oblastí života a riešenia problémov v jednotlivých krajinách, ktoré by mohli byť pozitívnou inšpiráciou aj pre riešenie problémov obce a prispieť k skvalitneniu života jeho obyvateľov.

Charakteristika opatrenia: obec bude podporovať a rozvíjať spoluprácu s partnermi v zahraničí v oblasti kultúry, športu, vzdelávania. Rovnako sa bude snažiť vytvoriť podmienky pre vzájomnú spoluprácu medzi podnikateľmi v obci a podnikateľmi z regiónu zahraničných partnerov.

Aktivity, potrebné na dosiahnutie cieľov v opatrení Podpora cezhraničnej spolupráce:

	Aktivita	Priorita
2.4.1	Realizácia spoločných projektov a investičných aktivít zameraných na rozvoj vzájomnej spolupráce a spoznávania obyvateľov v rámci operačných programov cezhraničnej spolupráce ČR - SK a PL- SK	Štandardná
2.4.2	Realizácia spoločných podujatí s partnerskými obcami v zahraničí	Štandardná
2.4.3	Rozširovanie počtu partnerských obcí v ostatných krajinách Európskej únie	Štandardná

5.3 Globálny cieľ 3. Rozvoj dopravnej infraštruktúry

Globálny cieľ 3. Rozvoj dopravnej infraštruktúry rieši optimalizáciu a rozvoj dopravnej infraštruktúry obce. Stav komunikácií a dopravy patrí k najväčším problémom obce. Naplnenie cieľa sa bude realizovať prostredníctvom nasledujúceho špecifického cieľa:

3.1. Rekonštrukcia a výstavba miestnych komunikácií, chodníkov a premostení vodných tokov

5.3.1 Špecifický cieľ 3.1 Rekonštrukcia a výstavba miestnych komunikácií, chodníkov a premostení vodných tokov

Špecifický cieľ je zameraný na zlepšenie stavu miestnych komunikácií s dôrazom na vybrané lokality, výstavbu chodníkov pre zvýšenie bezpečnosti chodcov, budovanie nových komunikácií na zabezpečenie dopravnej obslužnosti v obci ako aj ako aj vytvorenie nových prístupových komunikácií do obce mimo kritickú križovatku na medzinárodnej ceste E75, ktorá je v súčasnosti jediným možným vstupným miestom do obce.

a) opatrenie Rekonštrukcia a výstavba miestnych komunikácií, chodníkov a premostení vodných tokov

Zámery opatrenia: zámerom opatrenia je zlepšiť celkový stav miestnych komunikácií, zabezpečiť komplexnú dopravnú obslužnosť celého územia obce a zvýšiť bezpečnosť chodcov budovaním chodníkov popri komunikáciách.

Charakteristika opatrenia: napriek opakovaným investíciám do opravy miestnych komunikácií, tieto trpia vysokou intenzitou dopravy v obci, čo spôsobuje ich zvýšené opotrebovanie a poškodzovanie a neustálu potrebu nových rekonštrukcií a opráv. Miestne komunikácie v obci sú často veľmi úzke, tak že nedovoľujú prejazd dvoch automobilov v protismere. Chodníky popri komunikáciách sú vybudované iba čiastočne. Katastrofálny stav dopravy na križovatke výstupnej komunikácie z obce s cestou E75 spôsobuje počas pracovných dní každodenne vytváranie dlhých kolón na výstupe z obce a pri vstupe do obce hlavne počas dopravnej špičky, keď ľudia odchádzajú do práce a prichádzajú z práce.

Aktivity, potrebné na dosiahnutie cieľov v opatrení Rekonštrukcia a výstavba miestnych komunikácií, chodníkov a premostení vodných tokov.

	Aktivita	Priorita
3.1.1	Rozširovanie a kompletizácie siete chodníkov v obci všade tam, kde je to možné	Vysoká
3.1.2	Rozšírenie a vyasfaltovanie miestnej komunikácie na Koscelisku	Vysoká
3.1.3	Rozšírenie cesty popod ZŠ	Vysoká
3.1.4	Zlepšiť napojenie ulice Pod mokrým na hlavný dopravný ťah cez obec	Vysoká
3.1.5	Vytvorenie novej komunikácie na vstup a výstup z obce	Stredne vysoká
3.1.6	Skvalitňovať infraštruktúru pre verejnú dopravu – výmena autobusových zástaviek na území obce	Vysoká
3.1.7	Rekonštrukcie a modernizácie premostení cez Vadičovský potok	Štandardná

5.4 Globálny cieľ 4. Zvyšovanie kvality životného prostredia

Globálny cieľ 4. sa bude realizovať prostredníctvom nasledujúcich špecifických cieľov:

- 4.1. Rekonštrukcia existujúcich a budovanie nových plôch verejnej zelene
- 4.2. Znižovanie environmentálneho zaťaženia životného prostredia
- 4.3. Zlepšenie úrovne separácie odpadu
- 4.4. Podpora adaptácie na zmenu klímy, prevencie rizík a odolnosti voči katastrofám

4.5. Zvyšovanie energetickej efektívnosti a zníženie emisií skleníkových plynov

4.6. Podpora využívania obnoviteľných zdrojov energie

5.4.1 Špecifický cieľ 4.1 Rekonštrukcia existujúcich a budovanie nových plôch verejnej zelene

Špecifický cieľ je zameraný na skvalitnenie životného prostredia obyvateľov obce prostredníctvom rozvoja verejnej zelene.

a) opatrenie Rozvoj verejnej zelene

Zámery opatrenia: cieľom opatrenia je zlepšovanie životného prostredia obyvateľstva v obci rekonštrukciou existujúcich plôch zelene a budovaním nových plôch zelene.

Charakteristika opatrenia: hlavnou úlohou obce je zabezpečiť rozvoj a rozšírenie plôch verejnej zelene na území obce, ich potrebnú kvalitu a revitalizáciu existujúcich plôch verejnej zelene.

Aktivity, potrebné na dosiahnutie cieľov v opatrení Rozvoj verejnej zelene:

	Aktivita	Priorita
4.1.1	Rozširovanie plôch a doplnenie verejnej zelene vo vybraných lokalitách v obci	Stredne vysoká
4.1.2	Realizovať parkovú úpravu v okolí kostola	Stredne vysoká

5.4.2 Špecifický cieľ 4.2. Znižovanie environmentálneho zaťaženia životného prostredia

Špecifický cieľ sa bude realizovať prostredníctvom opatrenia

a) opatrenie Znižovanie environmentálneho zaťaženia prostredia

5.4.2 Špecifický cieľ 4.2. Znižovanie environmentálneho zaťaženia životného prostredia

Charakteristika opatrenia: v obci je ovzdušie mierne znečistené, prevládajú klasické produkty spaľovania fosílnych palív, sú to najmä exhaláty kotolní rodinných domov. Výrazný vplyv na čistotu ovzdušia v obci má aj stále rastúca doprava, predovšetkým doprava po medzinárodnej ceste Žilina-Čadca. Prevádzka Poľnohospodárskeho obchodného družstva obťažuje zápachom príľahlú obytnú zónu v závislosti od počasia do vzdialenosti niekoľko sto metrov.

Obec nebude na svojom území podporovať realizáciu výstavby žiadnych zariadení, ktoré by mali negatívny vplyv na čistotu ovzdušia alebo významné znečisťovanie životného prostredia.

Hlavným zdrojom hluku v obci je doprava. Pri znečisťovaní obce odpadom má hlavnú úlohu nedisciplinovanosť obyvateľov resp. nedostatočná kapacita zberných nádob v danej lokalite. Obec bude pravidelne monitorovať vznik divokých skládok a ich odstraňovanie, naďalej bude zabezpečovať tiež občasný zber bežne neseparovaného odpadu ako elektroodpad a pod. Obec bude tiež priebežne monitorovať stav vodných tokov na území obce a ich prípadné znečistenie vyhodnenými odpadmi a zabezpečí ich čistenie podľa aktuálnych potrieb.

Aktivity, potrebné na dosiahnutie cieľov v opatrení Znižovanie environmentálneho zaťaženia prostredia:

	Aktivita	Priorita
4.2.1	Pravidelné čistenie vodných tokov na území obce od vyhodneného odpadu	Štandardná
4.2.2	Zlepšenie technického vybavenia obce na realizáciu bežnej údržby	Štandardná
4.2.3	Starostlivosť o čistotu verejných priestranstiev	Štandardná
4.2.4	Zvyšovať environmentálne povedomie občanov a starostlivosť o čistotu obce rôznymi výchovno-osvetovými akciami	Štandardná

5.4.3 Špecifický cieľ 4.3. Zlepšenie úrovne separácie odpadu

Špecifický cieľ sa bude realizovať prostredníctvom opatrenia

a) opatrenie Zlepšenie úrovne separácie odpadu

Zámery opatrenia: cieľom opatrenia je rozšírenie komodít separácie komunálneho odpadu a zlepšenie separácie existujúcich komodít a tým znižovanie množstva odpadu vyskladňovaného na skládku TKO

Charakteristika opatrenia: obec má zavedený separovaný zber odpadu nasledovných komodít: papier, sklo, plasty, viacvrstvové kombinované materiály, kovový odpad a textil. So zavedením separovaného zberu odpadov úzko súvisí aj separácia biologického odpadu z verejnej zelene a domácností. V rámci opatrenia sa bude obec tiež sústreďovať na podporu zvýšenia separácie existujúcich komodít a prípadne rozšírenie množstva separovaných komodít či už trvalým alebo jednorazovým spôsobom. Bolo by vhodné tiež umiestnenie kontajnerov na odpad pod úroveň zeme – z estetických a hygienických dôvodov (zápach, vyberanie kontajnerov asociálnymi osobami a následný neporiadok)

Aktivity, potrebné na dosiahnutie cieľov v opatrení Zlepšenie úrovne separácie odpadu

	Aktivita	Priorita
4.3.1	Rozširovať počet separovaných komodít odpadu	Štandardná

4.3.2	Vybudovanie polopodzemných kontajnerov na odpad	Stredne vysoká
4.3.3	Vybudovať dláždené stojiská pre kontajnery na separovaný odpad po celej obci	Štandardná

5.4.4 Špecifický cieľ 4.4 Podpora adaptácie na zmenu klímy, prevencie rizík a odolnosti voči katastrofám

Špecifický cieľ sa bude realizovať prostredníctvom opatrenia

a) opatrenie Podpora adaptácie na zmenu klímy, prevencie rizík a odolnosti voči katastrofám

Zámery opatrenia: cieľom opatrenia je realizácia opatrení na zadržiavanie vody v území, protipovodňových opatrení a opatrení na zmiernenie dopadov zmeny klímy

Charakteristika opatrenia: v rámci zmeny klímy sa častejšie ako v minulosti vyskytujú intenzívne zrážky, ktoré presahujú prirodzenú retenčnú schopnosť územia. V dôsledku ťažby dreva v regióne sú odlesňované územia v horskom teréne, ktoré strácajú schopnosť zadržiavať vodu a táto steká dole do územia obce a spôsobuje problémy s vytápaním objektov a zvýšením hladiny drobných tokov na území obce. V rámci opatrenia by sa mali realizovať aktivity zvyšujúce retenčnú schopnosť územia a protipovodňové opatrenia.

Aktivity potrebné na dosiahnutie cieľov v opatrení Podpora adaptácie na zmenu klímy, prevencie rizík a odolnosti voči katastrofám

	Aktivita	Priorita
4.4.1	Budovanie zelených striech	Vysoká
4.4.2	Realizácia protipovodňových opatrení v spolupráci so správcom vodného toku a na drobných tokoch v obci	Stredne vysoká
4.4.3	Opatrenia na zvyšovanie retenčnej schopnosti územia v problémových lokalitách a nahrádzanie spevnených plôch plochami s priepustným podložíom	Vysoká

5.4.5 Špecifický cieľ 4.5 Zvyšovanie energetickej efektívnosti a zníženie emisií skleníkových plynov

Špecifický cieľ sa bude realizovať prostredníctvom opatrenia:

a) opatrenie Zvyšovanie energetickej efektívnosti a zníženie emisií skleníkových plynov

Zámery a ciele opatrenia: cieľom opatrenia je zabezpečiť maximálne úspory v spotrebe energií v obci a zníženie emisií skleníkových plynov.

Charakteristika opatrenia: obec bude podporovať využívanie akýchkoľvek obnoviteľných zdrojov energie na svojom území s výnimkou tých, ktoré by rôznym spôsobom narúšali životné prostredie (napr. solárne elektrárne na ornej pôde, veterné turbíny v blízkosti intravilánu, vodné elektrárne nerešpektujúce biokoridory a migráciu druhov a pod.)

Aktivity, potrebné na dosiahnutie cieľov v opatrení Zvyšovanie energetickej efektívnosti a zníženie emisií skleníkových plynov

	Aktivita	Priorita
4.5.1	Zvyšovanie energetickej efektívnosti verejných budov, systémov vykurovania a rozvodov tepla a TUV	Štandardná
4.5.2	Postupne rekonštruovať a modernizovať verejné osvetlenie s využitím najmodernejších úsporných osvetľovacích telies	Štandardná

5.4.6 Špecifický cieľ 4.6 Podpora využívania obnoviteľných zdrojov energie

Špecifický cieľ sa bude realizovať prostredníctvom opatrenia:

a) opatrenie Využívanie obnoviteľných zdrojov energie

Zámery a ciele opatrenia: cieľom opatrenia je zabezpečiť maximálne úspory v spotrebe energií v obci.

Charakteristika opatrenia: obec bude podporovať využívanie akýchkoľvek obnoviteľných zdrojov energie na svojom území s výnimkou tých, ktoré by rôznym spôsobom narúšali životné prostredie (napr. solárne elektrárne na ornej pôde, veterné turbíny v blízkosti intravilánu, vodné elektrárne nerešpektujúce biokoridory a migráciu druhov a pod.)

Aktivity, potrebné na dosiahnutie cieľov v opatrení Využívanie obnoviteľných zdrojov energie:

	Aktivita	Priorita
4.5.1	Podporovať využívanie obnoviteľných zdrojov energie na území obce	Štandardná
4.5.2.	Využívanie striech obecných budov na výrobu energie z alternatívnych zdrojov	Stredne vysoká

5.5 Globálny cieľ 5. Podpora tvorby pracovných miest, sociálneho začlenenia a podnikania

Globálny cieľ 5. Podpora tvorby pracovných miest a sociálneho začlenenia sa bude realizovať prostredníctvom nasledovných špecifických cieľov:

- 5.1 Využívanie aktívnych politík na podporu trhu práce a vytváranie nových pracovných miest
- 5.2 Podpora sociálneho začlenenia skupín obyvateľstva ohrozených chudobou a sociálnym vylúčením
- 5.3 Podpora podnikania na území obce

5.5.1 Špecifický cieľ 5.1 Využívanie aktívnych politík na podporu trhu práce a vytváranie nových pracovných miest

Predmetný špecifický cieľ sa bude realizovať prostredníctvom opatrenia:

a) opatrenie Využívanie aktívnych politík na podporu trhu práce a vytváranie nových pracovných miest

Zámery opatrenia: zámerom opatrenia je zabezpečiť vytváranie pracovných miest pre obyvateľov obce, predovšetkým pre dlhodobo nezamestnaných obyvateľov a mladých ľudí.

Charakteristika opatrenia: obec bude aktívne využívať programy zamestnanosti ponúkané UPSVaR na vytváranie aspoň dočasných miest pre obyvateľov ako aktivačné práce a podobne. Okrem toho bude tiež podporovať realizáciu programov na podporu zamestnanosti na území obce a regiónu, financovaných prostredníctvom európskych fondov, ktoré sú určené na vytváranie pracovných miest pre mladých ľudí, čo môže pozitívne ovplyvniť vysoký odliv mladých ľudí z obce. Obec sa bude snažiť tiež v rámci svojich možností podporovať využívanie takýchto programov zamestnanosti u organizácií a podnikateľov v obci.

Aktivity, potrebné na dosiahnutie cieľov v opatrení Využívanie aktívnych politík na podporu trhu práce a vytváranie nových pracovných miest

	Aktivita	Priorita
6.1.1.	Podpora a realizácia programov na podporu zamestnávania pre obyvateľov obce, hlavne znevýhodnených skupín a dlhodobo nezamestnaných	Štandardná
6.1.2	Podpora a realizácia programov na podporu zamestnávania mladých ľudí	Štandardná

5.5.2 Špecifický cieľ 5.2 Podpora sociálneho začlenenia skupín obyvateľstva ohrozených chudobou a sociálnym vylúčením

Predmetný špecifický cieľ sa bude realizovať prostredníctvom opatrenia:

a) opatrenie Podpora sociálneho začlenenia skupín obyvateľstva ohrozených chudobou a sociálnym vylúčením

Zámery opatrenia: zámerom opatrenia je podpora začlenenia skupín ohrozených chudobou do spoločnosti.

Charakteristika opatrenia: obec bude aktívne využívať všetky možnosti na začleňovanie skupín obyvateľstva ohrozených chudobou do spoločnosti ako napr. podporou sociálnej práce s takýmito obyvateľmi, podporou aktivačných prác, udržateľnosti bývania, podporou ekonomickej integrácie na trh práce, podporou pracovného prostredia a pod.

Aktivity, potrebné na dosiahnutie cieľov v opatrení Podpora sociálneho začlenenia skupín obyvateľstva ohrozených chudobou a sociálnym vylúčením

	Aktivita	Priorita
6.2.1	Podpora a realizácia programov na podporu zamestnávania, udržateľnosti bývania a začleňovania skupín obyvateľstva ohrozeného chudobou	Štandardná
6.2.2	Podpora sociálnej práce so skupinami obyvateľstva ohrozenými chudobou	Štandardná

5.5.3 Špecifický cieľ 5.3. Podpora podnikania na území obce

Predmetný špecifický cieľ sa bude realizovať prostredníctvom opatrenia:

a) opatrenie Podpora podnikania na území obce

Zámery a ciele opatrenia: zámerom opatrenia podnikania na území obce

Charakteristika opatrenia: priame investičné možnosti obce v rámci opatrenia sú minimálne, obec sa bude snažiť predovšetkým o získavanie nových investorov, ktorí by otvárali prevádzky v rámci obce a vytváranie možností na rozvoj podnikania pre miestnych podnikateľov napr. prenájmom pozemkov, vybudovaním sietí k prevádzke a pod. Najvhodnejším typom investorov pre obec sú spoločnosti, ktoré vytvoria pracovné miesta pre nezamestnaných obyvateľov obce, prednostne zamerané na využívanie inovačného potenciálu a výroby s vysokou pridanou hodnotou a tiež so zameraním mimo strojárkeho a automobilového priemyslu vzhľadom na štruktúru priemyslu v regióne.

Aktivity potrebné na dosiahnutie cieľov v opatrení Podpora podnikania na území obce

	Aktivita	Priorita
7.1.1	Vytvárať podmienky na vstup investorov a rozvoj priemyslu a služieb	Štandardná
7.1.2	Snažiť sa o získanie investora s nižšími nárokmi na kvalifikáciu zamestnancov za účelom vytvorenia pracovných príležitostí pre dlhodobo nezamestnaných a nezamestnaných s nižšou kvalifikáciou	Štandardná

5.6 Globálny cieľ 6. Rast digitálnych zručností a elektronizácia služieb

Globálny cieľ 6. Rast digitálnych zručností a elektronizácia služieb sa bude realizovať prostredníctvom nasledovných špecifických cieľov:

- 6.1. Podpora digitalizácie a elektronizácie poskytovaných služieb verejnej správy
- 6.2 Podpora zvyšovania digitálnych zručností obyvateľov obce
- 6.3 Zvyšovanie kvality poskytovaných služieb verejnej správy

5.6.1 Špecifický cieľ 6.1 Podpora digitalizácie a elektronizácie poskytovaných služieb verejnej správy

Špecifický cieľ sa bude realizovať prostredníctvom opatrenia:

a) opatrenie Podpora digitalizácie a elektronizácie poskytovaných služieb verejnej správy

Zámery opatrenia: zámerom opatrenia je zvyšovanie digitalizácie a elektronizácie verejnej správy a dostupnosti vybavovania agendy pre občanov prostredníctvom internetu

Charakteristika opatrenia: v súvislosti s podporou zvyšovania elektronizácie verejnej správy sa obec bude zapájať do všetkých centrálnych programov elektronizácie poskytovaných služieb v SR. Za týmto účelom je potrebné udržiavať na pracoviskách OcU zodpovedajúce IKT vybavenie s potrebnou kapacitou a SW vybavením.

Aktivity potrebné na dosiahnutie cieľov v opatrení Podpora digitalizácie a elektronizácie poskytovaných služieb elektronizácie verejnej správy :

	Aktivita	Priorita
8.1.1	Aktívne sa zapájať do programov digitalizácie a elektronizácie verejnej správy na národnej úrovni a rozširovať využívanie elektronických aplikácií, ktoré umožnia občanom vybavovať si úradné záležitosti cez internet	Štandardná

5.6.2 Špecifický cieľ 6.2 Podpora zvyšovania digitálnych zručností obyvateľov obce

Špecifický cieľ sa bude realizovať prostredníctvom opatrenia:

a) opatrenie Podpora zvyšovania digitálnych zručností obyvateľov obce

Zámery opatrenia: zámerom opatrenia je zvyšovanie digitálnych zručností obyvateľov obce

Charakteristika opatrenia: obec bude podporovať všetky aktivity a programy na zvyšovanie digitálnych zručností obyvateľov obce

Aktivity, potrebné na dosiahnutie cieľov v opatrení Podpora zvyšovania digitálnych zručností obyvateľov obce:

	Aktivita	Priorita
8.2.1	Zlepšovanie digitálnych zručností seniorov a osôb s nízkymi skúsenosťami s používaním IKT	Štandardná

5.6.3 Špecifický cieľ 6.3. Zvyšovanie kvality poskytovaných služieb verejnej správy

a) opatrenie Zvyšovanie kvality poskytovaných služieb verejnej správy

Zámery opatrenia: zámerom opatrenia je skvalitnenie priestorov a technického vybavenia OcU pre zvýšenie kvality poskytovaných služieb občanom

Charakteristika opatrenia: v súvislosti s podporou zvyšovania kvality poskytovaných služieb verejnej správy je potrebné tiež vytvárať zodpovedajúce priestorové a technické podmienky predovšetkým na pracoviskách „prvého kontaktu“, ktoré slúžia na bezprostredné poskytovanie služieb občanom a vybavovanie žiadostí občanov.

Aktivity, potrebné na dosiahnutie cieľov v opatrení Zvyšovanie kvality poskytovaných služieb verejnej správy

	Aktivita	Priorita
6.3.1	Udržiavanie IKT infraštruktúry a technického vybavenia na potrebnej úrovni pre zvládnutie digitalizácie a elektronizácie služieb verejnej správy	Štandardná
6.3.2	Zvyšovanie odborných znalostí a kompetencií zamestnancov obce	Štandardná

6.1 Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie

Riadiacim orgánom pre implementáciu Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Radoľa na roky 2021-2027 (RO PHSR) je Obec Radoľa zastúpená Obecným úradom.

Technickú realizáciu a implementáciu programu zabezpečuje Obecný úrad v Radoli. Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Radoľa predstavuje v období rokov 2021-2027 programovací dokument, ktorého implementácia bude prebiehať okrem zdrojov obce aj za predpokladanej podpory zo štrukturálnych fondov EU, Plánu obnovy a podpory z iných zdrojov ŠR SR. Zodpovednosť za riadenie v rámci tohto dokumentu nesie obec.

6.1.1 Inštitucionálne zabezpečenie realizácie PHSR

V rámci modelu inštitucionálneho zabezpečenia realizácie PHSR obce Radoľa je identifikované nasledovné postavenie jednotlivých orgánov:

Obec Radoľa ako riadiaci orgán (prostredníctvom výkonného orgánu – obecného úradu) zodpovedá za systém realizácie Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja ako aj čerpanie pomoci zo štrukturálnych fondov EU, Plánu obnovy a dotácií zo ŠR SR. Implementáciu a realizáciu opatrení zabezpečuje vlastnými kapacitami resp. podľa potreby externými odbornými spolupracovníkmi s potrebnou kvalifikáciou pre danú oblasť. Priamo realizuje jednotlivé aktivity na základe vlastných kompetencií alebo rozhodnutia obecného zastupiteľstva v súlade s príslušnými právnymi predpismi a normami. Obecný úrad kontroluje tiež zabezpečenie efektívnosti a účinnosti a tieto implementuje do systému financovania projektov. Zodpovedá tiež za zabezpečenie rozvoja systému riadenia, podpory jeho implementácie, za trvalé zlepšovanie, ako aj monitorovanie plnenia cieľov PHSR.

Obecné zastupiteľstvo – ako vrcholný orgán obce schvaľuje Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Radoľa a na svojom zasadnutí schvaľuje postup realizácie jednotlivých opatrení a aktivít v zmysle časového harmonogramu. Všetky rozhodnutia obecného zastupiteľstva sú záväzné pre riadiaci orgán – obecný úrad.

Partneri programu – ako dotknuté organizácie resp. záujmové združenia, ktoré majú záujem a prospech z realizácie jednotlivých opatrení spolupracujú s obcou pri realizácii vybraných aktivít, ich technickom a organizačnom zabezpečení a monitorovaní výsledkov realizácie. Podieľajú sa tiež na realizácii komunikačnej stratégie PHSR pre vybrané oblasti.

6.1.2 Organizačné zabezpečenie realizácie PHSR

Súčasťou procesu realizácie je i popis organizačného zabezpečenia riadenia realizácie Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja. Ohraničením podmieňujúcim popis organizačného zabezpečenia sú záväzné nariadenia a zákony SR a EÚ a tiež všeobecne záväzné nariadenia a vnútorné smernice obce.

Prípravu realizácie aktivít zabezpečuje Obecný úrad v Radoli, ktorý navrhuje aj spôsob technickej realizácie aktivít.

V prípade plánovanej realizácie aktivít za pomoci zdrojov EU a ŠR SR riadiaci orgán PHSR zodpovedá za vypracovanie Žiadosti o nenávratný finančný príspevok na základe schváleného spôsobu realizácie danej aktivity.

Realizáciu plánovaných aktivít organizačne zabezpečuje Obecný úrad prostredníctvom vlastných zamestnancov alebo zadaním realizácie kompetentnej organizácii vybranej v súlade s internými predpismi a zákonom o verejnom obstarávaní.

Priebežný dohľad nad vykonávaním realizácie aktivít realizuje obecný úrad v spolupráci s obecným zastupiteľstvom resp. partnerom programu, zainteresovaným do realizácie aktivity.

Plánovanie a prípravu realizácie aktivít na budúce obdobia (zvyčajne kalendárny rok) navrhuje obecný úrad, ktorý vypracuje návrh aktivít za jednotlivé priority spolu s návrhom na ich technickú realizáciu a finančnú náročnosť a predloží komplexný návrh realizácie plánovaných aktivít pre ďalší kalendárny rok na schválenie obecnému zastupiteľstvu najneskôr do 31.12. príslušného roku. Obecné zastupiteľstvo rozhodne o ich konečnom spôsobe a forme realizácie a forme financovania jednotlivých aktivít.

Aktualizáciu PHSR navrhuje obec alebo obecné zastupiteľstvo na základe posúdenia potreby zmeny dokumentu vzhľadom na zmeny vonkajšieho prostredia, plánovaných systémov financovania, výrazného odklonu od stanovených cieľov resp. iných zreteľa hodných skutočností, ktoré majú systémový dopad na realizáciu viacerých aktivít resp. naplnenia špecifických cieľov. Odporúčaná aktualizácia PHSR je aspoň raz za obdobie platnosti najneskôr po troch rokoch platnosti dokumentu. Akčné plány je vhodné prehodnocovať a aktualizovať každý rok s priamou väzbou na rozpočet a možnosti financovania.

6.1.3 Komunikačná stratégia PHSR

Komunikačná stratégia PHSR zahŕňa dve základné oblasti:

- vlastná prezentácia a komunikácia aktivít PHSR cieľovým skupinám a partnerom pred, počas a po ich realizácii, ako aj prezentácia výsledkov aktivít. V rámci prezentácie a komunikácie aktivít delíme komunikáciu na internú a externú. Interná komunikácia sa zameriava na získavanie interných zamestnancov obce a poslancov pre realizáciu PHSR. Externá komunikácia je zameraná na získavanie cieľových skupín užívateľov výsledkov a širokej verejnosti pre realizáciu PHSR s dôrazom na princíp partnerstva. Na prezentáciu a plánovanie aktivít PHSR obyvateľom obce boli už počas tvorby dokumentu využívané ankety a dotazníky. Verejnosť bude mať tiež možnosť priebežne sa vyjadrovať k plneniu a aktuálnosti programového dokumentu prostredníctvom www stránky obce. Konkrétne komunikačné aktivity budú stanovované každoročne pre nasledujúci rok realizácie.
- zisťovanie spätnej väzby a jej premietnutie do aktualizácie programového dokumentu resp. akčných plánov a spôsobu realizácie jednotlivých aktivít. Spätná väzba sa získava jednak formálne vyhodnocovaním stanovených ukazovateľov, ale predovšetkým neformálne zisťovaním názorov cieľových skupín o význame a spôsobe realizácie aktivity, ako aj naplnení požadovaných cieľov. Obec aspoň raz ročne získa a spracuje pripomienky dotknutých úradov, poslancov a verejnosti

a spracuje ich. Na základe výsledkov posúdenia vyhodnotí potrebu aktualizácie dokumentu resp. jeho častí, alebo akčných plánov pre najbližšie obdobie.

6.2 Monitorovanie a hodnotenie

6.2.1 Monitorovanie a hodnotenie priebehu realizácie

Monitorovanie priebežnej realizácie aktivít vykonáva obecný úrad s spolupráci s obecným zastupiteľstvom. O stave splnenia jednotlivých úloh obecný úrad každoročne vypracuje monitorovaciu správu o plnení úloh PHSR najneskôr do 31.3. Správa môže okrem skutkového stavu plnenia úloh obsahovať aj prípadný návrh nápravných opatrení v prípade neplnenia jednotlivých úloh. Obecné zastupiteľstvo správu odsúhlasí, prípadne stanoví nápravné opatrenia v prípade neplnenia aktivít.

V zmysle požiadavky zákona č. 539/2008 Z.z. o regionálnom rozvoji §12 písm. b) v zmysle aktualizácie zákonom č. 309/2014 Z.z. obec predloží správu o plnení Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja Žilinskému samosprávnemu kraju najneskôr do 31.5. každého roku.

Záverečné zhodnotenie realizácie Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja sa zrealizuje k 31.12.2027 na základe vyhodnotenia splnenia stanovených ukazovateľov PHSR. Záverečnú správu vyhotoví obecný úrad do 30.4.2028.

V prípade výrazných zmien v oblasti jednotlivých priorit a realizácie aktivít počas plnenia PHSR, ako aj v prípade vzniku nových strategických aktivít veľkého rozsahu, ktoré výrazným spôsobom ovplyvnia schválený PHSR obce rozhodne starosta obce o zmene alebo doplnení schváleného PHSR.

Obecné zastupiteľstvo si môže tiež podľa potreby vyžiadať priebežnú správu o plnení stanovených úloh PHSR. Priebežné správy o plnení jednotlivých aktivít vypracúva obecný úrad v termínoch stanovených obecným zastupiteľstvom.

6.2.2 Monitorovanie a hodnotenie aktivít realizovaných pomocou financovania zo zdrojov EU a ŠR SR

V prípade, že realizácia danej aktivity prebieha za spolufinancovania zo zdrojov EU a/alebo štátneho rozpočtu SR, podlieha monitorovanie a hodnotenie realizácie aktivity záväzným pravidlám, ktoré si určujú jednotlivé ministerstvá a štátne orgány, poskytujúce obci finančnú pomoc na realizáciu jednotlivých akcií.

Na realizáciu všetkých takýchto akcií je zvyčajne zostavený realizačný projektový tím, ktorý zabezpečuje implementáciu konkrétneho projektu. Kľúčovú úlohu v oblasti monitorovania realizácie projektov a styku s riadiacimi orgánmi preberá za obec stanovený projektový manažér, ktorý môže byť interným alebo externým odborníkom na riadenie projektov. Monitorovanie realizácie týchto aktivít realizuje nielen obecný úrad a obecné zastupiteľstvo, ale tiež orgány¹ zapojené do procesu čerpania finančných prostriedkov zo

¹ Spravidla sú to sprostredkovateľské alebo riadiace orgány.

štrukturálnych fondov a jeho cieľom je zabezpečiť konzistentné a pravidelne doplňané štruktúrované informácie o plánovaných, realizovaných a ukončených projektoch. Základným zdrojom informácií pre monitoring sú dáta z monitorovacieho systému, ktorý eviduje jednotlivé projekty príjemcov pomoci, ich financovanie a merateľné ukazovatele.

V procese monitorovania sa zhromažďujú údaje o projekte a príjemcovi pomoci, ktoré sa sledujú v priebehu celého procesu podpory zo štrukturálnych fondov. Zdrojom monitorovaných údajov sú monitorovacie správy, ktoré predkladá príjemca pomoci na základe špecifikácie uzavretej v zmluve medzi príjemcom pomoci a príslušným orgánom. Monitorovanie projektu trvá aj po ukončení projektu a príjemca pomoci predkladá monitorovacie správy až do termínu určeného v zmluve. (zvyčajne 5 rokov po ukončení realizácie projektu).

Základom monitorovaných údajov je Žiadosť o poskytnutí nenávratného finančného príspevku, ktorú vrátane projektu a príloh vypracúva žiadateľ (zastúpený obecným úradom) a predkladá príslušnému orgánu.

Pri monitorovaní realizácie týchto projektov sa veľká pozornosť venuje predovšetkým monitorovaniu čerpania finančných prostriedkov, kontrole účtovných dokladov a finančnému riadeniu, preto je nevyhnutné, aby sa na realizácii každej takejto aktivity podieľal aj finančný manažér projektu (najčastejšie ekonóm OcU).

Výstupom procesu monitorovania a hodnotenia sú hodnotiace a monitorovacie správy. Ich záväznú obsahovú štruktúru a periodicitu ich realizácie predpisujú programové dokumenty, prípadne ich definujú iné smernice a nariadenia.

Tabuľka 6.2.2. Plán monitorovania a hodnotenia na obdobie 2021-2027

Typ hodnotenia	Vykonať prvýkrát/periodicita	Dôvod vykonania
Strategické hodnotenie	2024/1x za obdobie platnosti	Podľa rozhodnutia starostu a vzniknutej spoločenskej potreby, potreba posúdenia vhodnosti aktualizácie
Operatívne hodnotenie		
Priebežné hodnotenie	2022/ročne k 31.3.	Pravidelné ročné hodnotenie
Tématické hodnotenie	podľa potreby	Téma hodnotenia identifikovaná ako riziková časť vo výročnej monitorovacej správe za predchádzajúci kalendárny rok
Mimoriadne hodnotenie	podľa potreby	Pri značnom odklone od stanovených cieľov, pri návrhu na revíziu, pri neplnení monitorovacích ukazovateľov o viac ako 50%
Záverečné hodnotenie	2028/1x po skončení Programovacieho obdobia	Po ukončení Programovacieho obdobia

6.3 Stanovenie merateľných ukazovateľov plnenia jednotlivých špecifických cieľov

Pre vyhodnotenie plnenia globálnych a špecifických cieľov Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce sa stanovuje súbor ukazovateľov, ktoré by sa mali dosiahnuť realizáciou tohto programu. Vyhodnotenie ukazovateľov prebehne každoročne a tiež sumárne po ukončení platnosti PHSR v r. 2028. Súbor stanovených monitorovacích ukazovateľov pre plnenie PHSR udáva tabuľka č. 6.3.1

Tabuľka 6.3.1 Cieľové hodnoty merateľných ukazovateľov pre vyhodnocovanie úspešnosti plnenia cieľov PHSR

Globálne ciele	Špecifické ciele	Opatrenie	Ukazovateľ	Merná jednotka	Stanovená hodnota 2021-2027
1. Rozvoj infraštruktúry obce	1.1 Podpora rozvoja bytovej výstavby	Opatrenie Podpora infraštruktúry bývania	Počet lokalít s vybudovanou infraštruktúrou	Počet	1
	1.2 Rozvoj školskej infraštruktúry	Opatrenie rozvoj školskej infraštruktúry	Počet modernizovaných základných škôl alebo ich areálov	Počet	1
			Počet zrekonštruovaných alebo vybudovaných materských škôl a ich areálov	Počet	1
	1.3 Rozvoj kultúrnej infraštruktúry	Rozvoj kultúrnej infraštruktúry	Počet modernizovaných objektov kultúrnej infraštruktúry	Počet	1
	1.4 Rozvoj športovej infraštruktúry	Rozvoj športovej infraštruktúry	Počet zrekonštruovaných športových areálov, objektov alebo detských ihrísk	Počet	2
			Počet novovybudovaných športových ihrísk, detských ihrísk alebo areálov	Počet	1
	1.5 Rozvoj a budovanie infraštruktúry pre podporu cestovného ruchu a obnova kultúrnych a historických pamiatok	Rozvoj a budovanie infraštruktúry pre podporu cestovného ruchu a obnova kultúrnych a historických pamiatok	Počet vybudovaných kapacít CR v obci	Počet	1
			Počet zrekonštruovaných alebo sprístupnených kultúrnych a historických pamiatok	Počet	2

2. Rozvoj služieb pre obyvateľov	1.6 Rozvoj technickej infraštruktúry	Rozvoj technickej infraštruktúry	Počet modernizovaných alebo vybudovaných bodov verejného osvetlenia	Počet	30
			Dĺžka vybudovanej dažďovej kanalizácie	m	1 000
			Počet revitalizovaných cintorínov a ich zázemia	Počet	1
	2.1 Podpora poskytovania služieb pre obyvateľov	Podpora poskytovania služieb pre obyvateľov	Počet nových služieb pre občanov	Počet	1
			Počet podporených záujmových organizácií občanov	Počet	1
	2.2 Podpora rozvoja kultúry, športu a vzdelávania	Podpora rozvoja kultúry	Počet podporených kultúrnych súborov	Počet	1
			Počet vybavením podporených športových oddielov alebo areálov	Počet	1
			Počet zriadených verejných športovísk pre obyvateľov	Počet	1
			Počet podporených športových súťaží	Počet	2
			Počet nových PC alebo notebookov zakúpených pre potreby vzdelávania	Počet	30
Počet ZŠ so zlepšeným vybavením	Počet	1			

				Počet MŠ so zlepšeným vybavením	Počet	1
	2.3 Zvýšenie bezpečnosti občanov a vytváranie bezpečného prostredia	Zvýšenie bezpečnosti občanov a vytváranie bezpečného prostredia		Počet nových miest monitorovaných kamerovým systémom	Počet	10
				Počet spoločných projektov	Počet	1
	2.4 Podpora cezhraničnej spolupráce	Podpora cezhraničnej spolupráce		Počet spoločných podujatí s partnerskými obcami	Počet	3
				Počet nových partnerských obcí	Počet	1
3. Rozvoj dopravnej infraštruktúry				Dĺžka zrekonštruovaných alebo rozšírených miestnych komunikácií	m	6 000
	3.1 Rekonštrukcia a výstavba miestnych komunikácií, chodníkov a premostení vodných tokov	Rekonštrukcia a výstavba miestnych komunikácií, a premostení vodných tokov		Dĺžka vybudovaných chodníkov	m	4 000
				Počet vymenených zastávok verejnej dopravy	Počet	6
				Počet zrekonštruovaných alebo novovybudovaných premostení	Počet	1
4. Zvyšovanie kvality životného	4.1 Rekonštrukcia existujúcich a budovanie nových plôch verejnej	Rozvoj verejnej zelene		Plocha revitalizovanej alebo novej verejnej zelene v m ²	m ²	20000

prostredia	zelene						
	4.2 Znižovanie environmentálneho zaťaženia životného prostredia	Znižovanie environmentálneho zaťaženia životného prostredia	Počet zrealizovaných výchovno-osvetových akcií	Počet	1		
	4.3 Zlepšenie úrovne separácie odpadu	Zvýšenie úrovne separácie odpadu	Počet inštalovaných podzemných kontajnerov	Počet	20		
			Zvýšenie množstva separovaného odpadu v %	%	10		
	4.4 Podpora adaptácie na zmenu klímy, prevencie rizík a odolnosti voči katastrofám	Podpora adaptácie na zmenu klímy, prevencie rizík a odolnosti voči katastrofám	Počet vydláždených stojísk na kontajnery separovaného odpadu	Počet	30		
			Počet zrealizovaných vodozádržných alebo protipovodňových opatrení	Počet	2		
	4.5 Zvyšovanie energetickej efektívnosti a zníženie emisií skleníkových plynov	Zvyšovanie energetickej efektívnosti a zníženie emisií skleníkových plynov	Počet vybudovaných zelených striech	Počet	1		
			Počet realizovaných aktivít/opatrení na zvyšovanie energetickej efektívnosti verejných budov, systémov vykurovania a rozvodov tepla a TUV	Počet	2		
	4.6.Podpora využívania obnoviteľných zdrojov energie	Využívanie obnoviteľných zdrojov energie	Počet zrealizovaných alebo podporených aktivít	Počet	2		

5. Podpora tvorby pracovných miest, sociálneho začlenenia a podnikania	6.1 Využívanie aktívnych politik na podporu trhu práce a vytváranie nových pracovných miest	Využívanie aktívnych politik na podporu trhu práce a vytváranie nových pracovných miest	Počet programov na vytváranie pracovných miest so zapojením obce	Počet	5
	6.2 Podpora sociálneho začlenenia skupín obyvateľstva ohrozených chudobou a sociálnym vylúčením	Podpora sociálneho začlenenia skupín obyvateľstva ohrozených chudobou a sociálnym vylúčením	Počet programov na vytváranie pracovných miest pre mladých ľudí so zapojením obce	Počet	3
	6.3 Podpora podnikania na území obce	Podpora podnikania na území obce	Počet podporených programov so zapojením obce	Počet	1
6. Rast digitálnych zručností a elektronizácia služieb	6.1 Podpora digitalizácie a elektronizácie poskytovaných služieb verejnej správy	Podpora digitalizácie a elektronizácie poskytovaných služieb verejnej správy	Počet získaných investorov	Počet	1
	6.2 Podpora zvyšovania digitálnych zručností obyvateľov obce	Podpora zvyšovania digitálnych zručností obyvateľov obce	Počet programov so zapojením obce	Počet	1
	6.3. Zvyšovanie kvality poskytovaných služieb verejnej správy	Zvyšovanie kvality poskytovaných služieb verejnej správy	Počet obyvateľov so zvýšenými digitálnymi zručnosťami	Počet	30
			Počet realizovaných školení pre zamestnancov obce	Počet	1

Akčný plán realizácie Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja

7.

Akčný plán realizácie stanovuje predpokladané termíny realizácie jednotlivých aktivít, zodpovednosť, predpokladaný spôsob financovania a merateľný ukazovateľ realizácie jednotlivých aktivít, prostredníctvom ktorých sa bude naplňať realizácia opatrení a cieľov Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja. **Vzhlľadom k tomu, že mnoho aktivít je závislých od získania cudzích zdrojov na ich realizáciu, realizácia týchto aktivít v potrebnom rozsahu je podmienená získaním týchto zdrojov (ŠR, EU).** V prípade ak sa obci nepodarí získať prostriedky z plánovaných cudzích zdrojov na realizáciu vybraných aktivít, bude realizáciu takýchto aktivít pozastavená resp. obmedzená podľa aktuálnych finančných možností obce. Aktivity, ktoré sú priebežné resp. sa zaoberajú podporu istej oblasti poskytovaných služieb sú plánované na celú dobu platnosti PHSR, t.j. do r. 2021.

Použité skratky:

OR	Obecný rozpočet
ŠF EU	Štrukturálne fondy Európskej únie
MŠVVŠ	Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu
UPSVaR	Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny
ŠR SR	Štátny rozpočet Slovenskej republiky
PO SR	Plán obnovy SR
EF SR	Environmentálny fond SR
MK SR	Ministerstvo kultúry SR
MV SR	Ministerstvo vnútra SR
NFM a EHP	Finančný mechanizmus Nórskeho kráľovstva a krajín EHP

Prehľad akčných plánov podľa jednotlivých globálnych a špecifických cieľov:

7.1 Globálny cieľ 1. Rozvoj infraštruktúry obce

7.1.1 Špecifický cieľ 1.1 Podpora rozvoja bytovej výstavby

a) Opatrenie Podpora infraštruktúry bývania

	Aktivita	Priorita	Termín	Financovanie	Ukazovateľ výstupu
1.1.1	Riešiť problém s nedostatočnou kapacitou dodávok elektriny pre jej privedenie do lokalít určených na IBV	Stredne vysoká	2021-2027	Stredoslovenská distribučná spoločnosť, OR	Zrealizované/ Nezrealizované
1.1.2	V prípade vyriešenia dodávok elektriny do lokalít na IBV budovať potrebnú infraštruktúru k novým lokalitám	Stredne vysoká	2021-2027	rozpočet obce	Počet lokalít s vybudovanou infraštruktúrou
1.1.3	Realizácia projektu pozemkových úprav	Vysoká	2021-2025	OR, ŠR SR	Zrealizované/ Nezrealizované
1.1.4	Podpora malých pozemkových úprav na území obce v zónach vhodných pre výstavbu	Štandardná	2021-2027	OR	x

7.1.2 Špecifický cieľ 1.2 Rozvoj školskej infraštruktúry

a) Opatrenie Rozvoj školskej infraštruktúry

	Aktivita	Priorita	Termín	Financovanie	Ukazovateľ výstupu
1.2.1	Vybudovanie detského ihriska v areáli ZŠ Radoľa a ŠK Radoľa	Štandardná	2021-2027	ŠF EU, účelové dotácie, OR, PO SR	Zrealizované/ Nezrealizované
1.2.2	Výstavba novej budovy MŠ zo zvýšenou kapacitou v prípade možnosti získania dotácie na jej výstavbu	Vysoká	2021-2027	ŠF EU, PO SR, OR	Počet zrekonštruovaných alebo vybudovaných materských škôl a ich areálov
1.2.3	V prípade nedostatku zdrojov na výstavbu novej MŠ realizovať technické úpravy súčasnej budovy za účelom zlepšenia technického stavu budovy	Štandardná	2021-2027	OR, ŠF EU	Počet zrekonštruovaných alebo vybudovaných materských škôl a ich areálov
1.2.4	Úprava areálu súčasnej MŠ spevnením plochy pre jazdu na autíčkach a kolobežkách a obnova pieskoviska	Vysoká	2021-2023	OR, PO SR, ŠF EU	x
1.2.5	Stavebné úpravy budov a areálu ZŠ na zlepšenie technického stavu budov, areálu a prípojných komunikácií	Vysoká	2022-2024	OR, ŠF EU, PO SR	Počet modernizovaných základných škôl alebo ich areálov

1.2.6	Výbudovanie altánku a prepojovacej chodby medzi budovami ZŠ a telocvičňou	Vysoká	2022-2024	OR	Počet modernizovaných základných škôl alebo ich areálov
-------	---	--------	-----------	----	---

7.1.3 Špecifický cieľ 1.3 Rozvoj kultúrnej infraštruktúry

a) opatrenie Rozvoj kultúrnej infraštruktúry

	Aktivita	Priorita	Termín	Financovanie	Ukazovateľ výstupu
1.3.1	Rekonštrukcia a modernizácia spoločenskej sály v budove OcU	Štandardná	2021-2027	OR, ŠF EU	Počet modernizovaných objektov kultúrnej infraštruktúry

7.1.4 Špecifický cieľ 1.4 Rozvoj športovej infraštruktúry

a) opatrenie Rozvoj športovej infraštruktúry

	Aktivita	Priorita	Termín	Financovanie	Ukazovateľ výstupu
1.4.1	Zväčšenie prístavby športovej haly s cieľom rozšíriť zázemie, šatne, sociálne zariadenia a vybudovanie tribún pre divákov	Štandardná	2021-2027	OR, ŠF EU, PO SR	Počet zrekonštruovaných areálov, objektov alebo detských ihrísk

1.4.2	Výmena športového povrchu v športovej hale za povrch s odpružením	Vysoká	2022-2024	OR, ŠF EU, PO SR	Počet zrekonštruovaných areálov, objektov alebo detských ihrísk
1.4.3	Rekonštrukcia a rozvoj športového areálu s futbalovým ihriskom pri Vadičovskej ceste	Štandardná	2021-2027	OR, ŠF EU, PO SR	Počet zrekonštruovaných areálov, objektov alebo detských ihrísk
1.4.4	Rekonštrukcia budovy polyfunkčného areálu ŠK Radol'a	Stredne vysoká	2022-2027	OR, ŠF EU, PO SR	Počet zrekonštruovaných areálov, objektov alebo detských ihrísk
1.4.5	Rekonštrukcia štrkového bežeckého oválu na nový povrch	Stredne vysoká	2022-2027	OR, ŠF EU, PO SR	Počet zrekonštruovaných areálov, objektov alebo detských ihrísk
1.4.6	Budovanie siete športových ihrísk po celom území obce podľa územných a finančných možností obce	Štandardná	2021-2027	OR, ŠF EU, PO SR	Počet novovybudovaných areálov, objektov alebo detských ihrísk
1.4.7	Podporovať vybudovanie cyklotrás na území obce a prepojenia súčasných cyklotrás v spolupráci s VUC	Štandardná	2021-2027	OR, ŠF EU, PO SR	x

7.1.5 Špecifický cieľ 1.5 Rozvoj a vybudovanie infraštruktúry pre podporu cestovného ruchu

a) opatrenie na Rozvoj a budovanie infraštruktúry a služieb cestovného ruchu

	Aktivita	Priorita	Termín	Financovanie	Ukazovateľ výstupu
1.5.1	Podpora investorov podnikajúcich v cestovnom ruchu pri budovaní kapacít cestovného ruchu v obci	Štandardná	2021-2027	OR, ŠF EU	Počet vybudovaných kapacít CR v obci
1.5.2	Podporovať rozvoj služieb cestovného ruchu v obci	Štandardná	2021-2027	OR, ŠF EU	x

b) opatrenie Obnova kultúrnych a historických pamiatok

Aktivity, potrebné na dosiahnutie cieľov v opatrení Obnova kultúrnych a historických pamiatok

	Aktivita	Priorita	Termín	Financovanie	Ukazovateľ výstupu
1.5.3	Pamiatkový výskum a rekonštrukcia zvonice z 18. storočia	Vysoká	2022-2027	OR, dotácie MKSR, NFP a EHP	Počet zrekonštruovaných alebo sprístupnených kultúrnych a historických pamiatok
1.5.4	Sprístupnenie lokality s najstaršou kamennou stavbou na Kysuciach – ruín kostola z 13. storočia	Vysoká	2021-2027	OR, dotácie MKSR, NFM a EHP	Počet zrekonštruovaných alebo sprístupnených kultúrnych

						a historických pamiatok
--	--	--	--	--	--	-------------------------

7.1.6 Špecifický cieľ 1.6 Rozvoj technickej infraštruktúry

a) opatrenie Rozvoj technickej infraštruktúry

	Aktivita	Priorita	Termín	Financovanie	Ukazovateľ výstupu
1.6.1	Zlepšiť kapacitu elektrickej rozvodnej siete v obci, aby bolo možné pripájať nové lokality na elektrinu a postupná rekonštrukcia rozvodov elektriny	Stredne vysoká	2021-2027	zdroje Stredoslovenskej distribučnej spoločnosti, OR	Zrealizované/ Nezrealizované
1.6.2	Budovať technickú infraštruktúru v zónach plánovanej IBV	Štandardná	2021-2027	OR	Zrealizované/ Nezrealizované
1.6.3	Modernizácia verejného osvetlenia	Štandardná	2021-2027	OR, ŠF EU, PO SR	Počet modernizovaných alebo vybudovaných bodov verejného osvetlenia
1.6.4	Postupná rekonštrukcia zastaraných rozvodov pitnej vody v celej obci spolupráci so správcom a majiteľom rozvodov	Štandardná	2021-2027	OR	x
1.6.5	Revitalizácia zázemia cintorína – vydláždenie parkoviska dlažbou s ekodrenážou rozšírenie domu smútku, vybudovanie kolumbária a nové oplotenie	Vysoká	2021-2025	OR	Počet revitalizovaných cintorínov a ich zázemí

1.6.6	Doplnenie vybavenia domu smútku	Stredne vysoká	2022-2026	OR	Počet revitalizovaných cintorínov a ich zázemí
1.6.7	Budovanie dažďovej kanalizácie pri výstavbe nových chodníkov	Štandardná	2022-2026	OR, PO SR, ŠF EU	Dĺžka vybudovanej dažďovej kanalizácie

7.2 Globálny cieľ 2. Rozvoj služieb pre obyvateľov

7.2.1 Špecifický cieľ 2.1 Podpora poskytovania služieb pre obyvateľov

a) opatrenie Podpora a rozvoj služieb komerčnej infraštruktúry

	Aktivita	Priorita	Termín	Financovanie	Ukazovateľ výstupu
2.1.1.	Vytvárať podmienky pre rozvoj drobného podnikania v oblasti služieb pre občanov, opravovní, remesiel, stravovacích služieb a služieb na športové vyžitie občanov	Štandardná	2021-2027	OR	Počet nových služieb pre občanov
2.1.2	Posilňovanie poskytovania komplexných sociálnych služieb pre odkázaných obyvateľov predovšetkým terénnych služieb	Štandardná	2021-2027	OR, UPSVaR, ŠF EU	Počet nových služieb pre občanov

2.1.3	Rozširovať poskytovanie opatrovateľskej služby pre odkázaných obyvateľov obce tak, aby táto bola poskytnutá každému oprávnenému žiadateľovi	Štandardná	2021-2027	OR, UPSVaR, ŠF EU	Zrealizované. Nezrealizované
2.1.4	Podpora činnosti klubov dôchodcov a organizácií zdravotne postihnutých občanov, ako aj iných záujmových združení a organizácií	Štandardná	2021-2027	OR	Počet podporených záujmových organizácií občanov

7.2.2 Špecifický cieľ 2.2 Podpora rozvoja kultúry, športu a vzdelávania

a) opatrenie Podpora rozvoja kultúry

	Aktivita	Priorita	Termín	Financovanie	Ukazovateľ výstupu
2.2.1	Zabezpečenie kvalitného vybavenia na osvetlenie a ozvučenie pre realizáciu kultúrnych akcií v kultúrno-spoločenskej sále	Stredne vysoká	2022-2026	OR, ŠF EU	Zrealizované. Nezrealizované
2.2.2	Vytváranie priestoru pre rozvoj a vznik nových kultúrnych a umeleckých súborov a telies a podpora ich činnosti	Štandardná	2021-2027	OR	Počet podporených kultúrnych súborov

b) opatrenie Podpora rozvoja športu

	Aktivita	Priorita	Termín	Financovanie	Ukazovateľ výstupu
2.2.3	Zlepšenie vybavenia ZŠ pre šport a telesnú výchovu	Štandardná	2021-2027	OR, MŠVvaŠ, ŠF EU, PO SR	Zrealizované/ Nezrealizované
2.2.4	Rozšírenie vybavenia športovej haly o nové športové náradie a vybavenie	Štandardná	2021-2027	OR, MŠVvaŠ, ŠF EU, PO SR	Zrealizované/ Nezrealizované
2.2.5	Podpora obnovy a rozvoja vybavenia obecných športových oddielov a zakladania nových športových klubov	Štandardná	2021-2027	OR, MŠVvaŠ,	Počet vybavením podporených športových oddielov alebo areálov
2.2.6	Podpora rozvoja detského a mládežníckeho športu v obci	Štandardná	2021-2027	OR, MŠVvaŠ,	x
2.2.7	Podpora športových súťaží a podujatí na území obce	Štandardná	2021-2027	OR	Počet podporených športových súťaží
2.2.8	Podpora podávania projektov na podporu športu športových organizácií a záujmových združení	Štandardná	2021-2027	OR	x
2.2.9	Zriadenie verejne prístupných športovísk pre obyvateľov	Štandardná	2021-2027	OR, MŠVvaŠ, ŠF EU, PO SR	Počet zriadených verejných športovísk pre obyvateľov

c) opatrenie Podpora rozvoja vzdelávania

	Aktivita	Priorita	Termín	Financovanie	Ukazovateľ výstupu
2.2.10	Podpora všetkých druhov mimoškolských a voľnočasových aktivít mládeže v oblasti vzdelávania za účelom zmysluplného trávenia voľného času a prevencie sociálnopatologických javov mládeže	Štandardná	2021-2027	OR, ŠF EU, PO SR	x
2.2.11	Vytváranie podmienok pre rozvoj talentu a nadania detí prostredníctvom mimo vyučovacej činnosti škôl a školských zariadení	Štandardná	2021-2027	OR, MŠVWaš	x
2.2.12	Neustále priebežné zlepšovanie digitálnej infraštruktúry ZŠ pre zachovanie jej schopnosti zvládať rastúce nároky na rýchlosť a kvalitu dát a inštalácie nových verzií software	Stredne vysoká	2021-2027	OR, MŠVWaš, ŠF EU, PO SR	Počet nových PC alebo notebookov zakúpených pre potreby vzdelávania
2.2.13	Skvalitňovanie vybavenia ZŠ pre zlepšovanie kvality vzdelávacieho procesu a zlepšenie vybavenia dieľní	Stredne vysoká	2021-2027	OR, MŠVWaš, ŠF EU, PO SR	Počet ZŠ so zlepšeným vybavením
2.2.14	Zlepšenie materiálno-technického vybavenia MŠ pre potreby vzdelávania detí	Štandardná	2021-2027	OR, MŠVWaš, ŠF EU, PO SR	Počet MŠ so zlepšeným vybavením

7.2.3 Špecifický cieľ 2.3 Zvýšenie bezpečnosti občanov a vytváranie bezpečného prostredia

a) opatrenie Zvýšenie bezpečnosti občanov a vytváranie bezpečného prostredia

	Aktivita	Priorita	Termín	Financovanie	Ukazovateľ výstupu
2.3.1	Zabezpečenie monitorovania kritických miest v obci rozšírením bezpečnostného kamerového systému	Štandardná	2021-2027	OR, ŠF EU, PO SR, MV SR	Počet nových miest monitorovaných kamerovým systémom
2.3.2	V spolupráci so vzdelávacími inštitúciami koordinovať postupy v oblasti prevencie a ochrany zdravia mladých (protispoločenské javy, recidíva, atď.).	Štandardná	2021-2027	OR, MV SR	x

7.2.4 Špecifický cieľ 2.4 Podpora cezhraničnej spolupráce

a) Opatrenie Podpora cezhraničnej spolupráce

	Aktivita	Priorita	Termín	Financovanie	Ukazovateľ výstupu
2.4.1	Realizácia spoločných projektov a investičných aktivít zameraných na rozvoj vzájomnej spolupráce a spoznávania obyvateľov v rámci operačných programov cezhraničnej spolupráce ČR - SK a PL - SK	Štandardná	2021-2027	OR, INTERREG ČR-SR, INTERREG PL-SK	Počet spoločných projektov
2.4.2	Realizácia spoločných podujatí s partnerskými obcami v zahraničí	Štandardná	2021-2027	OR, INTERREG ČR-SR, INTERREG PL-SK	Počet spoločných podujatí ms partnerskými obcami

2.4.3	Rozširovanie počtu partnerských obcí v ostatných krajinách Európskej únie	Štandardná	2021-2027	OR	Počet nových partnerských obcí
-------	---	------------	-----------	----	--------------------------------

7.3 Globálny cieľ 3. Rozvoj dopravnej infraštruktúry

7.3.1 Špecifický cieľ 3.1 Rekonštrukcia a výstavba miestnych komunikácií, chodníkov a premostení vodných tokov

a) opatrenie Rekonštrukcia a výstavba miestnych komunikácií, chodníkov a premostení vodných tokov

	Aktivita	Priorita	Termín	Financovanie	Ukazovateľ výstupu
3.1.1	Rozširovanie a kompletizácie siete chodníkov v obci všade tam, kde je to možné	Vysoká	2021-2027	OR, ŠF EU, PO SR	Dĺžka vybudovaných chodníkov
3.1.2	Rozšírenie a vyasfaltovanie miestnej komunikácie na Koscelisku	Vysoká	2022-2025	OR, ŠF EU, PO SR	Dĺžka zrekonštruovaných alebo rozšírených miestnych komunikácií

3.1.3	Rozšírenie cesty popod ZŠ	Vysoká	2022-2025	OR, ŠF EU, PO SR	Dĺžka zrekonštruovaných alebo rozšírených miestnych komunikácií
3.1.4	Zlepšiť napojenie ulice Pod mokrým na hlavný dopravný ťah cez obec	Vysoká	2021-2025	OR, ŠF EU, PO SR	Zrealizované/ Nezrealizované
3.1.5	Vytvorenie novej komunikácie na vstup a výstup z obce	Stredne vysoká	2021-2027	OR, ŠF EU, PO SR	Zrealizované/ Nezrealizované
3.1.6	Skvalitňovať infraštruktúru pre verejnú dopravu – výmena autobusových zástaviek na území obce	Vysoká	2021-2023	OR, ŠF EU, PO SR	Počet vymenených zástavok verejnej dopravy
3.1.7	Rekonštrukcie a modernizácie premostení cez Vadičovský potok	Štandardná	2021-2027	OR, ŠF EU	Počet zrekonštruovaných alebo novovybudovaných premostení

7.4 Globálny cieľ 4. Zvyšovanie kvality životného prostredia

7.4.1 Špecifický cieľ 4.1 Rekonštrukcia existujúcich a budovanie nových plôch verejnej zelene

a) opatrenie Rozvoj verejnej zelene

	Aktivita	Priorita	Termín	Financovanie	Ukazovateľ výstupu
4.1.1	Rozširovanie plôch a doplnenie verejnej zelene vo vybraných lokalitách v obci	Stredne vysoká	2021-2027	OR, ŠF EU, EF SR,	Plocha revitalizovanej alebo novej verejnej zelene v m ²
4.1.2	Realizovať parkovú úpravu v okolí kostola	Stredne vysoká	2021-2026	OR, ŠF EU, EF SR	Plocha revitalizovanej alebo novej verejnej zelene v m ²

7.4.2 Špecifický cieľ 4.2. Realizácia opatrení na znižovanie environmentálneho zaťaženia životného prostredia

a) opatrenie Znižovanie environmentálneho zaťaženia prostredia

	Aktivita	Priorita	Termín	Financovanie	Ukazovateľ výstupu
4.2.1	Pravidelné čistenie vodných tokov na území obce od vyhodneného odpadu	Štandardná	2021-2027	OR	X

4.2.2	Zlepšenie technického vybavenia obce na realizáciu bežnej údržby	Štandardná	2021-2027	OR	X
4.2.3	Starostlivosť o čistotu verejných priestranstiev	Štandardná	2021-2027	OR	X
4.2.4	Zvyšovať environmentálne povedomie občanov a starostlivosť o čistotu obce rôznymi výchovno-osvetovými akciami	Štandardná	2021-2027	OR, EF SR	Počet zrealizovaných výchovno-osvetových akcií

7.4.3 Špecifický cieľ 4.3. Zvýšenie úrovne separácie odpadu

a) opatrenie Zvýšenie úrovne separácie odpadu

	Aktivita	Priorita	Termín	Financovanie	Ukazovateľ výstupu
4.3.1	Rozširovať počet separovaných komodít odpadu	Štandardná	2021-2027	OR, EF SR, ŠF EU	Zvýšenie množstva separovaného odpadu v %
4.3.2	Vybudovanie polopodzemných kontajnerov na odpad	Stredne vysoká	2021-2027	OR, EF SR, ŠF EU	Počet inštalovaných podzemných kontajnerov
4.3.3	Vybudovať dláždené stojiská pre kontajnery na separovaný odpad po celej obci	Štandardná	2021-2027	OR	Počet vydláždených stojísk na kontajnery separovaného odpadu

7.4.4 Špecifický cieľ 4.4 Podpora adaptácie na zmeny klímy, prevencie rizík a odolnosti voči katastrofám

a) opatrenie Podpora adaptácie na zmenu klímy, prevencie rizík a odolnosti voči katastrofám

	Aktivita	Priorita	Termín	Financovanie	Ukazovateľ výstupu
4.4.1	Budovanie zelených striech	Vysoká	2021-2027	OR, ŠF EU	Počet vybudovaných zelených striech
4.4.2	Realizácia protipovodňových opatrení v spolupráci so správcom vodného toku a na drobných tokoch v obci	Stredne vysoká	2021-2027	OR, ŠF EU	Počet zrealizovaných vodozádržných alebo protipovodňových opatrení
4.4.3	Opatrenia na zvyšovanie retenčnej schopnosti územia v problémových lokalitách a nahrádzanie spevnených plôch plochami s priepustným podlažím	Vysoká	2021-2027	OR, ŠF EU	Počet zrealizovaných vodozádržných alebo protipovodňových opatrení

7.4.5 Špecifický cieľ 4.5 Zvyšovanie energetickej efektívnosti a zníženie emisií skleníkových plynov

a) opatrenie Zvyšovanie energetickej efektívnosti a zníženie emisií skleníkových plynov

	Aktivita	Priorita	Termín	Financovanie	Ukazovateľ výstupu
4.5.1	Zvyšovanie energetickej efektívnosti verejných budov,	Štandardná	2021-2027	OR, ŠF EU, PO SR	Počet zrealizovaných

	systémov vykurovania a rozvodov tepla a TUV				aktivít/opatrení na zvyšovanie energetickej efektívnosti verejných budov, systémov vykurovania a rozvodov tepla a TUV
4.5.2	Postupne rekonštruovať a modernizovať verejné osvetlenie s využitím najmodernejších úsporných osvetľovacích telies	Štandardná	2021-2027	OR, ŠF EU, PO SR	x

7.4.6 Špecifický cieľ 4.6 Podpora využívania obnoviteľných zdrojov energie

a) opatrenie Podpora využívania obnoviteľných zdrojov energie

	Aktivita	Priorita	Termín	Financovanie	Ukazovateľ výstupu
4.6.1	Podporovať využívanie obnoviteľných zdrojov energie na území obce	Štandardná	2021-2027	OR, ŠF EU, PO SR	Počet zrealizovaných alebo podporených aktivít
4.6.2.	Využívanie striech obecných budov na výrobu energie z alternatívnych zdrojov	Stredne vysoká	2021-2027	OR, ŠF EU, PO SR	Počet zrealizovaných alebo podporených aktivít

7.5 Globálny cieľ 5. Podpora tvorby pracovných miest, sociálneho začlenenia a podnikania

7.5.1 Špecifický cieľ 5.1 Využívanie aktívnych politik na podporu trhu práce a vytváranie nových pracovných miest

a) opatrenie Využívanie aktívnych politik na podporu trhu práce a vytváranie nových pracovných miest

	Aktivita	Priorita	Termín	Financovanie	Ukazovateľ výstupu
6.1.1.	Podpora a realizácia programov na podporu zamestnávania pre obyvateľov obce, hlavne znevýhodnených skupín a dlhodobo nezamestnaných	Štandardná	2021-2027	OR, ŠF EU, UPSVaR	Počet programov na vytváranie pracovných miest so zapojením obce
6.1.2	Podpora a realizácia programov na podporu zamestnávania mladých ľudí	Štandardná	2021-2027	OR, ŠF EU, UPSVaR	Počet programov na vytváranie pracovných miest pre mladých ľudí so zapojením obce

7.5.2 Špecifický cieľ 5.2 Podpora sociálneho začlenenia skupín obyvateľstva ohrozených chudobou a sociálnym vylúčením

a) opatrenie Podpora sociálneho začlenenia skupín obyvateľstva ohrozených chudobou a sociálnym vylúčením

	Aktivita	Priorita	Termín	Financovanie	Ukazovateľ výstupu
6.2.1	Podpora a realizácia programov na podporu zamestnávania, udržateľnosti bývania a začleňovania skupín obyvateľstva	Štandardná	2021-2027	OR, ŠF EU, PO SR, UPSVaR	Počet podporených programov so

	ohrozeného chudobou				zapojením obce
6.2.2	Podpora sociálnej práce so skupinami obyvateľstva ohrozenými chudobou	Štandardná	2021-2027	OR, ŠF EU, PO SR, UPSVaR	Počet podporených programov so zapojením obce

7.5.3 Špecifický cieľ 5.3. Podpora podnikania na území obce

a) opatrenie Podpora podnikania na území obce

	Aktivita	Priorita	Termín	Financovanie	Ukazovateľ výstupu
7.5.1	Vytvárať podmienky na vstup investorov a rozvoj priemyslu a služieb	Štandardná	2021-2027	OR, ŠF EU	Počet získaných investorov
7.1.2	Snažiť sa o získanie investora s nižšími nárokmi na kvalifikáciu zamestnancov za účelom vytvorenia pracovných príležitostí pre dlhodobo nezamestnaných a nezamestnaných s nižšou kvalifikáciou	Štandardná	2021-2027	OR, ŠF EU	Počet získaných investorov

7.6 Globálny cieľ 6. Zvyšovanie digitálnych zručností a elektronizácia služieb

7.6.1 Špecifický cieľ 6.1 Podpora digitalizácie a elektronizácie poskytovaných služieb verejnej správy

a) opatrenie Podpora digitalizácie a elektronizácie poskytovaných služieb verejnej správy

	Aktivita	Priorita	Termín	Financovanie	Ukazovateľ výstupu
6.1.1	Aktívne sa zapájať do programov digitalizácie a elektronizácie verejnej správy na národnej úrovni a rozširovať využívanie elektronických aplikácií, ktoré umožnia občanom vybavovať si úradné záležitosti cez internet	Štandardná	2021-2027	OR, ŠF EU, PO SR	Počet programov so zapojením obce

7.6.2 Špecifický cieľ 6.2 Podpora zvyšovania digitálnych zručností obyvateľov obce

a) opatrenie Podpora zvyšovania digitálnych zručností obyvateľov obce

	Aktivita	Priorita	Termín	Financovanie	Ukazovateľ výstupu
6.2.1	Zlepšovanie digitálnych zručností seniorov a osôb s nízkymi skúsenosťami s používaním IKT	Štandardná	2021-2027	OR, ŠF EU, PO SR	Počet obyvateľov so zlepšenými digitálnymi zručnosťami

7.6.3 Špecifický cieľ 6.3. Zvyšovanie kvality poskytovaných služieb verejnej správy

a) opatrenie Zvyšovanie kvality poskytovaných služieb verejnej správy

	Aktivita	Priorita	Termín	Financovanie	Ukazovateľ výstupu
6.3.1	Udržiavanie IKT infraštruktúry a technického vybavenia na potrebnej úrovni pre zvládnutie digitalizácie a elektronizácie služieb verejnej správy	Štandardná	2021-2027	OR, ŠF EU, PO SR	x
6.3.2	Zvyšovanie odborných znalostí a kompetencií zamestnancov obce	Štandardná	2021-2027	OR, ŠF EU	Počet zrealizovaných školení pre zamestnancov obce

Finančná časť PHSR by mala obsahovať finančný rámec potrebný na realizáciu plánovaných aktivít PHSR. Uvedený rozpočet je však možné vypracovať iba v prípade, pokiaľ by boli známe rozpočtové náklady na všetky plánované aktivity v rámci PHRaSR. Vzhľadom k tomu, že v čase schválenia PHRaSR nie je možné stanoviť rozpočtové náklady všetkých aktivít na obdobie celej realizácie a obec nemá spracované stavebné projekty a cenové kalkulácie pre všetky plánované aktivity, nie je možné vypracovať v rámci Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja detailný rozpočet s presne špecifikovanými nárokmi na finančné zdroje. Celkový rozpočet a financovanie realizácie jednotlivých aktivít PHSR sa bude riešiť priebežne na úrovni ročných akčných plánov a ročného rozpočtu obce podľa konkrétnych aktivít plánovaných a realizovaných v jednotlivých rokoch. Finančný plán PHSR sa preto zameriava predovšetkým na analýzu možných zdrojov financovania realizácie Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja a možností obce na financovanie jednotlivých aktivít.

Na financovanie plánovaných aktivít programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja môže obec principiálne využiť nasledovné zdroje:

1. vlastné zdroje obce –
 - a) bežné príjmy obecného rozpočtu
 - b) zdroje získané možným odpredajom obecného majetku
2. cudzie zdroje –
 - a) úvery z komerčných bánk
 - b) prostriedky z fondov EU na realizáciu schválených projektov
 - c) prostriedky na dopytové projekty financované z Fondu obnovy
 - d) prostriedky zo štátneho rozpočtu SR prostredníctvom rôznych dotácií a zdrojov z účelových fondov (ŠFRB, Environmentálny fond, dotácie MF, MŠVVV, MPaRV, MPSVR a iné)

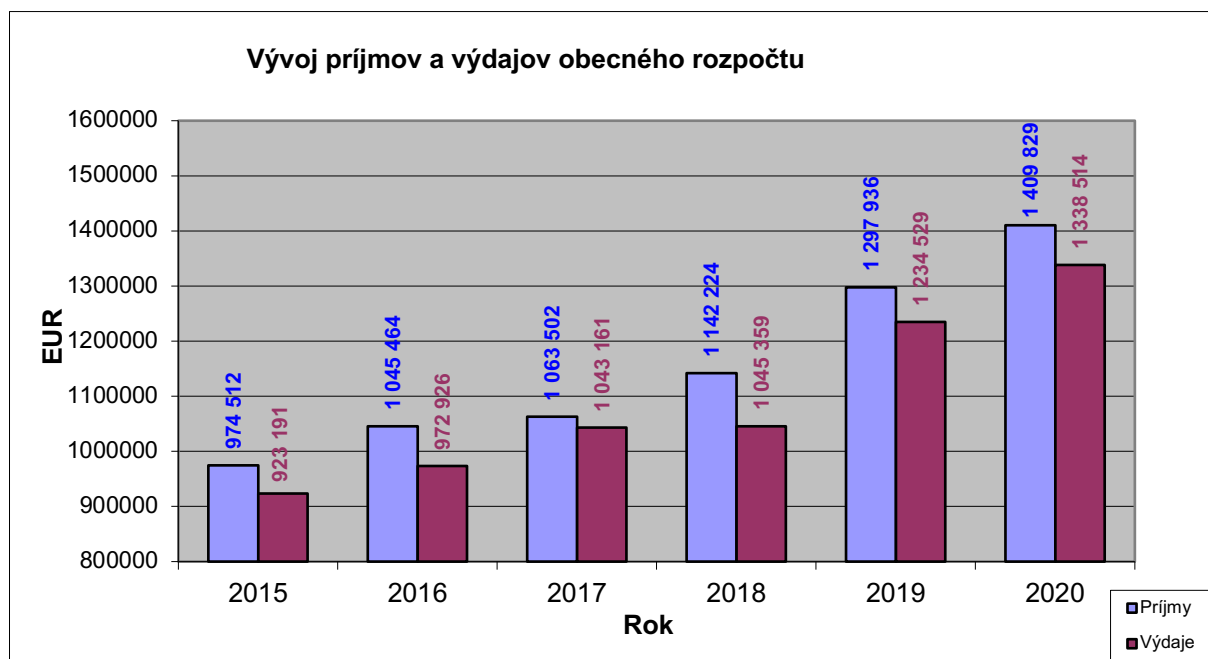
8.1 Vlastné zdroje obce

8.1.1 Charakteristika finančnej situácie a rozpočtu obce

Finančná situácia obce je pomerne priaznivá. Obec dlhodobo hospodári s vyrovnaným rozpočtom. Obec mal k 31.12.2020 úvery vo výške cca 155 000, z čoho 31 201 EUR bol úver z MF SR poskytnutý na vykrytie výpadku príjmov z dôvodu pandémie COVID 19, 84 200 EUR bol zostatok dlhodobého investičného úveru zo SZRB so splatnosťou 11/2022, z ktorého obec postavila športovú halu. Celková úverová zadlženosť obce je nízka, preto je pre obec v prípade nutnosti aj reálne aj využitie cudzích komerčných zdrojov na financovanie realizácie plánovaných aktivít Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja. Využitie takýchto zdrojov však prináša vysoké náklady, preto je pre obec vhodné sa orientovať prednostne na využívanie zdrojov zo ŠF EU a tiež z Plánu obnovy SR v prípade možnosti využitia dopytovo orientovaných projektov. Využitie zdrojov EU je ťažiskové pre realizáciu plánovaných aktivít Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce vzhľadom k tomu, že bežné príjmy obecného rozpočtu nebudú v žiadnom prípade postačovať na realizáciu plánovaných aktivít PHSR. Z dôvodu nedostatku zdrojov na financovanie PHSR boli všetky aktivity v rámci realizačnej časti pre lepšiu orientáciu rozdelené podľa priorít, pričom obec sa bude v danej oblasti snažiť najskôr realizovať a financovať aktivity s vysokou prioritou.

Vývoj hospodárenia obce od r. 2015 zobrazuje graf č. 8.1.1.1:

Graf 8.1.1.1. Vývoj príjmov a výdajov obecného rozpočtu od v r. 2015-2020

Zdroj: Konsolidovaná účtovná uzávierka obce Radofa 2015-2020

8.1.2 Štruktúra príjmov a výdajov obecného rozpočtu

Celkovú štruktúru výdajov obecného rozpočtu za r. 2020 zobrazuje graf č. 8.1.2.1

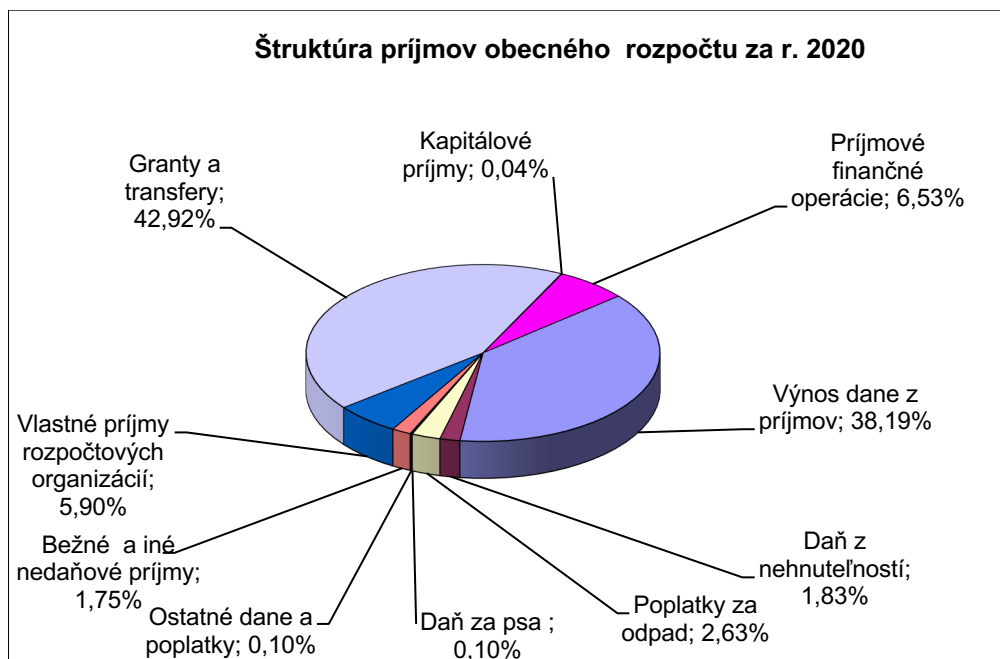
Graf 8.1.2.1 Štruktúra výdajov obecného rozpočtu v r. 2020

Zdroj: Záverečný účet obce 2014, OcU Radoľa

Celkovú štruktúru príjmov obecného rozpočtu za r. 2020 zobrazuje graf č. 8.1.2.2

Graf 8.1.2.2 Štruktúra príjmov obecného rozpočtu v r. 2020

Zdroj: Záverečný účet obce 2020, OcU Radoľa

8.2 Cudzie zdroje

8.2.1 Úverové zdroje

Celková úverová záťaž obce k 31.12.2020 dosahovala hodnotu EUR. Vzhľadom na doporučené max. hodnoty úverovania úverový limit pre obec do r. 2020 môže predstavovať max. cca 500 - 600 000 EUR. Celkové hodnoty ukazovateľov zadĺženosti a likvidity obce k 31.12.2020 a ich porovnanie s odporúčanými hodnotami udáva Tabuľka 8.2.1.1.:

Tabuľka 8.2.1.1. Hodnoty likvidity a ukazovateľov zadĺženosti obce

Ukazovateľ	2018	2019	2020	Odporúčané hodnoty ukazovateľa
Likvidita I. stupňa - pohotová likvidita	0,46	2,25	2,11	0,2 – 0,6
Likvidita II. stupňa - bežná likvidita	0,57	2,33	2,20	1,0 – 1,5
Likvidita III. stupňa - celková likvidita	7,53	9,52	8,78	2,0 – 2,5
Ukazovateľ veriteľského rizika (celková zadĺženosť)	14,18	10,11	9,42	< 50 %
Miera zadĺženosti	14,15	10,11	9,42	< 70 %
Celková úverová zadĺženosť	12,60	8,85	7,91	< 50 %

Zdroj: OcU Radoľa, prepočty autorov

Všetky ukazovatele takmer nepretržite dosahujú alebo prekračujú odporúčané hodnoty. Miera zadĺženosti a celková zadĺženosť sú minimálne, preto je ešte možnosť úverového limitu pre obec do r. 2027 v hodnote cca 500-600 000 EUR.

8.2.2 Zdroje z fondov EU a štátneho rozpočtu SR

Kľúčovým zdrojom financovania investičných aktivít Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce vzhľadom na jeho finančnú náročnosť a možnosti obecného rozpočtu budú predovšetkým zdroje z fondov EU, prípadne z Plánu obnovy SR a tiež rôzne výpomoci zo zdrojov štátneho rozpočtu SR na realizáciu konkrétnych projektov a aktivít. Spolufinancovanie jednotlivých projektov bude obec riešiť vlastnými zdrojmi alebo pomocou komerčných úverov. Na čerpanie zdrojov z fondov EU má obec všetky predpoklady, finančná analýza obecného rozpočtu z hľadiska likvidity a zadĺženosti dokazuje, že obec je schopná spolufinancovať aj väčšie investičné projekty financované prostredníctvom fondov EU.

Základnou a najvýhodnejšou formou financovania projektov z fondov EU pre verejný sektor zostáva nenávratný finančný príspevok (NFP), ktorého výška pre jednotlivé projekty je určená v rámci Operačného programu Slovensko a rôznych Schémach štátnej pomoci a pomoci de minimis.

Indikatívne možnosti financovania jednotlivých aktivít a opatrení Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce zo zdrojov EU sú uvedené pri príslušných aktivitách v realizačnej časti PHSR.

8.3 Odhad možností obecných zdrojov na financovanie realizácie opatrení a aktivít PHSR

Obec je schopná financovať z vlastných zdrojov realizáciu aktivít v hodnote cca 100 000 EUR ročne. Z uvedeného je možné predpokladať, že obec je schopná investovať z vlastných zdrojov do realizácie aktivít PHSR sumu cca 600-700 tis. EUR do r. 2027. Je predpoklad, že pri raste príjmov obce by sa suma týchto prostriedkov mohla zvýšiť, avšak v dobe tvorby PHSR nie je možné odhadnúť vývoj príjmov vzhľadom na celú dobu platnosti PHSR.

Na základe vyhodnotenia úverových možností je orientačný úverový limit pre obec cca 500 - 600 tis EUR. Spolu s vlastnými zdrojmi by teda obec mohla na realizáciu aktivít PHSR reálne využiť zdroje vo výške cca 1 100 - 1 300 tis. EUR (bez započítania zdrojov z fondov EU a účelových dotácií zo ŠR SR). Na celkovú realizáciu aktivít PHSR sú však uvedené zdroje nedostatočné a umožnili by realizáciu len menšej časti aktivít, hlavne s nižšou investičnou náročnosťou. Na väčšie investičné projekty bude obec nevyhnutne potrebovať spolufinancovanie z cudzích zdrojov, predovšetkým z fondov EU.

V prípade úspešných projektov na realizáciu zámerov PHSR z fondov EU by obec mohla získať nenávratný finančný príspevok vo výške až 95%. Obec sa bude preto snažiť v maximálnej miere využiť na financovanie plánovaných aktivít PHSR predovšetkým zdroje z fondov EU a možných dotácií zo ŠR SR, bez ktorých nie je možná realizácia plánovaných aktivít PHSR v úplnom rozsahu.

Vyvážený regionálny rozvoj je základnou prioritou efektívneho riadenia verejnej správy. Z hľadiska postavenia a potrieb obce Radoľa je dôležité, aby aspekty jej rozvoja v rámci obce a tiež vzhľadom na potreby okolia boli vyvážené. Obec Radoľa má všetky predpoklady na to, aby sa vyvíjala harmonicky, zhodnocovala svoj rozvojový potenciál a vytvárala tak podmienky pre trvalé zvyšovanie kvality života jej obyvateľov.

Vypracovaný Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Radoľa je základným strednodobým programovým dokumentom podpory regionálneho rozvoja na úrovni obce na obdobie rokov 2021 – 2027 a jeho existencia je základným predpokladom na čerpanie dotácií a príspevkov zo zdrojov Európskej únie a štátneho rozpočtu Slovenskej republiky. Nadväzuje na príslušné strategické dokumenty a programové dokumenty podpory regionálneho rozvoja na národnej a regionálnej úrovni.

Opatrenia a aktivity Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce na r. 2021-2027 sú nastavené tak, aby sa odstránili identifikované disparity v živote a rozvoji obce a dosiahol sa vyvážený stav s vybudovanou potrebnou infraštruktúrou, ktorý bude základom pre rozvoj obce do ďalších období. Programovacie obdobie rokov 2021-2027 by malo byť možné získať pre rozvoj obce príspevky hlavne so zameraním na informačné technológie, šport, bezpečnosť, energetickú efektívnosť a riešenie dopadov zmeny klímy. Možnosťou financovania môže byť v prípade dopytovo orientovaných projektoch aj Program obnovy SR napr. v oblasti predškolského vzdelávania, zvyšovania digitálnej gramotnosti obyvateľov a pod.